

מקור הישועה

ששה ספרים
חלק אוצרות חיים
מטבע ברכה
מערכות הישועה
גדר הישועה
שאלות ותשובות
פרפראות

תוכן העניינים

הקדמה	ה
כותרת הספר	ו
מה פירוש אור פשוט	ז
מה פירוש ונקרא אין סוף	ז
סיבת בריאת העולם	
הבריאה כדי לתת מקום לתוארים	ח
מה עבודתו יתברך	
בריאת העולם להיטיב לנבראים	י
שיטת הלשם שבו ואחלמה בסיבת בריאת העולמות	יז
הסבר למילה צמצום	כד
מהי נקודה האמצעית	כה
צמצום ראשון וצמצום שני	ל
שהצמצום היה בעיגול	ל
מה כוונתו באומרו כאן עולם האצילות ?	לג
ממה נעשה הקו וממה נעשה האור ?	לג
מה קישור בין הא"ס המאציל, לנאצלים	לה
קו אחד דק בלבד	לו
הכרח האור הנכנס בקו להתעגל	לט
יש עולמות אין קץ	מ
מה שכתב א"א בתחילה	מ
עיגולים ויושר מי קדם ?	מא
מה הכריח את הצמח בע"ח לפרש שלא כפשט הרב ?	
לפי הדברי שלום	מא
בענין החלונות שמזכיר הדב"ש	מב
מה לפי המזכיר שלום	מח
לפי הבית לחם יהודה	מח
מבט חדש על דברי הצמח לפי השם משמעון	מח
קושיא השמש אות [ב] ע"ח ב' דף צ"א ע"ב	מט
מה הציור של אוצרות א' ומבו"ש י"ג ע"ג באים ללמד ?	נב
השבירה רק בעיגולים או גם ביושר	נב
עיגולים ויושר מי קדם	נד
קושיא השמש אות [ב] ע"ח ב' דף צ"א ע"ב	
בשיטת כרם שלמה	נד
בשיטת הלשם	נה
עד היכן הגיעו התפשטות רגלי יושר דא"ק ?	נו

אוצרות חיים

ג

- נז..... למה יושר דא"ק אינו מגיע עד עיגוליו ?
- נט..... עד חצאי עיגוליו מה הכוונה
- הגהת הרש"ש ע"ח דף י"ד ע"א**
- נט..... היכן מתעגלים העיגולים של עולם תחתון
- ס..... מהו צ"ע ברש"ש, והמשך הסוגיא
- סב..... החלונות
- סג..... היכן הוא מקום בי"ע ?
- סד..... הרש"ש שולל מחשבה זו מכמה סיבות
- השלילה שהרש"ש ביטל את התירוץ שלו לכאורה
- סד..... זה גופא הוליד את התירוץ שלו
- סה..... בענין החותמות
- סו..... תירוץ היר"א לצ"ע השני של הרש"ש
- סט..... שאלת הרב בנימין הכהן לרבו הרמ"ז, בציור העולמות
- סט..... תשובה
- ביאורים לאוצרות חיים מאת ביסמוט יהושע**
- עא..... **שער העקודים** ענין המקיפי בחינת חיה ובחינת יחידה
- עב..... שיטת הרש"ש ורבי שאול
- עג..... בענין שיש ליסוד ב' בחינות
- עג..... כלי המלכות אספקלריא דלא נהרא מגרמא כלום
- **שער הנקודים**
- ע"ד..... בענין הויה של שם בן ד' אותיות בציור עינין ונקודים
- עה..... שתי בחינות בעינים
- עה..... שתי הוראות לתגין
- עה..... מה בין תגין לטעמים
- עז..... הרשימין מהקצוות ליסוד
- עז..... בענין אח באח ופנים בפנים
- **שער הברודים**
- עט..... מה הבחינות העולות לע"ב ס"ג דא"ק
- עט..... בענין הדדים
- שאלות ותשובות בענין אוצרות חיים**
- פג..... דרוש לסיום אוצרות חיים נאמר ביום ב' סיון תשס"ג
- צב..... לע"נ אבי מורי יעקב ז"ק בן מאירה

אוצרות חיים

ד

אוצרות חיים

ה הקדמה

שעורים באוצרות בעיון ע"י הרב מרדכי עטיה שליט"א.

כותב הצמח בהקדמתו לספר קול ברמה עמוד 29 : והנה בסוף שנה ראשונה שבאתי פה ירושלים תובב"א באו לידי כמה דרושים חדשים אשר הרבה מהם אינם בשום ספר ואפילו באותם שבידי בנו של הרב ר' חיים וויטאל זלה"ה, והם דרושים עמוקים מאוד וכולם כתובים באצבע איש אלוקים הרב ר' חיים זלה"ה עצמו בשם הרב ר' יצחק אשכנזי זלה"ה, אשר אנו קוראים אותו הרב סתם בכל הספרים. והנה הרב ר' חיים זלה"ה שם אותם בגניזה קבורים ומרוב הזמן נמחקו ונקרעו קצת מהם ובפרט הזויות וקצת הדפים. והנה היו באותם הדפים דברים מפוזרים, ועזרני השם יתברך והוצאתי לאור כל דרוש ודרוש משפטו. ועשיתי מהם חמישה ספרים... **האחד** קהלת יעקב, **השני** עולת תמיד... **השלישי** ספר אדם ישר... והוא חשוב אצלי יותר מכל שאר הספרים, והכל הוא חידוש ותוספת. **הרביעי** ספר אוצרות חיים והוא ספר שלם שכך היה, ובו כל דרושים אדם קדמון ושאר דרושים התיקון, והדרושים מסודרים זה אחר זה בחידוש ותוספת ביאור על מה שיש (למהרש"ו)... **החמישי** ספר זוהר הרקיע... והספרים הנ"ל מכתבת הרב ר' חיים וויטאל זלה"ה עצמו כתיבת אצבעותיו הקדושים והכל משם הרב זלה"ה... עייש באורך.

שם הגדולים להחיד"א: רבי חיים ויטאל. בישראל גדול שמו זצ"ל... ועוד כי מהרח"ו לא נתן רשות להעתיק מכתביו לשום אחד, וחלה חולי גדול וכבד. ועיי ממון לקחו מבני ביתו ת"ר (600) ניירים ונתנום למאה סופרים והעתיקום במהירות בעוד שלושת ימים וזו הסיבה השנית לטעויות ושינויים... וזה שלושים שנה ויותר שיצאו לאור שמונה שערים מסודרים מבן הרח"ו מורנו שמואל ועליהם יש לסמוך אך אין בשערים הנז' מהדורא בתרא כי מהרח"ו צוה לגונזה בקברו. ורבנן קדישי אשר בדור עיי יחודים הוציאוה מקברו ברשותו עיי שאלת חלום ובא לידי הרב צמח. והרב מאיר כ"ץ פאפירש... ולא היה בידי הרב שמואל ויטאל מהדורא בתרא. ועיי עוד על הרב מאיר כ"ץ פאפירש ועל מהדורא תניינא שהיא ספר "אוצרות חיים". עיי מערכת ספרים אוצרות חיים ועץ חיים. עיין מה שסיכמתי לקמן משעורי **הרב מרדכי עטיה שליט"א** על כתיבות מהרח"ו ז"ל יצא לאור בספר **קדם ישועה**.

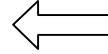
ספר אוצרות חיים: סדרו הרב יעקב צמח נקרא אוצרות חיים מכמה טעמים. (1) נקרא כך על שם הרב חיים המחברו. (2) על שם שגנזו בבית החיים. (3) על שם שיצא לנו חיים ממנו.

ממעלותיו על הת"ר ניירים והשמנה שערים. (1) שהוא מהגניזה מהדורא בתרא המעולה. (2) הדרושים בו מחודשים ומסודרים לפי הסדר כך סדרם מהרח"ו. (3) הוא ספר שלם כך נמצא

אוצרות חיים

1

**שים לב ! אין סיכום המקורות משקף בשלמות הנאמר בהם
ולכן הרוצה להבין חייב לעיין בספרים עצמם**

אוצרות חיים

כותרת הספר

בכותרת לפני שער ראשון כתוב "שער העיגולים דרוש א"ק" שם זה מורכב מ 2 מערכות של ספרים. אוצרות חיים דפוס ליוורנו שנת הדרי"ת כתוב דרוש א"ק. בעץ חיים כתוב שער עיגולים ויושר.

הדרוש הראשון מתחיל. "הקדמה אחת כוללת מן הא"ס עד ז"א." יש מהדורא מזמן הרמ"ז שנת ת"ט וכתוב שם. "הקדמה גדולה כוללת מן הא"ס עד ז"א." כאן הכוונה גדולה באיכות.

הקדמה אין כאן הכוונה כמו הקדמה של ספר, פתיחה של ספר, אלא הכוונה כאן, דרוש, פרק, שער, ידיעה, כמו מפתח וכללים על ידם יהיה ניתן להבין.

כרם שלמה א' עמ' ע' ע"א: כלולים בה האצילות העולמות בקיצור דרך כללות מן הא"ס עד שהגיע הדבר למציאות בריאת הז"א דאצילות...

שעה"ק דף י"ב ע"ג: יש שם דרוש מקביל ומתחיל...דע כי תחילת...

דב"ש דף כ"א סע"ב ד"ה שם: על פרק זה שמופיע בע"ח א' דף י"ב ע"ג וכתב הרב מו"ר זקני שר שלום שהוא תחילת אוצרות חיים ועשה הרש"ש שני חצאי לבנה (...)

מתיבת הקדמה עד תיבת ז"א. ומתחיל...דע... הרש"ש לא גורס את השורה הראשונה. כרם שלמה א' עמ' ע' ע"א: למה כתוב עד ז"א הרי יש מלכות וגם יש ג' עלמות ביי"ע? מפני שאנו עוסקים בתיקון ז"א... וז"א מתקן את המלכות ועולמות ביי"ע הם חיילי המלכות.

עיין ע"ח דף ק' ע"א פרק ט': ... ז"א בן בכור לוקח חלקו וחלקה ואחר כך הוא נותן לה את חלקה ולכן כתוב כאן עד ז"א ולא כתוב עד המלכות או עד הבי"ע. עיין ע"ח ב' דף צ"ו ע"ג. ועוד כתב הכרם שלמה מה שנקט עד ז"א מפני שקו הא"ס מגיע עד סוף הז"א דאצילות כנודע. אבל המלכות בתחילה הייתה נרשמת בעטרת היסוד שלו ואחר כך נעשית פרצוף ומלבשת אותו מהטבור עד סוף רגליו. הקדמה זו היא סוגיית קו א"ס. ולכן כתב עד ז"א ולא עד המלכות או עד ביי"ע.

מעיל קודש ובגדי ישע הרב פריא דף ד' סע"א: כל הפרק מדבר על עשר ספירות וודאי כולל נוקי' וגם מדבר על חמישה פרצופים כולל נוקי', ומתרץ יש לומר מכאן שז"א המוזכר כאן הכוונה הוא מלכות. זעיר, קטן שבאצילות. זולת במקום שמזכיר זוי"ן שאז הכוונה לז"א ונוקי'. תירוץ זה קשה שכן מה שאומרים ז"א הכוונה להבדילו מא"א. ועוד המלכות של עולם עליון היא הכתר של התחתון בסוד אני ואין יוצא כשאני מדבר על עולם שיש בו 10 ספירות זה לא כולל את המלכות שכן המלכות היא הכתר של עולם תחתון... ע"ש.

וזה מה שנלע"ד: "הקדמה אחת כוללת מן הא"ס עד ז"א." משפט זה הוא כותרת על כל אוצרות חיים. באמת כשאנו רואים את הסדר בעץ חיים. יש בו ז' היכלות, ויש בו חמשים

אוצרות חיים

ז

שערים. וסוף היכל ז"א הוא שער ההונאה, והוא גם סיום ספר אוצרות. וזהו מה שכתב בתחילת אוצרות שהוא עד ז"א, והוא עד שער ההונאה. **לאפוקי שני היכלות האחרונים של עץ חיים שהם היכל נוק' דז"א, והיכל אבי"ע, שמהם אין באוצרות חיים.** משפט זה הוא תוספת מאוחרת אחרי הופעת העץ חיים, ועל כן הרשי"ש עשה שני חצאי לבנה בעץ חיים שלו ולא גורס משפט זה בע"ח, (דב"ש דף כ"א סוע"ב) ומה שהובא באוצרות חיים להודיע שכל אוצרות חיים הוא עד היכל ז"א שבעץ חיים ואין בו משני ההיכלות אחרונים, שהם היכל הנוק' והיכל אבי"ע. וראה גם בסוף היכל ז"א בעץ חיים, יש דרוש מסכם של היפה שעה על כל דרושי ז"א, והוא מפסיק בין היכל להיכל. וא"ש את"ם.

מה פירוש אור פשוט

דרוש א': דע כי תחילת הכל היה כל המציאות אור פשוט ונקרא אין סוף... **עמוד העבודה לרב ברוך מקסוב דף ד':** ... יש פשוט ויש עמוק. פשוט = קל. עמוק = קשה. יש פשוט ויש מורכב. כל דבר שנתהוה משני דברים או יותר זה מורכב, וכל דבר שאין בו כי אם דבר אחד זה פשוט. כל מה שיש בעולם הוא מורכב מארבעה יסודות ודצח"מ ואע"פ שדבר נראה לנו פשוט הרי הוא ודאי מורכב רק שהוא פשוט בערך דבר יותר מורכב. וכאן מדבר פשוט בלי שום הרכבה. אחדות בלי שום תרכובת. **סוכה פר' ג' מש' י"א:** מקום שנהגו לכפול יכפול מקום שנהגו לפשוט יפשוט... לפשוט = לומר פעם אחד בלי תוספת. **מבוי"ש דף א' ע"א:** אור פשוט היה שוה באחדות ובהשוואה גמורה... בא לציין האחדות של האור הזה ואת ההשוואה וזה טמון במילה פשוט. **עץ חיים דף י"א ע"ג:** ... הכל היה אור אחד פשוט שוה בהשוואה אחת... **הרמח"ל בדרך ה' ח"א פ"א:** ... וכן צריך שנדע שמציאותו פשוט בלי הרכבה... **אור זרוע דף כ"ט סע"ב:** עיין שם בענין פשוט.. אחד מכל צד בלתי מורכב... ע"ש. אם כן מה שכתוב כאן **פשוט היפך המורכב** בלי הרכבה כלל.

מה פירוש ונקרא אין סוף

ספר מאורי אור לרמ"פ מערכת א' סוף אות נ"א: ... אין סוף בגימ' = אור = רז = זקנים. אור למי ראוי לגלות את החכמה? לזקנים שהם בגימ' אור. **קונטרס כללי התחלת החכמה פרק א' אות א' ב':** ברוך אתה ה' להויה יקראו הספרים בשם אין סוף יען הוא בלתי גבול ובלתי תכלית וכשם שהוא בלתי גבול כך רצונו. ידוע שאין סוף ב"ה אסור לחשוב בו כלל וכלל וכל מה שאנו מדברים הוא מרצונו והשגחתו מצד פעולתו וכל מה שאנו מדברים הוא על פעולותיו. (עיין לקמן לשם ביאורים דף א' ע"א). **תפארת אדם לרב יעקב צמח מתוך ההקדמה עמוד ה' ז' ח' ט':** הנה בספר הזה נזכר הרבה פעמים אין סוף. 1) אין סוף פשוט. 2) אין סוף סתם. 3) וכן בזוהר ובתיקונים מכנים קצת בחינות בשם אין סוף. (בהשאלה). אין סוף הפשוט הוא סובב כל הנאצלים והוא שהאציל כולם אין לו התחלה וראשית וסוף. אם כן למה נקרא אין סוף ולא נקרא גם אין

התחלה היה ראוי לקראו בלי ראשית ובלי תכלית? מתרץ הרב 3 תירוצים. 1) מצד השגתינו. 2) אין סוף כולל גם אין התחלה. 3) בערך הקו שיש לו סוף הוא נקרא אין סוף עייש.

מבו"ש דף י"ח ע"א ד"ה ונתחיל לבאר: אור אין סוף שמתלבש בכתר דאצילות...עתיקא קדישא אשתכח בתלת ראשין. אור אין סוף הנמצא בתוך התלת ראשין מדבר על עצמות הנמצא בתוך תלת ראשין והוא אין סוף בהשאלה בערך עולם האצילות.

סיבת בריאת העולם

הבריאה כדי לתת מקום לתוארים.

אוצרות חיים דף א' ע"א: וכשעלה ברצונו הפשוט להאציל הנאצלים ולברא הנבראים לסיבה הנודעת והוא להקרא רחום חנון... ואז צמצם עצמו באמצע...

עץ חיים א' דף י"א ע"ג: דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות... וכאשר עלה ברצונו הפשוט לברא העולמות ולהאציל הנאצלים להוציא לאור שלמות פעולותיו ושמותיו וכינויו אשר זאת היתה סיבת בריאת העולמות... והנה אז צמצם את עצמו א"ס בנקודה אמצעית...

עץ חיים י"א ע"א: בענין תכלית הכוונה של בריאת העולמות נבאר עתה ב' חקירות שנתעסקו בהם המקובלים. החקירה הראשונה הוא מה שחקרו חכמים ראשונים ואחרונים לדעת סיבת בריאת העולמות לאיזה סיבה היתה ונמנו וגמרו וגזרו אומר כי סיבת הדבר היה לפי שהנה הוא יתברך מוכרח שיהיה שלם בכל פעולותיו וכוחותיו ובכל שמותיו של גדולה ומעלה וכבוד ואם לא היה מוציא פעולותיו וכוחותיו לידי פועל ומעשה לא היה כביכול נקרא שלם לא בפעולותיו ולא בשמותיו וכינויו, כי הנה השם הגדול שהוא בן ד' אותיות הוי"ה נקרא כן על הוראות הויותו הנצחית וקיומו לעד היה הוה ויהיה טרם הבריאה ובזמן קיום הבריאה ואחרי היתהפכו אל מה שהיה. ואם לא נבראו העולמות וכל אשר בהם לא יוכל ליראות אמיתת הוראת הויותו יתברך הנצחית בעבר והוה ועתיד ולא יהיה נקרא בשם הוי"ה כנ"ל. וכן שם אדנו"ת נקרא כן על הוראת אדנות היות לו עבדים והוא אדון עליהם ואם לא היה לו נבראים לא יוכל ליקרא בשם אדון ועד"ז בשאר שמות כולם וכן בענין הכנויים כגון רחום וחנון ארך אפים לא יקרא על שמם זולת בהיות נבראים בעולם שיקראו לו ארך אפים וכיוצא בזה בשאר הכינויים כולם. אמנם בהיות העולמות נבראים אז יצאו פעולותיו וכוחותיו יתברך לידי פועל ויהיה נקרא שלם בכל מיני פעולותיו וכוחותיו וגם יהיה שלם בכל השמות וכינויים בלתי שום חסרון כלל ח"ו.

וענין טעם זה נתבאר היטב בס"ה פ' פנחס דרנ"ז ע"ב וז"ל פקודא תליסר וכו' דא ק"ש ואית למנדע דאיהו אקרי חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וכו' אלא קודם דברא עלמא אתקרי בכל אילין דרגין ע"ש בריין דהוו עתידין להבראות דאי לאו הויין בריין בעלמא אמאי אתקרי רחום דיין אלא ע"ש בריין דעתידין וכו' ובפ' בא דמ"ב וז"ל

דאי לא אתפשט נהוריה על כל בריין איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו:

ע"ח א' דף י"ב ע"ג: דע כי תחילה... וכשעלה ברצונו להאציל הנאצלים ולברא הנבראים לסיבה הנודעת **והוא להקרא רחום וחנון**... הנה צמצם עצמו באמצע האור...
שעה"ק דף ה' ע"ד: סיבת בריאת העולמות היתה לפי **שהנה מוכרח הוא שהקב"ה יהיה שלם בכל הפעולות ובכל השמות ובכל הכינויים** של גדולה ומעלה וכבוד...

משמע מכל הנ"ל: העולם נברא כדי לתת מקום לתארים כדי שהוא י"ת יוכל להיקרא בשמות אלה. הזהר הקדוש מלמד אותנו שגם קודם שברא הקב"ה את עולמו נקרא ע"ש הבריות שעתידין להיבראות, גם לפני הבריאה היה יכול להיקרא בשמות אלה, אלא שהבריאה עשתה את אותם שמות בפועל.

(שם גוב"י) אמר מאיר... וכו' שקודם בריאת העולם היה הקב"ה נקרא ג"כ חכם דיין רק שהיה בכח ע"ש העתיד אבל עתה הוא בפועל אחר שהאציל העולמות וז"ש בענף ב' לקמן שלימות פעולתו כי אז היה בכח לא בפועל ואין הדבא שלם אם אינו בפועל. ע"כ.

כרם שלמה ח"א דף ט' אות י"א: "מה שכתב הרב ז"ל תכלית הכוונה לסיבה זאת להוציא כוחותיו אל הפועל ולהיקרא בשמותיו וכו' ופירושה הוא עיקר הכוונה... ועוד מלשון הזהר שהביא אותו לקמן בפרשת פנחס מוכח שהיה נקרא באלו השמות והכינויים קודם דברא עלמא ע"ש העתיד. והגירסא הנכונה כמו שכתוב בספר אדם ישר וזה לשונו לפי שהי' י"ת מוכרח שיהיה שלם בתכלית השלימות בכל פעולותיו ובכל השמות של גדולה ומעלה וכבוד עכ"ל הרי שכתב שיהיה שלם בתכלית השלמות ופירושו כי לעולם בין קודם דברא עלמא ובין אחר דברא עלמא נקרא בכל השמות והכינויים והפעולות והכוחות אלא ההפרש הוא שקודם בריאת העולם היו השמות והכינויים וכו' בתכלית הדקות והעלם בערכנו ונקרא שהיו כמוסים אתו יתברך בכח וכמו שכתב בתיקונים איהו וחיינו וגרמוי חד בון וזאת המדרגה אינה נקראת שלמה בערכנו עד שתצא לפועל ג"כ ולא תהיה בכח לבד וזהו פירושו שלם, שלם בתכלית השלמות.
סיכום: מה הטעם בבריאת העולם? לתת מקום לתארים.

כרם שלמה א' דף ע' ע"ב: להאציל הנאצלים הם העולמות, ולברא הנבראים הם הבריות אשר בתוכם.

ועוד שינוי ואז צמצם עצמו זה כתוב באוצרות ויש מקומות שהזכיר רק בריאת העולמות. אך צריך להבין שכאן יש כמה שלבים והוא כי תחילה היה צמצום ואז נעשו העולמות והספירות שהם הכלים ואז האור נכנס לתוך הכלים ונקרא בשם הכלי והספירה ואז ויש כבר קריאת שם אך לא על ידי הנבראים וכשנבראו הנבראים אז הם קוראים לו רחום וחנון וכו' ואז נשלם בפועל..

מבו"ש דף א' ע"א: דע כי טרם שהאציל המאציל את האצילות וכל העולמות האלו... לא היה בו שום שם או כינוי כי השם מורה על דבר קצוב ומיוחד... אמנם כיוון שהכל אור אי לא היה שייך בו שם או כינוי או אות או נקודה ולא שום דימיון ותמונה... אמנם כאשר עלה ברצונו... אז הוצרך תחילת הכל לברא המקום והחלל הפנוי לשיאצל אחר כך

העולמות תוך החלל ההוא... ובתחילה ברא ועשה המקום של כל העולמות כולם מראשית א"ק עד סוף עולם העשיה. ואחר כך ברא העולמות עצמם... ולא היה אז מקום פנוי הוצרך שא"ס בעצמו יצמצם מציאותו ואורו ויניח מקום פנוי להאציל בתוכו העולמות...

המעין היטב בדברי הרב **במב"ש** יראה שהרב הזכיר את כל השלבים ויפה מסביר זאת **הרב כרם שלמה א' דף י"ג סע"א**... וכמ"ש למעלה כי קודם היה אור א"ס מתפשט בכל המקומות ואין מקום ריק ופנוי ממנו כי הכל ממולא מאור א"ס וע"י הצמצום נעשה מקום להתאצל אחר כך העולמות והספירות שהם **הכלים**, וע"י שאורו מתפשט ומתלבש בספירות והספירות שונות אחת מחברתה זה חסד זה גבורה... והאור המתפשט נקרא על שם כי השמות הם כדי להכיר ההפרש זה מחברתה. מה שאין כן קודם לכן היה אור פשוט ולא שייך בו שם וכינוי... ע"כ. מכאן שיש להבדיל בין לפני הצמצום לאחר הצמצום. שהצמצום הוא נקודת המעבר האם אפשר לקרא שם או לא.

כרם שלמה א' דף ע"א ע"א:... וסוד הענין אין קפידה על הקריאה דווקא של בני אדם אלא על הספירות... ואלו הכלים עצמם לא נתהוו אלא על ידי הצמצום שהיו גנוזים בתכלית ההעלם והפשיטות בכוח ועתה נתגלו ע"י מיעוט האור. וע"י שחזר ונתלבש בהם כפי ערכם וערך המקבלים אז נקראו בשמותם... כי אז ע"י אנחנו יכולים לקבל רחמיו וחנינותיו וזולת זה אי אפשר, ואז על ידי שהוא מרחם עלינו וחונן עלינו ע"י אלו הספירות אז אנחנו קוראים אותו רחום וחונן ואז נשלם הדבר של קריאת שמותיו בפועל... ולא נקרא בפועל גמור אלא על ידינו שאנחנו גשמיים... ע"כ. **משמע** שיש ב' בחינות להקרא רחום וחונן **א** כפשוטו על ידינו שאנחנו נקרא לו. **ב** ויש סוד להקרא רחום וחונן וזה על אותו האור שמתלבש בכלים ונקרא על שם הכלים ויש ע"י לנו את היכולת לקרא לו רחום וחונן.

פרדס רימונים להרמ"ק דף כ"ה ע"ד: ההעלם הוא סיבת הגילוי. והגילוי הוא סיבת ההעלם. כל זמן שהאור לא התלבש לא שייך שאנחנו נקבל רחמיו... וע"י שאנחנו קוראים לו רחום וחונן מקבלים ממנו עוד יותר רחמים... וזה סוד העבודה.

פלא יועץ ערך ברכות: מביא בשם הזוהר **בראשית דף רכ"ז ע"ב**: כשאדם רוצה לברך את חברו או בנו צריך בתחילה לברך להקב"ה ואם לא מברך תחילה אליו ברכאן לא יתקיימו מביא עדות מרבו שהיה אומר לפני שמברך יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה... או יהי שם ה' בורך מעתה ועד עולם... ואז היה מברכו... וכן כתב החיד"א ע"י דברי שבח אלה אנו ממשיכים עוד שפע מאורו יתברך ואז הבחינה החדשה מתפשטת אלינו.

לכאורה יש טעם אחר שונה " להיטיב לנבראים"

שע' הכללים דף ה' ע"א פר' א': כשעלה ברצונו יתברך לברא את העולם כדי להיטיב לברואיו וכירו גדולתו ויזכו להיות מרכבה למעלה להדבק בו יתברך...

יש הבדל בין **להיטיב לנבראיו** שזה מלמעלה למטה אלינו , ובין **להקרא רחום וחנון** שזה מלמטה למעלה. זה מה שאנחנו נותנים.

משלי פר' ט"ז פס' דצ"ב על יְהוָה לֹמַעַנְהוּ " רש"י הכל עשה בשביל קילוסו... וגם רשע ליום רעה להניחו ליום רעה. וכל זה קילוסו. ועוד **אבות פר' ו'** כל מה שברא הקב"ה לכבודו "כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".

תרגום יונתן על משלי פרק טז פסוק ד': ... כלהון עובדין דאלהא לאלין דמשתמעין ליה.

מסילת ישרים פר' א' : מה חובתו של האדם... האדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו. שזה התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא... אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצינו זה, הוא זה העולם... והנה שמו הקב"ה לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו ממנו יתברך, והם הם התאוות... ונמצא שהוא מושם באמת בתוך המלחמה החזקה... הנה המלחמה פנים ואחור... ואם ינצח אז יזכה להדבק בבראו, וכפי השיעור אשר כבש את יצרו כן ישיגהו וישמח בו... ואם תעמיק עוד בענין תראה **כי העולם נברא לשימוש האדם**. ע"ש באורך. מה ענין הזה והמלחמה למה צריך כל זה יכול היה הבורא יתברך לתת לנו בלא כל המלחמה הזאת. משמע שהקב"ה ברא את העולם **כדי להיטיב לנבראים**.

כללי חכמת האמת בהקדמה: ידוע כי תחילת המחשבה סוף המעשה. נמצא שתכלית בריאת העולם היה בעבור האדם, ומהם בחר בזרע ישראל שיקבלו תורה ומצוות ובהם יזכו לחיי העוה"ב, וכדי להביאם לזה ברא בהם יצר הרע המונע מהם לעשות אותם, ובהתגברם עליו מקבלים שכר וכן ההיפך... ואם לא היה יצר הרע בעולם אלא היה בטבעו להיות צדיק או רשע לא היה שכר ועונש. השכר ועונש בזכות היצה"ר. **דברי הרמח"ל בנויים ע"פ הזוה"ק**.

זוה"ק פר תרומה דף קס"ג ע"א: על הפסוק ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך... בשני יצריך... ואי תימא ביצר הרע איך יכול לאהוב אותו הרי יצר הרע מקטרג שלא יתקרב להקב"ה, ואיך יתקרב על ידו אלא דווקא **העבודה היותר חשובה** על ידי היצר הרע **כאשר תשבור ותכניע אותו** ומקרבו לעבודת ה' יתברך... משל למלך שהיה לו בן יחיד שאהב אותו וציוה עליו שלא יתקרב לאשה רעה, ואם יקרב לא יהיה ראוי להיות בפלטרין של המלך, רצה המלך לבדוק אהבת בנו למלך ובקש מאשה רעה לנסות לפתותו... והבן עמד בניסיון, ואז נתן לו המלך... מי גרם לבן לקבל את כל הטוב... אותה אשה. והיא עשתה רצון המלך וגרמה לבן לזכות בכל הטוב... והנה טוב מאד... טוב יצה"ט מאד יצה"ר שהוא ודאי טוב מאד למי שמקיים מצוות אדונו. בלעדיו לא היו יורשים הצדיקים כל אותם האוצרות העליונים שעתידין לנחול לעוה"ב... בכל לבבך. ועדיין יש לשאול בשביל מה העוה"ז?..?

דעת תבונות דף ה': אמר השכל... למה רצה הבורא לברא נבראים... אמר השכל... כי האל יתברך שמו הוא תכלית הטוב ודאי ואמנם מחק הטוב להיטיב... **וזה מה שרצה לברא נבראים כדי להיטיב להם** וכדי שההטבה תהיה שלמה ידע בחכמתו הנשגבה שראוי שיהיו המקבלים אותם מקבלים אותה **ביגיע כפם** כדי שיהיו בעלי הטוב ההוא ולא ישאר להם בושת פנים בקבלם הטוב בלי בושת פנים וזה מה שאמרו **בירושלמי** מאן דאכיל דלאו דיליה בהית להסתכלה באפיה... **בעיונים למטה של הרב פרידלנדר ז"ל מס' 4**: הנשמות עד שלא ירדו בעולם הזה דומים למי שאוכל בלא עבודה... והיו צריכים לרדת בעולם הזה לעובדה ולשמרה ולקבל בזכות ובלי בושה עיין **תוס' מס' קידושין דף ל"ו ע"ב**:

ועיין בספר מגיד משרין לרבי יוסף קארו: שאמר לו המגיד דנשמתין עד דלא אתנו לעלמא דמו למאן דאכיל נעמא דמלכא בלא פולחנה כדי למיפק מההוא כיסופא בעי למייתי בהאי עלמא להתעסק בתורה ובמצוות לעבדה ולשמרה ויוכלון נעמא בלא כיסופא... ע"כ. להיטיב לנבראים הכוונה שלא יהיה בה בהטבה זו בושה...

ירושלמי מס' ערלה פרק א' הלכה ג': כשמבריכין את הגפן יש בעיה של ערלה... אם דבר בריא הוא שהוא חי מכח הזקנה, דברי הכל מותר. ואם הדבר בריא שהוא חי מכוח הילדה, דברי הכל אסור. אלא בסתם.. אם היו העלים הפוכים כלפי הילדה דבר בריא שהוא חי מכוח הזקנה ואם היו העלים הפוכים כלפי הזקנה דבר בריא שהוא חי מכוח הילדה... **וסימנך דאכיל מן חבריה בהית להסתכלה באפיה... ע"ש**.

שומר אמונים הקדמון ויכוח ב' אות י"ב דף ס"ג ע"א:... כי הוא כתב דסיבת בריאת העולמות היתה לפי שמוכרח הוא שיהיה שלם בכל השמות של גדולה ומעלה וכבוד... ודבריו סתומים לא הבנתי אותם, כי לכאורה משמע מדבריו שהאין סוף הוא יותר שלם עם העולם. ממה שהוא לבדו. וזה אי אפשר לאומרו כי הלא האין סוף הוא שלם בעצמו ואינו צריך לזולתו... כמו שאמרת בעיקר הרביעי **(לעיל בעמוד נ"ט העיקר הרביעי)**: שאינו מקבל תועלת משום נמצא כדכתיב אם צדקת מה תתן לו, או מה מידך יקח. וכמ"ש בתיקונים איהו בריך לכלא ולא צריך איהו ברכאן מאחרא דלית עליה מאן דאשפע ליה... **ובפרשת פניחס דף רפ"ה** איהו מחיה לון ולית אלהא אחרא למיהב ליה חיים. הדא הוא דכתיב ואתה מחיה את כולם עכ"ל... שהרי הוא אינו נפעל מזולתו... ע"ש וכן **עיין בספר אילימה עין כל ת"א פרק י"ב**. ע"ש (ועונה לו יהודע. כוונת האר"י זלה"ה היא, לומר, דתכלית הבריאה היתה כדי להיטיב לזולתו... לכן ברא העולמות כדי להיטיב ולהועיל לזולתו... והיה אם כן חסר... לזה ביאר האר"י זלה"ה דסיבת הבריאה היתה כדי להיות כביכול נקרא שלם בפועל... ממשיך שם להסביר בפועל בשני פנים:

(1) להשיג דבר שהוא חוץ ממנו ומזה הצד אי אפשר לומר שיש לו חסרון ואם כן לא פעל כדי להשיג שלמות שלא היה לו מקודם.

(2) שתהיינה פעולות הפועל לתכלית טבעו ושלמותו, כמו איש טוב ונדיב שמטיב... ולא על מנת לקבל תועלת ושבת... ורצה לברא העולמות לא כדי להוסיף שלמות בעצמו... אלא לפי שכן דרך הטוב והשלם להיטיב... שבהיותם מקבלים את טובו

ומשיגים גודל שלמותו יקראהו רחום וחנון... ועתה אחר שביארתי לך כוונת האריז"ל בתכלית הבריאה, שהיא כדי להיטיב לזולתו, תבין ענין עבודתינו לאין סוף מה היא. כי מה שאנו מכוונים לתקן ולייחד הספירות על ידי המצוה או התפילה לכשיוכנו לקבל אורו ושפעו, זהו נקרא עבודתו של האין סוף... לכן המקשר והמייחד המדות והספירות על ידי התורה והמצוה והתפילה וגורם שיתקנו ויוכנו לקבל שפעו וטובו, ההוא יקרא עובד לאלוה. כי אין האלוה נעבד מצד התפילה והמצוה, אלא מצד התקרבות המידות והספירות, יען בזה יוכנו לקבל שפעו להשפיעו אל התחתונים... וכבר האריך **בעל ספר אילימה עין כל פרק ב' ופרק י"ח** ע"ש.

מה ענין עבודתו יתברך

וכן בשומר אמונים דף פ"ז ע"ב:... והנני מוסר בידך הקדמה אחת, שעל ידה יתפתחו עיניך בכל ענייני הכוונות בזהר ובשאר ספרי המקובלים... באופן כי היודע לתקן המידות בכוונת המצוות והתורה והתפילה לקשרם ולייחדם. ולהכינם לקבל שפעו וטובו, הוא עובד לאין סוף, הגם שהאין סוף אינו מקבל תועלת מעבודתינו. ע"ש.

פלא יועץ ערך ברכות: מביא בשם הזוהר בראשית דף רכ"ז ע"ב: כשאדם רוצה לברך את חברו או בנו צריך בתחילה לברך להקב"ה ואם לא מברך תחילה אליו ברכאן לא יתקיימו מביא עדות מרבו שהיה אומר לפני שמברך יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה... או יהי שם ה' בורך מעתה ועד עולם... ואז היה מברכו... וכן כתב החיד"א ע"י דברי שבח אלה אנו ממשיכים עוד שפע מאורו יתברך ואז הבחינה החדשה מתפשטת אלינו.

פתחי חכמה ודעת דף ל' ע"ב וכן בספר דרך חכמת האמת לרמח"ל מכוון רמח"ל הרב שריקי: שלושה מיני ידיעות זו לפנים מזו יש בחכמת האמת והם נמשכים מידיעת הכוונה של בריאת העולם. **הכוונה השטחית היא**, שהמאציל יתברך שמו ברא את עולמו לתת מקום לתוארים, כמ"ש בריש "אוצרות חיים" שהוא להקרא רחום וחנון... ואחר זה נמשך כל ידיעת האילן הקדוש עם כל ענפיו. וזה נקרא ידיעת התוארים. **הידיעה השניה** בענין הכוונה היא שהמאציל ברא את העולם להיטיב לנבראים הטבה שלמה שיקבלו בזכות ולא בצדקה... ומי שלא הגיע לידיעה זו נקרא, שלא הבין כלום... **ידיעה שלישית**....

נחזור לשומר אמונים הנ"ל החידוש הוא שלהוציא לאור פעולותיו וכינויו ושמותיו זה עולה בקנה אחד עם להיטיב עם הנבראים ואינם שני טעמים שונים ונוגדים. ההוצאה מן הכוח אל הפועל הוא להיטיב לנבראים.

מה זה בכוח ומה זה בפועל? **בסוף ספר מורה נבוכים יש פירוש מילים לועזיות... כוח:** כל דבר שיש בו יכולת לעשות דבר אחד יאמר עליו בשעה שאינו עושיהו שהוא פועל הדבר **ההוא בכוח** ושהוא בכוח הדבר ההוא, וכשהוא עושהו יאמר עליו שהוא פועל **בפועל**.

כאדם היודע לכתוב יקרא כותב בכוח ובשעה שהוא כותב יקרא שהוא כותב בפועל. במדת טובו אין שום שינוי ומה שעשה לא גרע ממנו שום דבר.

שומר אמונים שם... כמו כן רצה לברוא העולמות לתכלית ההטבה והחסד כדי שיהיו נמצאים נהנין ממנו שבהיותם מקבלים את **טובו** ומשיגים גודל שלמותו, יקראהו רחום וחנון... ויהיה כביכול נקרא שלם... מכאן רואים את הסדר הנפלא של הרב.

א) הבריות שנהנים ממדת טובו הזאת ומקבלים את רחמיו ומקבלים את חנינותיו, אז

ב) שלימות פעולותיו שזה להיטיב לנבראים מגודל ההטבה והחסד, אז

ג) יקראו לה' יתברך בשם רחום וחנון ואז ישתלם שמותיו וכינויו... להקרא רחום וחנון זו תוצאה שבאה ממילא וזה אחרי שבאה ההטבה בפועל...

איוב פרק מ"א פסוק ג': "מי הקדימני ואשלם... תחת כל השמים לי הוא" יש על פסוק זה מדרש **תנחומא פר' אמור אות ז'**: "... ורוח הקודש צווחת ואומרת מי הקדימני ואשלם. מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה... מי מל לפני בן עד שלא נתתי לו בן... מי עשה לפני ציצית עד שלא נתתי לו בגד מכאן רואים שקודם כל יש את הפעולה שה' יתב' היטיב לאדם, ואחר כך יש את השלב השני שאדם עושה מילה ציצית קרבן וכו' **ועוד בספר בראשית** שלא להיות כפוי טובה כתוב בענין דור הפלגה וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם... בני האדם הראשון שגם הוא היה כפוי טובה כשאמר האשה אשר נתת עמדי..."

מה זה התפילה וקיום מצוות ושנחנו אומרים בלשם ייחוד לעשות נחת רוח ליוצרינו ?

שומר אמונים דף ס"ד: "... ועתה אחר שביארתי לך כוונת האר"י זלה"ה בתכלית הבריאה, שהיא כדי להיטיב לזולתו, תבין ענין עבודתנו לאין סוף מה היא. **כי מה שאנו מכוונים לתקן ולייחד הספירות על ידי המצוה או התפילה לכשיוכנו לקבל אורו ושפעו, זהו נקרא עבודתו של האין סוף...** לכן המקשר והמייחד המדות והספירות על ידי התורה והמצוה והתפילה וגורם שיתקנו ויוכנו לקבל שפעו וטובו, **הוא יקרא עובד לאלוה.** כי אין האלוה נעבד מצד התפילה והמצוה, אלא מצד התקרבות המידות והספירות, **יען בזה יוכנו לקבל שפעו להשפיעו אל התחתונים שהוא הוא תכלית הבריאה להיטיב כנוכר.** וכבר האריך בעל **ספר אילימה עין כל פרק ב' ופרק י"ח.** ע"ש.

פתחי חכמה ודעת כלל ראשון: כוונת הבריאה מה שנודע לנו מכוונת המאציל ב"ה בזה הוא, כי ברצותו להיטיב רצה המאציל להמציא נמצאים שיקבלו טובו, וכדי שיהיה הטוב שלם, צריך שיקבלוהו מקבלים בזכות ולא בצדקה שלא יהא הבושת פוגמו כאוכל את שאינו שלו, וכדי שיוכלו לזכות, **המציא מציאות אחד שיהיה צריך אליהם להתקן מה שאינו צריך הוא ובתקנם אותו יזכו,** והוא מציאות הספירות, **כי הם מציאות א' כמו מחברת צינורות שבעמדה על תיקונה כראוי ממשיכים השפע מן המאציל אל המתקנו,** וזהו זכות שהקים חפץ המאציל שיקבלו נמצאים את טובו.

וכן בשומר אמונים דף פ"ז ע"ב: "... והנני מוסר בידך הקדמה אחת, שעל ידה יתפתחו עיניך בכל ענייני הכוונות בזהוהר ובשאר ספרי המקובלים.... הכוונה היא

לתקן הספירות ולהכניס, שיהיו כסא אליו, ויתקרבו אליו, ויתוקנו לקבל אורו ושפעו. והנה קירוב הספירות ויחודן היא העבודה של האין סוף כי הוא לא יקבל תועלת מן העבודה... אמנם הספירות הם צינורות ואמצעים להמשיך הטוב דרך שם... ונמצא כי המתקן הצנורות וסבות אמצעיות האלו וגורם שיוכנו לקבל טובו ושפעו של הא"ס, **הוא הוא העובד אותו ועושה רצונו כי גורם שהוא ייטיב לזולתו...** באופן כי היודע לתקן המידות בכוונת המצוות והתורה והתפילה לקשרם ולייחדם. ולהכניס לקבל שפעו וטובו, הוא עובד לאין סוף, הגם שהאין סוף אינו מקבל תועלת מעבודתו, והוא כמו המאכל והמשתה שאוכל הגוף, שאין הנשמה מקבלת תועלת ממנו ועם כל זה על ידי המאכל והמשתה יתמיד החיבור... ונמצא שהעובד בדרך זה הרי הוא כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, וזכותו גדול מאד, כמפורש... ע"ש... **ועיין שער הפסוקים פרשת עקב וכן בליקוטים על הפסוק לא על הלחם לבדו יחיה האדם...**

ספר אלימה עין כל פרק ב': ועמוד העבודה. כל מי שעובד וישים העבודה לאיזה נמצא זולת האלוה, אין בעבודתו עבודה, אלא אדרבה הוא **עובד עבודה זרה** מפני שמחליפו בזולתו. ואם תאמר **והרי להקת המקובלים כל מגמת פניהם למידות בקישורם ויחודם ולפי זה יהיה העבודה אל המידות.** ולזה נאמר שבלי ספק מי שיעבוד המידות ח"ו טעות גמורה. **ולזה פי' בספרי "כה' אלוקינו בכל קראינו אליו"...** ופי' אליו ולא למדותיו. אמנם הענין הוא שהמדות הם לבושים וכסאות לאלוה. וכאשר אנו מתפללים ומייחדים המדות ע"י מצוה או תפילה הכוונה לתקן המדות להכניס שיהיו כסא אליו ויתוקנו לקבל אורו ושפעו וזהו עבודתו. שהוא לא יקבל תועלת מן העבודה. רק שכל ישעו וחפצו להיטיב לזולת. וכאשר ימצאו התחתונים בלתי מוכנים לקבל טובתו לא יוטבו ממנו בסיבת מיעוט הכנתם ונמצא טובו בלתי מתפשט בהם ואין הגירעון בהם מצד עצמו אלא מצד התחתונים. ועכ"ז רצונו להטיבם. **והגורם הכנתם לקבל הטובה הוא יקרא עובד. שאין האלוה נעבד מצד התפילה אלא מצד התקרבות המידות והכנתם לקבל הטובה הנשפעת ממנו.** והתפילה והתורה והמצווה לקשר המדות ולהכניס לתקנם לקבל שפעו וטובו. ולכך אדרבה היודע לתקן המדות בכוונת המצוות והתפילה והתורה וכיוצא עובד אמיתי המיישר העבודה לאמת ולעבודה הנכונה במכוון, **ולא כעובדים עבודה סתם לאלוה שאינם יודעים שאין העבודה מקובלת אלא דווקא על דרך הזה.** ועכ"ז אין בעבודה הסתמית המכוונת סתם איליו... אלא שאינה נבחרת כעבודה המיושבת אליו על דרך הרצויה בכוונה אל המדות כדפי'...

והטעם, שהתפילה והתורה והמצווה המכוונת אל המדות ימשיך היחוד הגמור.

א- אמנם הבלתי מכוונת אל המדות יש בהם ייחוד ולא כל כך, ולכך עבודה רצויה היא ועכ"ז החושב שזאת הגשמית היא עבודה תגיע אליו נחת רוח כפשט הענין אינו אלא טועה. ומעשיו רצויים וכוונתו אינה רצויה.

ב- והחושב שהעבודה ממש אל המדות מחליף ח"ו וגרוע אל הקודם

ג- אמנם העבודה הרצויה עם הכוונה הנבחרת, לקשר המדות ולהכניס שתתישרנה להאיר א"ס בהם. (ראה שעה"ק דף ו' ע"ד לקמן נביא אותו) שאין אור א"ס מאיר אלא במקום השלם. וכל זמן שלא ישתלמו לא יאיר בהם. וכיוון שהם נקראים לבושי המלך הוא הדין והוא הטעם עונש החוטא. ועונו יקרע בגדי המלך

בענין שאינם רצויים למלך ללובשם, והקורע בגדי המלך חייב כפי מה שקרע או לכלך בענין שנפגמו מלהתלבש בהם המלך ולזה צריך שתהיה כוונת העובד, וזו היא העבודה לפניו ואל זה כוונתו באמרם אליו ולא למדותיו. וזהו עמוד שהעבודה כולה נסמכת עליה ואין לזוז ממנה...

אור צח בסוף הספר יש חיבור שנקרא **מסילות חכמה של הרמ"פ דף קכ"ה**:
כלל א': ראה שבלתי אפשרי יהיה לתחתונים להשיג את האור הגדול העליון לכך האציל עשר ספירות כדי שעל ידם יתגלה אורו וטובו לתחתונים כי על ידי התגלות אור מכלי לכלי עד המדרגה התחתונה מתעבה קצת ויכולים להנות ממנו ותקח לך משל אי אפשר לראות באור השמש בלי מסך מבדיל וע"י מסך מבדיל יכולים להנות באורות קל וחומר באלף אלפי הבדלות באור העליון יתברך ואז האציל את העולם התיקון עשר ספירות.
כלל ב'... ועשר ספירות הללו הם ככלי ביד האומן **ואור א"ס מתלבש** בהם וכמו שהאדם לא יפעל ביד מה שיפעל בראש וכיוצא מאבריו בכאי גוונא כל ספירה מיוחד לפעולתו מה שתתקן יד ימין לא יתקן יד שמאל... ולכן אל יעלה על לב אדם לכוון לשום ספירה להפיק רצונו ממנה (וזה למידותיו ולא אליו). **רק לאור הא"ס המתגלה על ידם** שיוציא כוחו לפועל על ידי ספירה ההוא...

פרדס רימונים להרמ"ק דף כ"ה ע"ד: ההעלם הוא סיבת הגילוי. והגילוי הוא סיבת ההעלם. כל זמן שהאור לא התלבש לא שייך שאנחנו נקבל רחמיו... וע"י שאנחנו קראים לו רחום וחנון מקבלים ממנו עוד יותר רחמים... וזה סוד העבודה.

אלימה דף ז' ע"ג למטה פרק י"ח:... ולזה אנו מחוייבים בתפילה אליו ולבקש מלפניו כל צרכינו ולא מזולתו חלילה שאין כוח להיטיב ולתת אלא אליו. ומהו זה שהמקובלים מתפללים בייחוד הספירות? חלילה חלילה להתפלל לזולתו. אמנם הענין הוא שהוא המטיב, אשר טובו לעולם אינו חסר. **אמנם הסיבות האמצעיות בלתי מוכנים לקבל מצד מעשינו** והיאך יבוא הטוב דרך הג"ס והם צינורות ואמצעיים להמשיך הטוב ואם אנו ח"ו פגמנו הסיבות האמצעיות היאך יבוא הטוב ההוא, בלי ספק נצרך לתקן את מעוותינו ולקשר הסיבות האלו האמצעיות כדי שיוכנו להמשיך הטוב אשר לא ימנענו הוא מצידו לעולם ותיקון האמצעיים האלו והכנתם לקבל טובו ואורו היא העבודה רצויה לפניו, והמקלקל הצינורות הסיבות האמצעיות האלו הבלתי מוכנים לקבל טובו ושפעו הוא ממש הבלתי עובד הנקרא מכעיס ומקציף ומרגיז מפני הרעה הנמשכת אל העובד מהעדר טובו ממנו לסיבת קילקול הצינורות האמצעיים והרעות הנפעלות אל העובד המקציף גם אינם במקרה ח"ו או שלא במתכוון כאשר יתבאר בע"ה בתמר. אמנם הנה דרך כלל טובתינו הצלתנו פרנסתנו רפואתנו כפרתנו רחיצת צואת עוונתנו תוכחתנו יסורינו הכל מאיתנו, ואליו נתפלל לרחם עלינו ולהקל עול ייסורינו מעלינו שהכל בידו כאמרו "ראו עתה כי אני אני הוא...". **(עיין אוצרות דף י"ט ע"ב שמביא זה"ק בראשית דף כ"ב ע"ב עילה על כל העילות אמר האי קרא... ע"ש ועיין בשומר אמונים דף נ"ט עיקר הרביעי הובא לעיל וכן בדף פ"ד שתי שורות האחרונות שאין בו שום שינוי כדאיתא בתיקונים דף קכ"ט ע"א שינויין אינון במאני דגופא אבל ביה לית שינויין כלל הה"ד אני ה' לא שנית... ע"ש.**

ועוד בספר עוד יוסף חי הלכות פרשת וישב קונטרס חוט המשולש וכן דעת ותבונה דף ח' ע"א שם שו"ת הריב"ש...)

שעה"ק דף ו' ע"ד: ... בהקדמה זו יתבאר לך ענין פסוק "ויברא אלוהים את האדם בצלמו בצלם אלוהים ברא אותו..." אשר

- 1) כל החכמים הפשטנים והחוקרים נתערבבו בענין זה איך יסבול הדעת לומר שיש ח"ו ציור אדם במידות קצובות הרי הקב"ה אין לו גוף וכוח בגוף ואין לו לא ראשית ולא אחרית וכמעט מונעים עצמם מלעסוק בחכמת ספר הזוהר מפני קושיא זו המערבבת שכלם.
 - 2) ואמנם אצל היודעים בחכמה זו עליהם נאמר "אשר יומרוך למזימה מסירים השגחתו יתברך מעל בראויו ח"ו כדברים האלה.
 - 3) אבל אנו אין לנו אלא שהעשר ספירות יש להם מדה קצובה לכל אחת מהם ומספר קצוב כדי שיהיה להם בחינת השגחה קצובה בתחתונים כפי הצריך להם וזה מוכרח כמו שנתבאר במאמר פנחס שזכרנו ואמנם אם ח"ו היו העשר ספירות בלתי מתקשרים ונאחזים עם הא"ס דרך הקו ההוא אז היה ח"ו כדבריהם ולא היו נקראים בחינת אלהות אלא היו נבראים. אמנם בהיותם קשורים ונאחזים בו דרך הקו ההוא כשלהבת הקשורה בגחלת כנזכר בפרק קמא דספר יצירה אם כן הוא והם הכל אחד וגם הם בשם אין סוף יקראו...ע"ש.
- גם לפי האלימה וגם לפי שעה"ק הנ"ל יוצא לנו שיש שלש כתות.
- א) הגרוע ביותר הם מהמקובלים שמסירים ח"ו השגחתו וטועים שיש כח בספירות בעצמם.
 - ב) ויש כת שניה אשר אינה מזיקה אך לא יועילו הרבה והם הפשטנים המתפללים סתם.
 - ג) ויש העובדים האמיתיים אשר קושרים את הספירות עם האין סוף כשלהבת בגחלת ומוריקים שפע הא"ס דרך הספירות אלינו הוא העובד לאלוה.

רוח חיים לר' חיים מוולוז'ין דף ז': (דפוס ישן של נפש החיים) על המשנה אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס... רש"י פירש דקאי על שכר העוה"ז... נראה שזה הוא מקושר ומחובר לעיל עם אמרם על גמ"ח... אבל הטעם הוא כי בשורש כל המצוות מעוררים רב טוב ושפע עצום בכל העולמות מוריד מזון ורווח. אך אם עושה המצוות מעוטים ואין צינורים לשפע רק מהמעטים... הקב"ה מחלק לכל בני אדם ולפעמים למי שבשבילו בא הכל, לעצמו אינו מגיע. וכמ"ש על רבי חנינא בן דוסא (ברכות י"ז ע"א) כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני (פי השל"ה בשביל לשון דרך וצינור כמו שביל היחיד שביל הרבים) ולכן אמרו אל תהיו כעבדים... לקבל פרס... שתמצו השכר כמ"ש ב"אם בחוקותי וכו... אבל תדעו כי העולם קיים על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח. שבשבילך יתקיימו ויקבלו שפע טוב אחרים ולגמול עם כל העולם אך טוב וחסד ובה שכתך הרבה מאוד...

ונעמיק עוד להשכיל בזה כי הנה אחרי אשר עיקר כוונת הבריאה היא להטיב עם ברואיו... אך באמת אם מכוון בעבודתו שיגיע לו שכר וכוונתו רק כדי שיגיע בזה נחת רוח להשי"ת בהטיבו עם ברואיו חלף עבודתו זהו העבודה המעולה.

אכן אם מכוון הוא להנאתו היא העבודה הפחותה שהזהירנו מזה. והבחינה לזה אם יאמרו לו עבוד על מנת שייטיב לחברך, כי הלא מטובת חברך יבוא גם כן נחת רוח להשי"ת, והוא לא ירצה בזה כי אם שיגיע הטוב לו לעצמו ואם כן אין רצונו כי אם לטובת עצמו ולא למלאות בזה רצון בוראו ית"ש.

אבל אם ירצה באמת לעבוד כדי להטיב לחבריו ויבוא מזה נחת רוח להשי"ת אם חסיד כזה יעבוד על מנת לקבל פרס זהו העבודה הגבוהה העולה היא למעלה כי זה הכוונה בברואיו לטוב להם... אבל אצלינו אשר רחוקים אנחנו מהמדרגה זו הגבוהה לכך אצלינו המובחר לעבוד שלא על מנת לקבל פרס... ע"ש.

משלי פרק י' פסוק כ"א: "שפתי צדיק ירעו רבים..." רש"י שרבים אוכלים בזכותו ובתפילתו.

מה פירוש להקרא בשמות ומה הם השמות? השמות הם עצם בריאת העולמות כל שם ושם זה למעשה בריאה.

שיטת הלשם שבו ואחלמה בסיבת בריאת העולמות

לשם שבו ואחלמה חלק הביאורים דף א' ע"א: בתחילה הרב מביא את לשון הרב בעץ חיים דף י"א ע"א... ע"כ להרב זללה"ה בענין החקירה הראשונה ואם שדבריו הם אמת לאמתתן, והאמת עד לעצמו, עכ"ז הם צריכים המתקה וביאור, איך ישתו הדברים הללו עם כל מה שהסכימו גדולי החכמים חקרי לב שהקב"ה אינו צריך להבריאה מאומה, וכל הבריאה כולה אינו מוסיף בעצמותו שום שלימות כלל, כי הוא שלם מעצמו בתכלית השלימות ומשולל ממנו לומר עליו שהוא נצרך לזולתו, להתגלה שלימותו על ידם... ועכ"פ משולל ממנו לומר עליו ית"ש שמקבל תועלת מברואיו... והעיקר הוא כי משולל ממנו לומר עליו ח"ו שהוא נצרך לאיזה תועלת ושלימות.

ומי"ש (משלי ט"ז דפ"ג על י' ה'ה ל'מ ע'נהו" (רש"י הכל עשה בשביל קילוסו...) וכן מה שיסדו שהכל ברא לכבודו. הנה אין הכוונה שהוא לתועלתו ולטובתו ח"ו אלא עומק הכוונה הוא, כדי שיתגלה אורו וכבודו להראויים לזה, כי הנה גילוי אורו וגילוי כבודו ית"ש, הנה הוא עצמו הנה הוא העונג והנועם והזיו והזוהר לכל הראויים להדבק בו ולהתייחד עמו... וזה הוא שאמר "כל פועל ה' למענהו" ר"ל למען אורו שיתגלה להרואים לזה (וכן תרגום יונתן על משלי הנ"ל לאילין דמשתמעין ליה להטיב למי שמשדל באורייתא)... אם כן נמצא שאין הכוונה שהוא לתועלתו ולטובתו ח"ו, אלא לטובת הצדיקים... וכל זה הרי הוא לא כדברי הרב... שאמר כי כל הוראות שמותיו וכינוייו הוא נשלם רק ע"י הבריאה ...

ונתחיל ונאמר, כי הנה אנו מבחינים בו ית"ש ג' הבחנות.

הבחינה האחת הוא עצמות אמיתתו הנעלמה ית"ש אשר, בהיות הכל הוא בכל וכמו קודם הבריאה וכלול עצמותו בכל מיני שלימות ובכל מיני שבח ומעלה הכל באחדות פשוט... גם ההרהור אסור בו (כי הוא כנותן מקום לחוץ ממנו ר"ל מקום

ריקני ופנוי ממנו, אשר עי"ז מתבונן עליו, והאמת הוא כי לאמתתו הנעלמה אין חוץ ממנו ח"ו (ואין להסתכל בזה רק בדרך רצוא ושוב.) בבחינה זו לא נקרא אפילו בשם אין סוף.)

בחי' השניה הוא **עליית רצונו** ית"ש להתגלה, ומציאות אותו הרצון, אנו מתארים אותו וקוראין אותו בשם גילוי... כי הרי הוא רק הרצון להתגלה, והרי הוא קודם הגילוי, ונקרא **הוא בשם ותואר אין סוף**, כי הרצון הנה הוה להתגלה בשורש הכוחות דגבול ומדה, אך מציאותו גופה אשר הוא עדיין קודם הגילוי, הרי הוא בבחינת אין סוף... (כשנתגלה רצונו אז הוא נקרא בשם אין סוף)... ולכן כדי להתגלות בשורשי הכחות דגבול ומדה הנה **צמצם עצמו** כביכול בנקודה האמצעית שבו.

הבחינה השלישית, הוא, גילוי ית"ש אשר נתגלה בשמו הגדול שם בן ד'. שם הויה ב"ה, ובכל השמות והכינויים המסתעפים ממנו (**הדע"ה דף נ"ה ע"ג** מזכיר גם את השמות המסתעפים), **והוא ושמו חד הוא**, (כשאור אין סוף מתלבש באצילות הופך כל האצילות להיות אלוהות חד בהו. **עיין הדע"ה דף נ"ב ע"ב**.. י' ספירות דאצילות הרבה יותר גדולות מכל עולמות ב"ע... אמנם אחר התיקון דעולם התהו שהוא ע"י יציאת השם מ"ה הנה מתלבש המאציל יתברך שמו בעולם האצילות כולו ומתיחד עמהם יחוד עצום מאד עד שנעשים כל הי"ס דאצילות חד עמו ונעשה ונקרא כל אצילות כולו לאלוקות גמור ע"י יחודו בהם ועל דרך הגוף של האדם שנעשה כולו חי ע"י הנשמה שבו. ע"כ. הנשמה לפני כניסתה לגוף אין על מה לדבר, וכן הגוף לפני כניסת הנשמה אין מה לדבר, מה שיש לדבר על הגוף עם הנשמה. שניהם ביחד על התלבשו. עולם האצילות ה' האציל אותו בבחינת כלים ואחר כך התלבש אורו יתב' בהם וזה גורם לכלים להתעלות ולהיות חד בהון. אורו יתב' בלי האצילות אי אפשר לדבר על הכלים בלי האור אי אפשר לדבר אלא אפשר לדבר רק על אורו יתברך שיתלבש באצילות.) כי הוא עצמו מתגלה בזה השם ע"י התלבשו בהאצילות ונתגלה בזה **להיות סיבה ושורש** לכל הכוחות והפעולות כולם, אשר בהם ברא ויצר ועשה כל העולמות ב"ע... **וכן מתגלה בהם תמיד הוא עצמו ית"ש בהאצילות** וכמו שאמר הוא ית"ש למשה רבע"ה על בקשתו "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם" והשיב לו הקב"ה ואמר, שמי אתה מבקש לידע, **לפי מעשי אני נקרא**... והרי לנו כי **כל שמותיו יתברך הם עצמם שרשי הכחות דכל הפעולות והמעשים כולם** כי רק על זה היה כל גילוי בכל השמות כולם, אשר נתגלה בהם באצילות... **הרי נעשו כל אלו הגילויים רק לצורך העולמות ב"ע...**

כי בכל גילוי ושם כאשר עולה ברצונו להתגלה בו הנה יוצא ונעשה הפעולה ממנו בהכרח **כמו האור המאיר מהשלהבת**, כי כן יסד את כל גילוי ביסוד וכוח כזה, שיומשך ויוצא מכל גילוי פעולתו בהכרח...

והנה נתבאר לנו מכל דברינו... כי הנה כל שמותיו וגילוי הנה הם רק מה שנתגלה בהם לצורך הבריאה לבד... הנה הם רק מה שנוגע להבריאה לבד, **ולא לעצמותו גופה מאומה כלל**... הוא הכל רק מה שנוגע לתועלת ולטובת הנבראים, כי כן גזר רצונו, והוא ממחשבתו הנעלמה ית"ש להתגלה ולהיטיב בכל זה לכל אוהבי שמו ועושי רצונו הדבקים בו ומקדישים אותו תמיד... (אין סוף הוא שורש

כל הגילויים כולם והוא ממחשבתו הנעלמה ית"ש... ע"י הצמצום: מתגלה בשורשי דגבול ומדה... באצילות: הוא עצמו מתגלה להיות סבה ושורש לכל הכוחות והגילויים כולם... בבי"ע: והרי נעשו כל אלו הגילויים רק לצורך העולמות ביי"ע..גילוי השם הוא לשם הפעולה שתצא ממנו בעולמות ביי"ע. ולא לגילוי השם כשלעצמו.)

הקדמות ושערים דף ה' ע"ד פרק ד': אצילות הוא שורש עולמות ביי"ע... ונודע הוא כי בכל שורש הנה מסודר בו כל כוחותיו ותכונותיו רק לפי עניני תולדות הענף והפרי שנמשך ויוצא ממנו...

הקדמות ושערים דף ה' ע"ג פרק ג': ונחזור על הדברים... ע"ש והנה היה כל אותן הגילויים באצילות לפי צורך המציאות דהעולמות ביי"ע... וזהו מה ברע"מ פנחס רנ"ז ע"ב... קדם דברא עלמא אתקרי הוא בכל אלין דרגין על שם בריין דהו עתידין להבראות והוא כל הגילויים שבאצילות שנתגלה בהם לפי הסדר שראה רצונו לייסד בהם את כל המציאות דבי"ע...

הקדמות ושערים דף י"ד ע"ג: שם מחלק 5 בחינות חוץ מהבחינה הראשונה. מהבחינה השניה כאן מחלק אותה לשלוש בחינות והבחינה השלישית כאן מחלק לשתי בחינות. (א) אין סוף אשר אחר אמיתתו הנעלמה... (ב) עולם דקו וצמצום (ג) עולם א"ק. (ד) אצילות. (ה) ביי"ע. ועיין עוד הקדו"ש דף י"ד י"ז: ההבדל בין אצילות לבי"ע... ע"ש. ומסכם הדברים בדף י"ז ע"ב ד"ה אמנם: אמנם הנה יש חילוק גדול בין בחינת פעולתו שבאצילות שהוא גילוי הרביעי, לפעולתו שבבי"ע שהוא גילוי החמישי. והוא כי הרי כבר אמרנו שכל האצילות הנה הוא מציאות נעלה ומרומם כזו אשר ראויה להתקדש באור קדושתו יתבי"ש והתייחד אורו בה עד שנעשית חד עמו והיא מעתה אלהות גמור... שהוא שם הויה ב"ה... מה שאין כן פעולתו שבבי"ע שהוא גילוי החמישי... אמנם כל עיקר הגילוי דשם אלהים הוא מתפשט ונמשך רק מגילוי ית"ש אשר בהשם הויה ב"ה. כי אלהים שמספרו פ"ו הוא נמשך ויוצא מהמילוי דמספר שם הויה ב"ה שמספרו כ"ו ומילוי הוא כ"ף ו"ו והרי הוה המילוי פ"ו... הנה פעל אותם בבחינת פעולה כזו שיהיו חוץ ממנו ואין מציאותם גופה שום אלהות כלל וכלל ח"ו. כי המציא אותם כולם במציאות נבדל ונפרד מאלוהות לכן נקראים כולם בשם עולמות הנפרדים כי הם נפרד ונבדל מאלהות ובהם הם כל הפירוד והריבויים ועליהם נאמר לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני ור"ל זולת האצילות... ע"ש. ועיין גם הקדו"ש דף ה' ע"ב:

הקדו"ש דף מ"ג ע"ג שורה 4: ... והנה כל מה שנברא בששת ימי בראשית עד אדם הראשון הרי היה הכל מהקב"ה לבד ואין עוזר לו במלאכתו, אך אחר שנברא אדם הראשון הנה נודע הוא שרצונו יתב' מאז והלאה שיעשה הכל ע"י התעוררות התחתונים... גם בסיבת התגלות והמשכת הברכה והשפע מלמעלה רצה הקב"ה שיהיה ג"כ ע"י מעשה בני אדם והוא ע"י התורה והמצוה כי הם מסודרים ע"פ שורשי הכוחות העליונים דכל המציאות כולם... והנה זהו החילוק העצום וההבדל הגדול בין המקיים את התורה והמצוה בסתם שהוא בכוונה כללית על כל מצוה ומצוה שמכוון ועושה אותה למען שמו יתברך והרי הוא כוונה כללית אחת על כולם שוה. לבין מי שזכה להשכיל ולדעת על כל מצוה ומצוה בפרט את גילוי אורו ית"ש אשר עליה בפרטיות מראשית האצילות עד סופו

כולה כי זה נכנס ועולה בהיכל הקודש פנימה בחדר לפניו מחדר ועולה ומטיב את הנרות הוא בעצמו ומאיר ומזהיר את אור גילוי ית"ש בכוונתו ובמחשבתו ונעשה גם הגילוי גופה מאור יחודו ית"ש שבאצילות הכל רק ע"י האדם עצמו... **כי הוא האדם אשר עושה רצון קונו שבשבילו נברא העולם** וכמו שאמרנו שרצון הקב"ה מהאדם הוא שהוא יגרום ויסבב את כל הפעולות והמעשים אשר גם ממקור המקורות כולם ובבנין כל האצילות כולו... **משאין כן האדם אשר לא זכה לכל זה** ועושה כל מצוה בסתם ובדרך כללות לבד לכן כלמה שממשיך מלמעלה הוא רק בבחינת הסתר פנים... ובתפילה יש בזה יותר צורך... ע"ש.

הקדו"ש דף מ"ג ע"א: אמנם גודל הענין מי שזכה ליכנס בהיכל הקודש פנימה וחננו ה' בדעת בינה והשכל בכל כוונות האריז"ל ואפשר לו לכוון בכוונת השמות הקודש הראויים לכל ברכה ותפילה ולייחדם בהיחוד הראוי כמו שיתבאר הנה גדלה מעלתו למאד מאד והוא בכלל מאמרם ז"ל בפסיקתא... רבי יהושע בן לוי בשם רבי פנחס בן יאיר מפני מה ישראל מתפללים ואינם נענים מפני שאינם יודעים בסוד שם המפורש.. שנאמר כי ידע שמי יקראני ואענהו... ע"ש.

המשך הלשם ביאורים דף א' ע"ד: ... **והנה הוסיף להתגלה** בחסדו וטובו ית"ש **להעמיד** את כל שמותיו וגילוי ולייסד אותם **אם להגדיל אורם או להמעיט ח"ו, הנה הם עומדים ותלויים בכ"ז על מעשה ישראל**... וכמו שנודע עבודה צורך גבוה. (דע מה למעלה, ממך) כמ"ש "תנו עוז לאלוהים" ועד"ז להיפך ח"ו "צור ילדך תשי" (ראה לעיל ענין מחברת הצינורות הנתקן ע"י הצדיקים היודעים לעבוד אותו)... והרי תלה כל גילוי שמותיו ית"ש, במעשה ישראל... כי בזה יזכו לבא להכוונה התכליתית אשר כוון לזה בכל בריאת עולמו, והוא להתיחד באותן הגילויים עצמן אשר האירו הם במעשיהם והוא אור זיו השכינה אשר בחינת העוה"ב שיזכו הצדיקים להתענג בו, והוא ע"י שהם עצמם האירו והכינו את האור הזה עליהם במעשיהם... הנה מבואר ממילא כי תכלית כל הבריאה הנה הוא להתיחד בשמותיו וגילוייו, ולהאיר ולהתענג בזיו אורם וכמו שביארנו בכמה מקומות מדברינו כי רק זה לבד הוא תכלית כל התכליות והם עצמן הסיבה ג"כ... וכן הוא לעולם כי הסבה והתכלית חד הוא...

המערכת של הגילוי ד' ה' הם בשני כיוונים, **(1) מאתו יתברך כד סליק ברעותא** בריאת כל העולמות לפי הסדר והשתלשלותם, וייסד על מעשה התחתונים שיוכלו להמשיך השפע לפי השתלשלותו שהכין להם. **(2) בחינה גילוי שמותיו וכינויו והעברת השפע ע"י הנבראים** בסוד "תנו עוז לאלוהים". ואם ח"ו לא עושים רצונו בבחינת "צור ילדך תשי" **וזה סוד עבודתינו שאנחנו קוראים לו בשמותיו וכינויו וזה להיטיב לנבראים** כל פעל ה' למענהו... ושהכל ברא לכבוד... כדי שיתגלה כבודו לראויים להנות מזיו השכינה שהוא העונג הגדול ביותר שיש. שצדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה ויחזו את האלוהים ויאכלו וישתו.

סיכום דברי הלשם: **(1)** בתחילה מביא דברי הרב שמשמע מדבריו שהקב"ה אינו שלם ושהבריאה משלימה אותו פעולותיו שמותיו וכינויו ע"י הנבראים. **(2)** והקשה איך אפשר לומר דבר זה שהרי הוא שלם בכל השלימויות. ועוד מביא פסוק כל פעל ה' למענהו ועוד מה שייסדו שהכל ברא לכבודו. **(3)** ואז מסביר הלשם שהכוונה שיתגלה כבודו להראויים

לזה. ואם כן איפה יתקיים שיהיה שלם. (4) ולהסביר דבריו הלשם מביא 3 בחינות של גילויים אשר נפרטות ל 5 בחינות בספר הקדו"ש. (5) ואז מסביר באיזה מתוך הגילויים יהיה בחינת תנו עוז לאלוהים. עצם הבריאה מאתו יתב' בסוד כד סליק ברעותא שם לא השפענו כלום. (6) אבל מאז עד היום הזה לקיים ולהעמיד הכל תלוי בנו במעשינו ותפילתינו הכל במערכות האלו שהכין אותם לכך לצורך הנבראים כדי שיקבלו בזכות.

פתחי חכמה ודעת כלל ראשון: כוונת הבריאה מה שנודע לנו מכוונת המאציל ב"ה בזה הוא, כי ברצותו להיטיב רצה המאציל להמציא נמצאים שיקבלו טובו, וכדי שיהיה הטוב שלם, צריך שיקבלוהו מקבלים בזכות ולא בצדקה שלא יהא הבושת פוגמו כאוכל את שאינו שלו, וכדי שיוכלו לזכות, **המציא מציאות אחד שיהיה צריך אליהם להתקן מה שאינו צריך הוא ובתקנם אותו יזכו**, והוא מציאות הספירות, **כי הם מציאות א' כמו מחברת צינורות שבעמדה על תיקונה כראוי ממשיכים השפע מן המאציל אל המתקנו**, וזהו זכות שהקים חפץ המאציל שיקבלו נמצאים את טובו.

הדע"ה דף נ"ב ע"ב ד"ה אמנם: ... (כל העבודה כולה לצורך גבוה קשורה לענין השמות)... **ונקדים ונאמר** כי הנה גם אחר כל מעלת העשר הספירות דכלל כל עולם הנקודות והאצילות הגם שהם נעלה ומרומם מאוד עם כל זה הנה נודע מכל דברי האריז"ל והרמ"ק ובזוה"ק **שכל הספירות כולם שהם כל הנקודות והאצילות וכן גם כל עולם העקודים והא"ק הנה הם כולם מחודשים ממש כי היה זמן אשר לא היו הם כלל והיינו קודם הצמצום. כי רק המאציל ית"ש הוא לבדו אין ראשית לראשיתו אבל כל הנאצלים כולם הם כולם מחודשים מעת שסליק ברעותא למברי עלמא.**

וכן כל המציאות גופה אשר נתחדשו כנז' הנה מצד עצמם הם אינם אלהות כלל וכלל ח"ו כי אין אלוהינו אלא אחד אשר אין ראשית לראשיתו ואין קדמון כקדמותו והוא אשר האציל וברא ויצר ועשה את כל העולמות כולם. **אמנם אחר התיקון דעולם התהו שהוא ע"י יציאת שם מ"ה הנה מתלבש המאציל ית"ש בעולם האצילות כולו ומתיחד עמהם ביחוד עצום מאד עד שנעשים כל העשר ספירות דאצילות חד עמו ונעשה ונקרא כל האצילות כולו אלהות גמור ע"י יחודו בהם, על דרך הגוף של האדם שנעשה כולו חי ע"י הנשמה שבו... ולא עוד אלא כמו שהנשמה אין לה גילוי כלל ולא שם כלל בעוה"ז אלא רק ע"י שמתלבש בהגוף כן הוא המאציל ית"ש אין לו גילוי ולא שם כלל אלא רק אחר שהתלבש באצילות...זולת האצילות (הכוונה למעלה מאצילות) לא נקרא המאציל בשם אלהות ולא שום שם כלל. אלא רק בשם א"ס או בשם מאציל אשר כל אלו אינם באמת שמות כלל....[והחילוק אשר בין שם ומלה הוא, כי כל שם הוא עצם המציאות בעצמו, מה שאין כן מלה הוא השתמשות דברים להודיע על מי ועל מה שמכוון בדיבורו.] וכל שמותיו יתברך הוא רק אחר שמתלבש באצילות ונתגלה שם באותן השמות אבל זולת האצילות אין בו תפיסה בשום אות כלל כנודע... והרי נתבאר מכל הנז' כי כל האצילות גופה מצד עצמם אינם אלהות כלל. וכן הוא יתברך שמו מצד עצמו הוא נעלה ומרומם מלכנות עליו שם אלהות ושום שם כלל. אמנם ע"י התלבשו באצילות הנה נתפשט וירד ע"י כביכול מרוממותו ואמתתו הנעלמה ונתגלה שם במציאותו ואלהותו ית"ש... **ונמצא כי כל****

השמות כולם הנה הם באמת רק עליו עצמו ית"ש. ועכ"ז הנה לא נקרא (א"ס יתברך) בהם אלא רק אחר שמתלבש באצילות ונתייחד שם להיות עם האצילות כולו חד ממש... ע"ש.

הדע"ה דף נ"ה ע"ב ד"ה אמנם: אמנם כל זה שאמרנו שהוא יתברך שמו אינו מתייחד עמהם להעשות עמהם אחד והם אינם אלוהות כלל. הנה הוא רק בכל העולמות ביי"ע. אבל בעולם האצילות הוא אינו כן והגם שעיקר האצילות גופה הנה הם מצד עצמם גם כן אינם אלוהות כלל. והם נאצלים מחודשים שנאצלו מהמאציל ית"ש אחר שלא היו.

והנה נקרא כל האצילות כולו בשם הוי"ה ב"ה וכן בכל השמות כולם... וכ"ז הוא מצד אורו המתייחד בהם ונעשים חד עמו. אבל למעלה מאצילות הנה הוא אור א"ס פשוט בלי שום שם כלל. ולכן נתצמצם והתפשט באור עצמותו והתלבש באצילות ואז נקרא הוא ע"י האצילות בשם הוי"ה ב"ה ואליו הוא כל התורה והעבודה וכל התפילות כולם ואנו עובדים אותו ע"י שנתלבש באצילות כי ע"י זה נתגלה. ואין הכוונה שאנו עובדים אותו ע"י איזה אמצעי ח"ו. כי מאחר שהם חד ממש עמו אם כן הרי אין האצילות אמצעי כלל אלא הוא והאצילות כולו חד. אלא שהאצילות הוא גילוי שעי"י האצילות נתגלה ונעשה אפשר מעתה לתפוס אותו בשם שהם כל השמות המוזכרים בתורה. **ונמצא כי העבודה הוא באמת רק אליו לבד אלא שהוא רק מאחר שנתגלה ע"י האצילות.**

ואין להקשות ולומר כי מאחר שאמרנו שהאצילות הוא חד עמו א"כ הרי שייך ג"כ לומר שהעבודה הוא להאצילות ממש... **אך האמת הוא כי ח"ו לומר כן כי לא הותר לנו לעבוד אלא רק להשמות המוזכר בתורה.** ושם אצילות לא הוזכר בתורה כלל... ואמרו רז"ל בכל קראינו אליו, אליו ולא למדותיו... **ולכן אסור כל העבודה וכן כל התפילות והתהילות והברכות לשמות הי"ס או לשמות הפרצופים. חלילה וחלילה...** תא חזי קוב"ה (ר"ל א"ס ב"ה) אפיק עשר כתרין עטרין קדישין לעילא (שהם הי"ס דאצילות) דאתעטר בהו ומתלבש בהו והוא אינון ואינון הוא כשלהובא דאחידא בגומרא (ור"ל באש היסודי של הנחלת שהם חד אלא שהשלחבת הוא גילוי. וכמ"ש הגר"א בספר היצירה פ"א מ"ז ובתיקונים)... **והרי לנו כי האצילות עצמו הוא ושמו חד הוא.** וכשמתפלל אל השם מכל השמות הנזכרים. הולך התפילה אל המאציל בעצמו הנקרא בזה השם שהוא האצילות... **וכל התפילות ותהילות וברכות אשר לשמותיו הנה הוא למאציל א"ס בעצמו אשר הוא נקרא בכל השמות הללו ע"י יחודו באצילות.** וכן מגיע ממילא ג"כ לבחינת א"ס אשר למעלה מאצילות וכן למעלה למעלה כי הרי אחדותו הוא פשוט ונמשך כאחד.

הדע"ה דף נ"ו ע"א אות ו': והרי נתבאר לנו כי כל התפילות והתהילות והברכות אשר לשמותיו יתברך הנה הוא מגיע להמאציל, א"ס עצמו והגם שהוא מרומם על כל ברכה ותהילה אך כן רצה להיטיב לברואיו ולקבל התהילה והברכה מהם וסידר את גילוייו שהם כל שמותיו אשר נתגלה בהם אלינו. שיתפעלו ע"י התפילה והתהילה והברכה... וזהו ענין כל הברכות אשר לשמותיו יתברך שיתרבה ויגדל אורם מאור א"ס שלמעלה ויאירו

ויזהירו בכל העולם כולו... והוא סוד העבודה צורך גבוה ואמרו **בספרי וזאת הברכה סי'** **שמ"ו**: ויהי בישראל מלך כשישראל שוים בעצה אחת (ר"ל באגודה אחת) למטה שמו הגדול משתבח למעלה... כיוצא בו אתה אומר זה אלי ואנוהו כשאני מודה לו הוא נאה (ר"ל שנאותו הוא רק בעצמו בלי גילוי כלל) כיוצא בו אתה אומר ואתם עדי ואני אל, כשאתם עדי אני אל וכשאין אתם עדי אין אני אל... ע"ש וכן **במדרש שמואל רבתא פרשה ה'**: ע"ש.

והענין בכל זה... וא"כ הרי אינם עומדים כל הגילויים שהם שמותיו יתברך אלא רק ע"י ישראל עמו שמקבלים אלהותו תמיד ומודים בו, אבל זולת זה, היו נאספים כל הגילויים למקורם (והיה מתבטל כל המציאות כולו תיכף כי הרי כל המציאות כולו הוא רק פעולת אור גילוי, והם חיים וקיימים תמיד רק מאור גילוי ית"ש.) והרי נמצא כי רק עמו ישראל אשר הם מודים רק בו ומכוונים אליו ומזכירים וממליכים את שמו תמיד, הנה הם מעמידים את כל גילויי ושמותיו... (ועיין לעיל שומר אמונים דף פ"ז ע"ב)

ולכן צריך שיהיה כל תפילה וכל בקשה רק למען שמו יתברך. שיתגלה טובו ואורו שהוא גילוי אור קדושתו ית"ש ביותר וביותר... וכמ"ש ברכות דף ס"ג ע"א: כל המשתתף שם שמים בצערו כופלים לו וכו' והוא משום כי כל טובה וכל ישועה אשר גם בפרטי פרטות הנה הוא רק ע"י גילוי אורו יתבי אשר למעלה... וזהו שאמרו כל המשתתף שם שמים בצערו ור"ל שמתבונן לדעת כי כשם שחסר לו אותם הענין למטה כן הוא ממש נסתם וחסר אותו הגילוי אור אשר לזה למעלה. שהוא בשמו ובכבוד מלכותו והנהגתו יתברך ומתפלל רק למען שמו. **אז כופלים לו... (עיין סידור רש"ש בודוי שאומרים בשמע קולינו... כי אתה נותן לכל איש כדי מחסורו... ואע"פ שחטאנו ומנענו מזונותינו ממנו)**

אמנם כל זה רק כשמכוון ומזכיר האדם לאיזה שם משמות הקודש אשר בהם מתלבש המאציל הוא מתיחד עמהם ונעשים עמו לחד ממש. והם כל גילויי אשר נתגלה בהם שהוא עולם האצילות וכנזכר. אבל לכוון ולהתפלל אל המאציל בעצמו זולת השמות שהוא האצילות זה אי אפשר. (ראה לעיל שעה"ק דף ו' ע"ד וכו' אילימה עין כל פרק י"ח) כי זולת גילויי הרי אי אפשר לו להאדם להתעורר בו מאומה וגם זולת גילויי הרי אין לנו שום שם ומילה במה לתופסו לכוון בו ולקרא לו. ולקרא אותו בשם מאציל בורא יוצר עושה הנה הגם שזה מותר עכ"ז אין זה שמו המיוחד אליו אלא הוא רק מילות תוארים והוא כמו שקורא לאומן נגר בשם נגר על שם מלאכתו. ואין זה שמו המיוחד אליו אלא שהוא רק שם על המלאכה לבד. ואין שייך באמת לקרא בזה השם אלא רק כאשר כוונת הקריאה הוא על אותה מלאכה ג"כ שיפעול לו אותה מלאכת הנגרנות כמו שהוא והבן. ועוד כי הרי כל התפילות והתהילות אשר להשם יתברך צריך שיהיו רק למען שמו שיתגלה אור קדושתו וכבוד מלכותו ביותר וביותר וכנ"ל. ואם כן הרי צריך לקרא לו דווקא בשמו וכדי לעורר אורו וגילויי כי על זה הוא כל התפילות שיתגלה שמו. ואם כן הרי צריך שיהיו כל התפילות רק בשמות דווקא.

נפש החיים שער ב' פרק י"א י"ב... ולכן אמרו רז"ל (ברכות ס"ג ע"א) כל המשתתף שם שמים בצערו כופלים לו פרנסתו. והענין כי מלבד זה הצער שנעשה למעלה כשמקבל עונשו

ביסורין ר"ל. אין ערוך ודמיון כלל זה הצער למעלה נגד עוצם הצער שגרם למעלה בעת עשותו העון ר"ל. כענין הבן יקיר שנתפתה בינו ונפל... ע"ש המשל... כן על זה האופן הוא ענין העון ר"ל שבעת שאדם עושהו הוא גורם למעלה צער גדול ועצום לאין ערך. והאדם עצמו אינו מרגיש אז בזה כלל... ומרוב רחמיו וחסדיו ית"ש שולח לו יסורין אשר המה רטיה ותחבושת למרק עונו ואז האדם מרגיש כאב יסוריו ומצטער... ולכן כשכל תכלית תפילת האדם לפניו ית"ש להסיר מעליו צערו. הוא רק על הצער של מעלה המשתתף עמו בצערו. ושב ומתחרט באמת על עונו שגרם על ידו הצער של מעלה. אז היסורין מסתלקין מעליו. ולא עוד אלא שמוודין לו כמדתו וכופלין לו פרנסתו...

תקט"ו תפילות להרמח"ל תפילה י"ד: אל אחד יחיד ומיוחד אתה ממלא כל העולמות, וכל העולמות אינם אלא כלים שאתה מראה בהם יחודך. **וישראל הם לך גוי אחד בארץ להחזיק אלה הכלים שאתה ממלא אותם, ואלמלא ישראל לא הייתה מתלבש בכלים האלה...** הואיל והכל עומד בשביל ישראל...

עולת תמיד דף א' ע"א: קטע זה מופיע גם **בפרי עץ חיים דף ד' ע"ב למטה:** שם כתוב לשון **מורינו האר"י זלה"ה** בהגהת **הלשם** שם כתוב שקטע זה הוא מהפרדס אך זה לא בדיוק באותם מילים זה אחרי עיבוד. עולת תמיד הוא משוקע בספר פרי עץ חיים ושם לא כתוב שהוא מלשון האר"י זלה"ה: **עולת תמיד שם:** האצילות הוא עצם הספירות, (הגהות: דע דשם הספירות הנזכרים בכאן הם הכלים דאצילות..). ויחודם בא"ס הוא ע"י העצמות המתפשט בהם הרי הם ג' חלקים, (1 חלק הא"ס, 2) וחלק העצמות, (העצמות הוא הנרנח"י שהם ההויות המנוקדות בי"ס קמץ ופתח... וכשרוצים להכניס אור א"ס בכלים זה ע"י הנרנח"י ראה לשם פריע"ח... והם השמות והכינויים שאינם נמחקים) (3) וחלק הספירת עצמם. ואלו השלושה נרמזו בתיקונים בהקדמה דף ג' ע"ב מלכא איהו וגרמי חד בהון, וקרא מלכא לא"ס, וגרמי לחלק העצמות, ובהון לחלק הספירות... **וכל תפילותינו הם לא"ס יתברך אך להיות שאין אנו יכולים לכנותו בשום כינוי ושם לזה אנו מתפללים ע"י הספירות כי שם שייכי הכינויים והשמות** (הגהה..ר"ל לא"ס המתפשט בתוך הספירות...) כי כל הכינויים והשמות הם שמות העצמות המתפשט בספירות (בענין קדושת ספר תורה והשמות **לשם הקדו"ש דף ו' ע"ב**... צריך כתב וסופר... כי הרי גם אחר רוממות מעלת קדושת האותיות דהשם הויה ב"ה וכן כל השמות כולם הנה אין להם קדושה כלל אלא רק כשנכתבו לשמן דווקא ואמרו בפירוש **גיטין דף נ"ד ע"ב** שכל ספר תורה שאין ההזכרות שלו כתובות לשמן אינו שוה כלום. וכל זה הוא משום שכל מציאות צורת האותיות אשר לפנינו הנה הם בנויים ועשויים מחומר וגשם ולכן אין במציאותן גופה קדושת אלוהות כלל מצד עצמם רק ע"י התפשטות אורו שמתפשט ושרויה בהם כשהם נכתבים לשמן...)

עוד יוסף חי הלכות פרשת וישב קונטרס חוט המשולש: רבינו יוסף חיים כתב תשובות אלו בשלושה מקומות עיקר דבריו מבוססים על עולת תמיד הנ"ל וכן מביא את **המקדש מלך על זה"ק בראשית דף י"ב**... אלהא רברבא ושליטא בעלמא... אלקא רברבא וכו'... הוא **אין סוף** ברוך הוא המתלבש בשש קצוות דז"א דאצילות ובהיותו שם נקרא אלקא

רברבא ושליטא, כי כח א"י ב"ה מתגלה בז"א... נמצא בכל מקום שאנו מכוונים בשום שם משמות הקודש צריך לכוון אל הא"י המתלבש תוך אותו השם המחיה אותו ולא נקרא שם הויה או שם אדני אלא מחמת אור א"י שבתוכו שהוא האדון והאלוה האמיתי... ע"ש באורך.

שער הקדמות דף ז' רע"א: ... ושים דעתך בזה מאוד הנה בשתי בחינות נפרט כל מה שיש בעולמות הלא הם בחינה ראשונה היא בחי' האין סוף אשר הוא אור פשוט לגמרי בלי שום ציור וכלים ותמונה [ושם] כלל ח"ו וזה הא"י הוא המאציל העליון האמיתי... והבחינה השניה הם כל העולמות הנזכרים כולם כאחד ויש בהם בחינת עצמות אורות המתפשט מן האין סוף... ע"ש.

נה"ש דף ג' ע"ג:

כרם שלמה א' עמ' ט': לפני הבריאה היו כמוסים ובכוח ולא בשלמות בערכינו, ואחר בריאת העולם היו בפועל בתכלית השלמות בערכינו.
קל"ח פתחי חכמה פתח ג': תכלית בריאת העולם הוא להיות מיטיב..
פתחי חכמה ודעת בסופו דף ל' ע"ב בישן וכן בספר דרך חכמת האמת להרמח"ל בהוצאת מכון רמח"ל בתחילתו: ג' מיני ידיעות והם (1) הכוונה הפשוטה לתת מקום לתוארים... (2) ה' ברא את העולם להיטיב לנבראים שיקבלו בזכות ולא בצדקה (3) לגלות יחודו.
עיינן עוד דעת תבונות אות יח': ... מסילת ישרים בהקדמה
"כל פועל ה' למענהו" יש בו זמנית שתי הבנות רש"י ותרגום להיטיב לנבראים קשור עם לתת מקום לתוארים.

הסבר למילה צמצום

אוצרות דף א': ואז צמצם עצמו באמצע האור... ונשאר חלל בינתיים
עץ חיים דף י"א ע"ג: יש תוספת... וצמצם האור ההוא... כשמדברים על הצמצום רואים עיגול ונקודה בפנים.
כרם שלמה א' דף ל"ח ע"ג: צמצם... הוצרך להאריך בלשונו מפני שפירוש המילה הוא כמו צמצם שכינתו בין בדי הארון לרכז דבר מפוזר לאמצע וכאן הכוונה הפוכה.
מעין החכמה דף א' ע"א בסוף שע' היחודים: ... בסוד שצמצם שכינתו בין בדי הארון כאן זה להיפך מה שהיה במרכז נתרחק לצדדים ולא כמו הפירוש הרגיל של המילה צמצום למרכז. צמצם אורו ונתרחק לצדדים כמו שכתוב בעץ חיים.
הרב בית לחם יהודה בספרו "אפיקי מים" פירוש על עץ חיים כתב יד, מתנגד לנקודה שעושים בתוך העיגול.
הגהת הרמז בסוף אוצרות אות ה': צמצם בא"ת ב"ש י"הי"ה. י"ה נסתלק מהמקום ונשאר חלל ואז נכנס הקו שהוא ו' והעיגולים שהם ה'... ע"ש.
דברי שלום דף י"ט ע"ג: ואפשר שזהו כוונת הפסוק כי בי"ה ה' צור עולמים ר"ל כי ע"י הסתלקות שם י"ה ה' צור עולמים ורמז בי"ה בי"ה בי פעמים

י"ה... ולכן באו האותיות בחילוף להורות על שורש הדין ה = צ. י = מ. ה"י הסתלקות בסוד הדין. **צמצם** בגימ' **סר** רמז להסתלקות האור...
 "וזה היה הצמצום הראשון של המאציל העליון וזה מקום החלל הוא עגול בהשוואה אחת מכל צדדיו עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים תוך החלל הזה."
בע"ח דף י"א ע"ג: שם מצוייר עיגול ובתוכו נקודה
לשם ביאורים דף ו' רע"ג אות ט': ... הנה מהלשון והציור משמע שנשאר הנקודה באמצע יש משמעות שנשארת נקודה אמצעית והצמצום סביבות הנקודה האמצעית אמנם מסגנון כל דברי הרב זלה"ה זה טעות סופר...
מבו"ש דף א' ע"ב: מצוייר עיגול ללא נקודה וכתוב "חלל"
 מוסיף הלשם שלפי קבלת מהר"י סרוק יש ענין לנקודה אמצעית זו וכן עיין בספר **בגדי ישע דף ג' סע"ב** מדבר בחיוב על נקודה זו...
בענין הצמצום האם היה כפשוטו או משל בזה נחלקו גדולי המקובלים. עיין **שומר אמונים ויכוח ב' דף ע' ע"ב אות ל"ה עד מ"ה**: ע"ש. **שם משמעון דף ד' ע"ב**: ע"ש. הסוברים שאינו כפשוטו. ועיין **משנת חסידים** והמקובלים שלפני הרב אירגאס ועיין **לשם ביאורים דף ג' ע"ג** והקדו"ש **דף י"ד ע"ג**:
דעת ותבונה דף י"ד ע"ג: ד"ה וכאשר... וענין הצמצום הזה ומהותו אין שום בריה יכולה להשיג ולהבין הדבר הזה ולא לציירו במחשבה יען כי כבר אמרנו דלית מחשבה תפיסה באור א"ס כלל כי אינו מושג ונתפס בשום מחשבה וציור ואין אנחנו יכולים לדבר בו כלום ומה שאנחנו זוכרים בדברינו לשון צמצום הכל הוא לשכך את האוזן והוא משל ודמיון להבין להבין מציאות בריאת העולמות.

מהי נקודה האמצעית

בע"ח דף י"א ע"ג: ... והנה אז צמצם באמצע האור שלו בנקודה האמצעית... **אמר מאיר** בערכינו אמר הרב זה וק"ל.
אור זרוע לרמ"פ דף כ"ט ע"ב: מסביר את השאלה. מה שכתב הרב ז"ל בנקודה האמצעית... אין קץ וראש זה א"ס מה שייך לומר נקודה אמצעית ??
דב"ש דף י"ט ע"ד: איך יש אמצע בבלתי בעל תכלית.. אם יש אמצע יש תחילה וסוף... ונלע"ד הכוונה על שעור האור שעתיד להסתלק... שם התחיל הצמצום בנקודה האמצעית (הרמ"ז המובא שם הוא רבי משה זכותה ואינו הרש"ש כהרגל הדב"ש לכתוב הרמ"ז ר"ת **הרב מו"ר** זקני עיין וכך הבין האמת ליעקב בטעות וכן עיין שלום ירושלים דף י"ט ועיין מזכיר שלום מערכות מערכת הצי' אות ט' שכותב בלי ספק הכוונה כאן לרבי משה זכותה ולא להרש"ש).
כרם שלמה א' דף ל"ח ע"ב: נקודה האמצעית שאחר כך יהיה חלל..
דעת ותבונה דף ט"ו ע"ב: ... נקודה האמצעית של האור שעתיד להסתלק מן המקום ההוא... וכתב וצמצם האור ההוא משמע הידוע שעתיד להסתלק...
מזכיר שלום דף י"ב ע"ב: משל לאניה העומדת בלב ים העומד בה מדמה בנפשו שהוא במרכז סביבו האופק במרחק שוה... וזה בערכינו מדמים. **עיין עוד שמן**

ששון א' דף א' ע"ג אות א'. וכן רבי שאול אש"ל דף א' ע"א אות א': אמצע האור שנסתלק... וכן אור הלבנה דף ק"ס סע"א:
דב"ש דף מ"ט ע"ב: מביא את הצמח ואומר וקשה דתיבה שבו דחוק. ונלע"ד דנקודה אמצעית שכתב באור שעתיד להסתלק מן הצדדים...

דב"ש דף י"ט סע"ד: ראשית שואל על עצם מקום השאלה של הצמח והרמ"ז ומתרץ על פי מוהרימ"ט ז"ל באה"ע סי' ח' דלשון אמצע אינה נקודה אמצעית אלא לאפוקי קצוות... ולכך לא הקשו אלא כשאמר בנקודה האמצעית... עיין **אמת ליעקב דף פ"ב ע"ד** ד"ה ואני...

דב"ש דף כ' ע"א: ד"ה שם ולא היה בשום צד מצדדיו... קשה מה שהקשו הצמח והרמ"ז ז"ל דצדדים לא שייך לומר בבלתי בעל תכלית... ושיעור דבריו כך הוא: ואמנם מקום הצמצום הזה שהוא החלל לא היה בשום צד מצדדיו של החלל אלא באמצעיתו ממש בנקודה אמצעית שבו ר"ל מנקודה האמצעית שבו החלל ממש התחיל הצמצום ומשם התחיל לעשות מקום החלל והכל קאי על המקום ולא על בחינת אור הא"ס.

מבו"ש דף א' סע"א:... ואמנם מקום הצמצום הזה, (משמע מקום הטבעת כולה כל החלל). לא היה משום צד מצדדיו זולתי באמצעיתו ממש בנקודה אמצעית שבו... **צמח:** ר"ל באמצעית שבחלל והוא אמצעי בערך כל העולמות שנאצלו אחר כך שהרי בא"ס עצמו לא שייך אמצע וקצוות...

דב"ש דף כ' ע"א: ד"ה וכנראה... לפי לשון עץ חיים אפשר לדחוק ולומר בנקודה אמצעית שבו שבחלל שהוא אמצע אורו העתיד להסתלק. **אי אפשר לומר כן** דבתר הכי כתב והנה הצמצום הזה הוא שוה בהשוואה אחד בסביבות נקודה האמצעית הריקנית ההיא וכו' ומלשון זה משמע **דכל מקום הריקני נקרא נקודה אמצעית**. ועוד דאם איתא דמיירי בנקודה האמצעית של החלל הו"ל לכתוב מנקודה ולא בנקודה...

ע"ח דף י"א ע"ג: וצמצם האור ההוא ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית ממש כזה. (מצוייר טבעת עיגול ונקודה באמצע)

בית לחם יהודה א' דף ג' ע"א: ד"ה והנה אז צמצם... לכל כללות הצמצום קורא נקודה האמצעית לפי שהוא באמצע אורו כדדייק מלשונו שבסמוך. ונלע"ד שצ"ל מנקודה ולא בנקודה כי הא"ס משך את אורו מנקודה האמצעית והעלהו למעלה ממקום הצמצום...

חסדי דוד אות א':... צמצם עצמו ונשאר מקום חלל בנקודה האמצעית שבו... עיין עוד **באתי לגני ב' דף י"א:**

דב"ש דף כ' ע"א: ועוד נלע"ד דכל מקום החלל נקרא נקודה אמצעית של הא"ס ולא קשיא יען דכיוון דאור א"ס שהיה במקום הזה נתצמצם מכל הצדדים בשוה **נמצא דכל מקום החלל הוא נקודה אמצעית של האור הא"ס שנסתלק ע"כ.**

דב"ש דף מ"ט סע"ג: והנה מה שכתב כי נקודה אמצעית... ממנה נעשה המקום... משמע דסבירא ליה דנקודה האמצעית היא כל מקום החלל ואם כן מעתה נתחזקה הקושיה של הרמ"ז והצמח ז"ל שהקשו בבלתי בעל תכלית איך שייך נקודה אמצעית... ומה שנלע"ד הוא דכל מה שמדבר הרז"ל במקום גבוה הוא דרך משל לשכך את האוזן ולהשוות

הענינים יחד שכן מצינו **בשע' מ"ב דרושי אבי"ע פרק א'** וז"ל בקיצור כי הכתר הוא בחינת ממוצע ממאציל ונאצל והטעם כי הוא בחינה היותר תחתונה ושפילה מכל בחינות א"ס וכאילו נאמר דרך משל שהוא מלכות שבמלכות אע"פ שאינו כך כי אין שם דמות וספירה ח"ו כלל רק לשכך את האוזן נדבר כך...

פרדס להרמ"ק שער שלישי: אם הכתר הוא אין סוף... שם עוסק במהות הכתר... הזהירו במופלא ממך אל תדרוש...

ע"ח ב' דף פ"ט ע"ב: ... מה שאנו יכולים לדבר שהכתר הוא ממוצע. שהוא בחינה היותר אחרונה... למעלה ממנו אפס מוחלט יש בבחינה זו ב' בחינות **א)** הבחינה היותר תחתונה שבא"ס מלכות שבמלכות אע"פ שאינו כך. **ב)** הבחינה השניה שהאצילה את כל מה שלמטה ממנה... **אבל אנחנו סברתינו לא כדברי זה ולא כדברי זה** אלא היא בחינה אמצעית בין א"ס לנאצלים ויש בה בחינה א"ס ובחינת נאצלים ובי בחינות אלו הם הנקרא עתיק וא"א ושניהם נקרא כתר כנודע אצלינו והבן זה מאד... (בענין זה עיין עוד ע"ח א' דף ס' ע"ג הגהת השמש [א] וכן ע"ח א' דף נ"ז ע"א וכן נה"ש דף י"א ע"א למטה)

דב"ש דף מ"ט ע"ד: ... ואם כן מעתה נתחזקה הקושיה של הרמ"ז והצמח ז"ל שהקשו בבלתי בעל תכלית איך שייך נקודה אמצעית... ומה שנלע"ד הוא דכל מה שמדבר הרז"ל במקום גבוה הוא דרך משל לשכך את האוזן **ולהשוות הענינים יחד**... נמצא דכתב כן להשוות הענינים שכן הוא מעולם לעולם ומפרצוף לפרצוף כמ"ש הרב **במב"ש ש"ב ח"א פ"ב דף ג' ע"א** וז"ל בקיצור דא"ק צמצם האור שלו שמן הטיבור ולמטה והעלהו למעלה מן הטיבור... והטיבור באמצע ושם הניח פרסה ועליה רמזו בזוה"ק אית קרומא באמצעות מעוי דבר נש... (וזהו להשוות הענינים).

אור זרוע דף כ"ט ע"ב ל' ע"א: מאחר שמדובר בא"ס אין סוף ואין התחלה... האמצע יחייב התחלה וסוף... על שאלה זו מביא הרמ"פ 3 תירוצים ודוחה אותם ובסוף נוטה לקבל את התירוץ השלישי. והרי הם.

1) הרי האמצע יחייב התחלה וסוף, שיש לדחות לומר שאף שאנחנו לא נדע האמצע הוא ידענו, **והוא פתיי ונגדת שכל**, כי אין שייך אמצע בדבר בלתי בעל תכלית...
2) ולזה היה נראה לי לומר שהכוונה לומר בבחינה היותר שפלה בו, וזה נקרא באמצע כשם שהארץ עומדת בגלגל במקום היותר שפל, כך הנאצלים בערך המאציל נמצאו בבחינה היותר שפלה התחתונה אשר בו, **וגם זה אינו נכון**, שהרי אין לומר שפל ויקר אלא בדברים מתחלקים והנה הוא יתברך אחד מכל צד בלתי מורכב. וכל דבר שאינו מורכב אינו נחלק, א"כ מאי אמצע זה דקאמר.

3) **והרב הפילוסוף המקובל האלוקי כמה"ר יוסף דילמדיגו [הישר מקנדיה]** כתב הרצון להאציל כתר הגנוז בו, המשערים הדברים הם חכמתו ובינתו ודעתו, שהם אחד בו מכל צד. מהות הדברים הם להיות מקומם בעל ו"ק, והמקום להאציל בו היא המלכות. וידעת כי היכל הקודש באמצע, וזה סוד הקב"ה מקומו של עולם והוא אינו מקומו וזה סוד מקום איתי. **והנה לא ידעתי אם יאמין הוא כי יש ספירות באין סוף.**

איברא שבשער אבי"ע **עץ חיים ב' דף פ"ט סוע"ב** כתב הרב קרוב לזה, שאמר שם הבחינה היותר שפלה מכל בחינת האין סוף, כאילו נאמר בדרך משל מלכות

דמלכות אין סוף, אע"פ שאינו כך, כי אין דמות כלל וכו', אלא לשכך האוזן.
(מכאן יוצא לנו שהאור זרוע מקבל דעתו של היש"ר מקאנדיה)

(בענין שהקב"ה מקומו של עולם כתב הנפש החיים מלשון מקיים העולם. **בענין היכל הקודש מכוון באמצע ספר היצירה פרק ד' משנה ד'**: ... היכל הקודש הוא מכוון באמצע והוא נושא את כולם... כל דבר בעולם יש לו ו' קצוות והנקודה האמצעית היא הרוחנית הנושאת את כולם וממנה כולם יוצאים... כי ששת ימים עשה... ויום השביעי הוא המחיי את כולם. ו' ספירות ומלכות באמצע בין חג"ת לנה"י. היכל גימ' אדני קודש יסודה בחכמה הנקרא קודש בסוד אבא יסד ברתא... **גינת אגוז דף רכ"ח רכ"ט**: זה סוד מילת אופנים א' ו' פנים א' היכל הקודש ו' פנים.)

דגלי אהבה לרב אברהם מיוחס דף ה' ע"ב: על מה שכתב **בשער אבי"ע ע"ח דף פ"ט ע"ג** מלכות דמלכות אינו לפי הבנתנו.

שלום ירושלים לר' שלום עדני דף י"ט ע"א ע"ב: בריש הורמנותא דמלכא... זה תחילת ספר בראשית בזוה"ק וזה בדף ט"ו ע"א אך פירוש המקדש מלך על זה הוא בדף ע"ב ע"ב: מביא שם לשון רבינו האר"י עצמו. בריש הורמנותא דמלכא פ"י בתחילת אדנות המלך מלכו של עולם ב"ה דהיינו בשעה ששיער בעצמו מקום קדוש ונורא להיות בו העולמות כנודע, שצמצם אורו הגדול ונשאר מקום לעולמות בסוד הוא מקומו של עולם, ואל תטעה לומר שנתצמצם האור אל הצדדים ונשאר מקום פנוי וחלל ח"ו רק נשאר רשימו מאור א"ס ב"ה במקום הנורא ההוא רק שאינו כמו האור הראשון, וזה ההתחלה של הצמצום הנזכר נקרא ריש הורמנותא דמלכא כי שיער בכח שיעור **עשר ספירות שהיו גנוזים בתוכו** דרך משל שיעור שיעור **הכתר והחכמה** וכו' עד **המלכות** וכל זה בכח ואחר ששיער שיעור **המלכות שבתוכה יהיו העולמות** אז נקרא הורמנותא דמלכא כי היא **המלכות והאדנות** והממשלה של המלך העליון וכל זה בכח ולא בפועל עכ"ל האר"י זלה"ה.

ובספר שבר יוסף להיש"ר מקאנדיה: כתוב וזה לשונו והנה תואר כתר שהיה כמוס אתו יכול לתאר לו אף בהיות שלא ימשול על זולתו וכן חכמה וכן בינה וכן כולם ממילא כשיער הא"ס בעצמו התארים לא היה מוכרח לברא את העולמות, משא"כ כאשר רצונו יתברך להתעורר ולשער בעצמותו מדת מלכות הכמוסה אתו ית' אז ראה רצונו שתואר מלכות אי אפשר לתארו כי אם בהיותו שלטון ומושל על זולתו ולזה הוכרח לברא במקום מדרגת מלכות שבעצמות דא"ס בסוד **"מלכותך מלכות כל עולמים"** אז התחיל לשער מדת מלכות שבעצמותו והיה משער שזה המקום של מלכות הוא מקום ראוי למצב העולמות.

נמצא בחינת האור שצמצם אותו א"ס ב"ה הוא שיעור נקודת מלכות הכמוסה בתוכו ועל ההכרח לומר שיש בנקודה זו סת"ר (סוף תוך ראש) לאפוקי א"ס הסובב אותה הנקודה המשוערת בכח ולא בפועל שהוא עצמו אין לו קץ ותכלית ב"ה וב"ש, והנקודה עצמה אחר ששיער אותה ואמר שבמקום זו הנקודה נאה ויאה למעמד העולמות בסוד "מלכותך מלכות כל עולמים" לזה אמר הרב שהצמצום היה בנקודה האמצעית ממש ר"ל בנקודה אמצעית דנקודת מלכות הנ"ל. והאחרון הוסיף לשון אוצרות חיים באמרו בנקודת המרכז קשה להולמו אם לא כמו שאמרנו ורצונו לומר שהצמצום היה מתחיל להתצמצם מנקודה אמצעית דנקודה מלכות הצנועה אתו ית' והיה האור המלכות זו הכללית הולך ומתפשט

ועולה אל הצדדים בא"ס הסובב אותה עד שנעשה מקומה פנוי וחלל ואין להאריך, ועיין **בשער מ"ב פ"א עץ חיים ב' דף פ"ט ע"ב** הנה בזו המדרגה התחתונה שבא"ס יש בה כללות כל שלמעלה הימנו ומקבלת מכולם כנודע שהמלכות מקבלת מכולם..... עיין **שער ההקדמות דף י"ט ע"ב וכן בעץ חיים דף כ"ז ע"א**...וכן בכל פרטיהם ובכל פרטיות י"ס שיש בכל בחינה ובחינה יש במלכות שבאותם הי"ס י' שורשים של י"ס אשר בבחינה שלמטה ממנה והדברים מובנים. ע"ש. (לסיכום יש י"ס בא"ס כמוסות ובכח בהעלם גמור והמלכות הגנוזה בו ית' בה בנקודה האמצעית דנקודת המלכות הצנועה משם התחיל הצמצום וזה מעין מה שכתוב בשער מ"ב)

כרם שלמה א' דף ל"ז ע"ב אות ח': "והנה אז צמצם את עצמו א"ס בנקודה האמצעית אשר בו באמצע אורו ממש. והקושיא היא ידועה מה שהקשו כל המפרשים ז"ל איך בבלתי בעל תכלית שייד לומר אמצעי הלא בכל מקום שיש אמצע יש ראש וסוף וכל אחד פירש לפי דרכו ומהר"ם תירץ כי בערכנו אמר הרב זה וכו'... עיין מה שכתב הרב בשער מ"ב פ"א... ונמצא כי יש בבחינה זו ב' מדרגות א' הוא הבחינה היותר תחתונה ושפלה מכל בחינת א"ס וכאלו נאמר דרך משל שהוא בחינת מלכות שבמלכות ואע"פ שאינו כך כי אין שם דמות וספירה ח"ו כלל רק לשכך את האוון... נמצא שנוכל לומר ולכנות דברים בא"ס אפילו שאינם כך כמו שאנו מבינים אותם אלא כדי לשכך את האוון שיובנו הדברים בשכל החומרי של האנושי וכל הדברים שאנו מכנים שם לגבינו הם נקראים כדי לשכך את האוון מפני שאינם כמו שאנו מבינים אותם בשכלינו... והוא עצמו לבדו דווקא יוכל לכנות כל כנויים וכל מה שרוצה לכנות, אבל אנחנו אין אנו יכולים לכנות כנויים הנמצאים בו בעצמו ואם הוכרחנו לכנות דברכמו הכא וכמו בשער מ"ב המובא לעילמוכרח לומר עלינו כדי לשכך את האוון אמרנו כך ולא שהם כך ח"ו... וכן אם אנו אומרים שהצמצום היה באמצעו אי אפשר לומר כך כי כפי הכלל שיש לנו שאין בו ראש ואמצע וסוף אין אנחנו יכולים לומר כך שהצמצום היה באמצעו כי כשאמרת כך אתה מגביל ח"ו ובאמת אינו כך, אבל הוא עצמו יוכל לומר על עצמו שהצמצום היה באמצעו ממש ואין אנחנו מבינים מה פירוש של כנוי האמצע שלו כי אין דוגמה כמוה למטה ממנו והוא יוכל לכנות ולומר על עצמו כך שם אמצע ולא אנחנו כי אנחנו אם אמרת כך אנו מגבילים ח"ו אבל הוא אם אמר כך אינו מגביל כי האמצע שלו אינו כמו האמצע שלנו...

(הכרם שלמה בא לדון בנושא אמר מאיר בע"ח בערכנו אמר הרב זה ודן בענין מהו לשכך את האוון יש דברים כאן אצלנו ושורשם למעלה ואנוקוראים אותם באותו שם אך אינו כך כמו שיש ספר במדף ונומר שיש ספר במחשב וודאי שאינו אותו מציאות קריאת אותו השם הוא לשכך את האוון. וזהו מערכינו נוכל להבין את ערכו)

לשם ביאורים דף ו' ע"א אות ו': על ע"ח דף י"א ע"ג ד"ה דע שורה 6: להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכינויו אשר זאת היתה סיבת בריאת העולמות וכו' הנה נודע הוא שכל שמותיו וכינויו וכל גילוי כח פעולותיו, הוא רק באצילות כי רק שם נתגלה בכל זה, אבל לא למעלה... וכאן הרי מדבר בא"ס וברצונו הפשוט הרי אין שם שמות וכינויים כלל... הנה עומק כוונתו הוא באמת גם על אור א"ס כביכול והוא כמו שאמר בספר ויקהל

משה (להרב משה מפראג) במאמר אדם דאצילות פ"א... הנה כבר ידעת שכל הדברים של מטה בעולמות הנעשים והיצורים והנבראים **כולם יש להם שורש זק וכמוס למעלה בעצמות של א"ס יתברך**... ממילא בהכרח שיש לעשר ספירות שבעולם האצילות שורש כמוס ונעלם מאד בעצמותו של א"ס יתברך... וכ"ז הוא על פי מה שאמרנו (לעיל דף ב' ע"ב שגם אור דא"ס ית"ש הוא ג"כ רק מבחינת גילוי אשר יצא בו מאמיתתו הנעלמה... (מהגילוי השני כשעלה ברצונו)... ע"ש.

שם אות ז': בנקודה האמצעית אשר בו באמצע אורו ממש... הנה בחינה נקודה הוא מכונה על ספירת המלכות... ונקודה האמצעית שבה הוא הבחינה היסוד שבה, היסוד דהמלכות, שזה נקרא לעולם נקודה אמצעית... ולכן נקרא היסוד דהמלכות בשם נקודה האמצעית... כי בכל ספר הזוהר אינו קורא נקודה אלא להיסוד דמלכות... והוא על פי מה שאמרנו לעיל בסמוך שגם בא"ס ית"ש יש ג"כ רמז לעשר ספירות עכ"פ בבחינה שורש כמוס ונעלם. **ובהמלכות דהי"ס שבא"ס, שם היה נעשה הצמצום בבחינת היסוד שבה**, והוא הנקודה האמצעית... ע"ש. עיין גם שם אות ח' : ע"ש.

צמצום ראשון וצמצום שני

אוצרות דף א' ע"א:... וזה היה צמצום הראשון של המאציל העליון..(משמע שיש שני) **עץ חיים א' דף י"ב ע"ג**: וזה היה צמצום הא' של המאציל העליון.. **דב"ש דף כ"א ע"ג**: שם צמצום הא' של המאציל העליון משמע מכלל דאיכא אחריתי והוא מה שכתב **שע' ח' פרק ב' ע"ח דף ל"ו ע"א** וכן באוצרות דף ה' ע"ד: וז"ל גם תבין כי בכל בחינת הוצאת אורות חדשים היה קודם להם ענין הצמצום כי כן מצינו בא"א שצמצם נה"י שלו לאפקא לזו"ן וכן היה בא"ק... **עץ חיים דף ל"ו ע"א שורה 13**:... גם תבין כי בכל בחינת הוצאת האורות חדשים היה קודם להם ענין הצמצום כי כן מצינו בא"א שצמצם נה"י שלו לאפקא לזו"ן וכן היה בזה הא"ק ואין להאריך בזה... **עץ חיים דף ל"ה ע"ג באמצע**:... טעם ג'... כי הלא כבר ביארנו במקום אחר ענין צמצום ב' של א"ק כי כדי להאציל נקודים אלו הוצרך לצמצם אורות נה"י וחצי ת"ת שלו למעלה ושם פריס פריסה א' במקום הטבור... לדייק מה שאמר וזה היה צמצום הראשון של המאציל העליון (מכלל שהיה צמצום שני של המאציל העליון) וכן מה שכתב ענין צמצום ב' של א"ק (משמע שהיה צמצום ראשון בא"ק).

שער ההקדמות דף ט' רע"ד:... נמצא שמוכרח הוא שיהיה מקום החלל ההוא עגול לגמרי והרי זה נקרא צמצום ראשון והיה בא"ס עצמו (כאן הלשון ברור יותר)

שעה"ק דף כ"א ע"ג:... ולכן קודם שהאציל האורות האלו היה עוד צמצום ב' אחר בא"ק על דרך הצמצום הנז"ל בא"ס... (מעתה אין מקום לטעות הראשון היה בא"ס ולא היה שני בא"ס. השני היה בא"ק ולא היה ראשון בא"ק). **שמן ששון א' דף ב' אע"ב**:... עיין שהביא דברי הדב"ש.

לשם ביאורים דף י"א ע"ד אות ל"ג: וזה היה צמצום א' של המאציל העליון, כי הנה אח"כ היה עוד צמצומים רבים מכל עולם עליון לצורך המציאות דהעולם שלמטה הימנו והיה לכל אחד ואחד צמצום בפני עצמו.... צמצום שהיה באור א"ס הנה הוא הצמצום הראשון, והוא הצמצום הכללי לכל המציאויות דהעולמות כולם כי כולם הם בתוכו... הצמצום השני שנעשה בא"ק לצורך האצילות, וע"ז אמר הרב כאן בעניינינו שהצמצום דא"ס אשר לצורך הא"ק הוא היה הצמצום הראשון.

שהצמצום היה בעיגול

אוצרות חיים דף א' ע"א: וזה המקום החלל הוא עגול בהשוואה אחת מכל צדדיו... **עץ חיים דף י"א ע"ג:** והנה הצמצום הזה היה **בהשוואה א'** בסביבות הנקודה האמצעית ריקנית ההיא באופן שמקום החלל ההוא היה **עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה** ולא היה בתמונת מרובע בעל זוויות נצבות **לפי** שגם א"ס צמצם עצמו בבחינת עגול בהשוואה א' מכל צדדים **והסיבה היתה לפי שכיוון שאור הא"ס שוה בהשוואה גמורה** הוכרח גם כן שיצמצם עצמו בהשוואה א' מכל הצדדים ולא שיצמצם עצמו מצד א' יותר משאר הצדדים... ע"כ. וזהו בעבור אורו.

כרם שלמה א' דף ל"ט ד"ה והנה הצמצום:.... צמצום קורא להמעשה של התרחקות האור מן המקום האמצעי אל הצדדים של החלל וזה מעשה של ההתרחקות של האור הייתה בהשוואה אחת בכל צדדי החלל שנשאר באמצע וממילא הואיל וכן הוא, נמצא שמקום החלל הוא עגול בשווי חד... וזהו שכתב באופן שמקום החלל ההוא היה עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה, ר"ל הואיל והצמצום שהוא התרחקות האור היה בהשוואה אחת ממילא מקום החלל נשאר עגול בהשוואה אחת כי זה תלוי בזה... ע"כ. מדברי הכרם שלמה רואים ג' שלבים **(א)** אור א"ס בהשוואה אחת גמורה. **(ב)** זה גורם שהצמצום יהיה בהשוואה אחת. **(ג)** זה גורם שזה נעשה בעיגול.

עץ חיים דף י"א ע"ד:.... ונדע בחכמת השיעור (ההנדסה) שאין תמונה כל כך שוה כמו תמונת העיגול משא"כ בתמונת מרובע בעל זוויות נצבת בולטות וכן תמונת המשולש וכיוצא בשאר התמונות. **ועל כן מוכרח הוא להיות צמצום הא"ס בבחינת עיגול** והסיבה הוא בעבור שהוא שוה בכל מידותיו כנ"ל... מה שאין כן בתמונת מרובע בעל זוויות נצבת בולטות וכן תמונת המשולש וכיוצא בשאר התמונות וע"כ מוכרח הוא להיות צמצום הא"ס בבחינת עיגול...

כרם שלמה א' דף ל"ט ע"א:.... אבל לא היה מקום זה של החלל בתמונת מרובע, ויש בו זוויות כתמונת דבר מרובע כי אם אמרת שכך היה שהוא מרובע נמצא שאינו שווה בהשוואה אחת המקום הזה מפני שהמרובע שבו זוויות ומקום הזוויות רחוקים מעט מן הכתלים של הצדדים כי הם נכנסים מעט בקרן זווית, **ואי אפשר לומר כך מפני שהא"ס כשצמצם עצמו צמצם בבחינת עיגול** בהשוואה אחת מכל הצדדים של מקום האמצע ולא צמצם מצד אחד יותר מן שאר הצדדים... ע"כ. היות והצמצום צריך להיות בהשוואה אחת לכן התוצאה חייבת

להיות בעיגול ואינה יכולה להיות מרובע, כי במרובע אין הצמצום בהשואה אחת.

מבוא שערים דף א' ע"ב: ... והנה כיון שהצמצום היה באמצע מכל צדדיו בשווה, א"כ בהכרח שהמקום שנשאר פנוי יהיה עגול לגמרי כזה, כי במרובע יש זוויות והאור המקיף איננו שווה בחלקי עצמותו. אך בעיגול הוא שווה מכל צדדיו...ע"כ.

אוצרות חיים ליוורנו שנת הדר"ת דף ז' ע"ב: (הוא מהדורה מורכבת מאוצרות חיים ומבוא שערים) כותב שם שתי הסיבות היות הצמצום בצורת עיגול סיבת עץ חיים והסיבה המופיע במבו"ש... כיוון שהצמצום היה באמצע מכל צדדיו בשווה א"כ בהכרח שהמקום שנשאר פנוי יהיה עגול לגמרי באמצע לפי שכל הצדדים הם שווה בענין הצמצום וא"א לומר שמצד אחד צמצם יותר מצד אחר ואם היה מרובע נמצא כי בזוויות הריבוע הצמצום היה מתרחק א"ס יותר... וגם כי במרובעים יש זוויות והאור המקיפו אינו שווה בחלקי עצמותו אך בעיגול היה שווה מכל צדדיו...

ספר מקום בינה דף מ"ז ע"א: ... ואם היה מרובע נמצא כי בזוויות הריבוע ר"ל אם נאמר שלא היה עיגול חלל באמצע הא"ס אלא ריבוע חלל א"כ צריך לומר מקום הקרנות של החלל נתרחק ונתצמצם האור יותר, דהיינו האור שלמעלה על חלל הריבוע מצד מקום קרנות הריבוע נתצמצם האור יותר לצד מעלה ומטה מן הצדדים יותר ממה שנתצמצם מצד שטחי הרוחות וזה אינו שיהיה הצמצום שלא שוה...

מבוא שערים דף א' ע"ב: בענין אור המקיף והגדרתו (זה לא הופיע בעץ חיים)
מקום בינה דף מ"ז: עיין שם 3 שלבים. 1) בריבוע יש יותר מקום הקרנות. 2) אור המקיף. 3) בעבור הנאצלים ע"ש.

מבו"ש דף א' ע"ג: ... אלא שיאיר להם חוצה להם בבחינת אור מקיף עליהם מבחוץ בהשואה אחת... ע"כ. כדי שיאיר בהשואה צריך להיות בעיגול. בריבוע הוא חלש יותר בפינות.

עץ חיים דף י"א ע"ג: עוד יש סיבה אחרת והוא בעבור הנאצלים אשר עתיד להאצילם אחר כך בתוך החלל ההוא הריק ופנוי כנ"ל... והענין הוא כי בהיות הנאצלים בתמונת העיגולים הנה אזי יהיו כולם קרובים ודבוקים בא"ס הסובב אותם בהשואה א' גמורה והאור והשפע הצריך להם יקבלום מן הא"ס מכל צדדיהם בשיקול א' משא"כ אם היו הנאצלים בבחינת מרובע או משולש וכיוצא בשאר תמונות כי אז היה בהם זוויות בולטות קרובות אל הא"ס יותר משאר צדדיהם ולא היה מקבלים אור א"ס בהשואה אחת.

בית לחם יהודה א' דף ג' ע"ב: ד"ה קרובות אל הא"ס... כלומר ולכן גם הא"ס יצמצם עצמו בהשואה אחת ולא בדמות מרובע או משולש, וקשיא שאם יהיה הצמצום והנאצלים כדמות מרובע (ריבוע תוך ריבוע) א"כ יהיו הזוויות רחוקות מהא"ס ולא קרובות... לא חש רבינו ז"ל לדקדק בלשון, דמאי איכפת לן אם יהיו קרובים או רחוקים כי על כל פנים לא היו מקבלים השפע בשווה.

אוצרות חיים דף א' ע"א אש"ל אות ב': ... מדבר שם על מרובע הצמצום ובתוכו מרובע הנאצלים... ואומר... א"כ יהיה הקרן זווית של הנאצלים שהיא כנגד זווית החלל מקבלת אור משני צדדים דהיינו משני רוחות משא"כ באמצע המשך שאר אורך הצדדים אינו מקבל מהא"ס כי אם מצד אחד ולא יהיה קבלתם מהא"ס בהשואה אחת גמורה. ובזה

יתיישב מה ששמעתי מקשים על מה שכתב הרב שאם יהיה הצמצום והנאצלים בתבנית מרובע או משולש אז יהיה בהם זוויות בולטות קרובות אל הא"ס... **ואדרבא איפכא מסתברא שאלכסון עודף על הריבוע תרי חומשי וא"כ יהיה זוויות הצמצום רחוקות מהנאצלים ולא קרובות.**

דעה והשכל דף ג' ע"ד: ... באשר שאלו לדעת בטעם העיגול שכתב רז"ל בע"ח וכו' (א) בעבור הא"ס. (ב) בעבור הנאצלים... וזה לשון דברי קדשם ויש להבין אדרבא הזוויות מרוחק יותר מהזוויות שכנגדו? ויש לצדד שעיקר הכוונה שאחר שהוצרך להיות הצמצום בבחינת עיגול מצד המאציל הוצרך להיות גם כן הנאצלים כן. שאל"כ היה מקום הזוויות קרוב יותר לא"ס מהעיגול. ע"כ משמע מדברי השואל שהבינו שזה ריבוע בתוך עיגול שכן מצד המאציל הצמצום הוא וודאי בבחינת עיגול.

לשם ביאורים דף ו' ע"ג אות יוד': ע"ש כתב שם שהרב האריך הרבה שהצמצום היה בעיגול בהשואה גמור, כדי לקבוע בלבינו ענין השואת הצמצום. ולא לחינם הוא, כי לצורך גדול, כי הרי הרב לימד אותנו היות בבחינת הא"ס שורש כמוס לכל העשר ספירות. והרי הם וודאי כלולים עשר מעשר. ואם כן הצמצום אינו שוה הסתלקות אור הכתר מהסתלקות אור החכמה וכו'. ואם כן לא היה הצמצום בהשואה כלל, ועל זה האריך הרב ללמדנו שלא כן הוא, כי הצמצום לא היה נעשה בבחינת פרוץ כלל... והוא משום כי הנה שורש העשר ספירות אשר אמרנו שהם כמוס ונעלם באור א"ס ג"כ הנה הם רק בבחינת עיגולים לבד ולא בבחינת יושר כלל ... ע"ש באורך.

מה כוונתו באומרו כאן עולם האצילות?

אוצרות חיים דף א' ע"א: ... וזה מקום החלל הוא עגול בהשואה אחת מכל צדדיו עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים בתוך החלל הזה...

מבוא שערים דף א' ע"א: דע כי טרם שהאציל המאציל את האצילות וכל העולמות האלו אשר הם עכשיו נאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים. הנה אז טרם שנאצלו היה הא"ס ממלא כל המקום הזה אשר בו עומדים ד' עולמות אבי"ע האלו ולא היה שום דבר חוץ ממנו...

הצמ"ח שם: אע"פ שעולם האצילות הוא מן העקודים ולמטה עכ"ז מה שיש מן המאציל העליון ולמטה דהיינו כל מה שיש בתוך החלל הזה נקרא בשם אבי"ע בכללות כיון שנאצל ולכן אפילו א"ק ובחינת העקודים נקרא פה בשם אצילות...

תפארת אדם דף י"ב: כותב הצמח על מבוי"ש הנ"ל. צמח אע"פ ששם אצילות רוב הפעמים מורה אל עולם הנקרא אצילות עם כל זה הרב זלה"ה בקצת מקומות כזה קורא אצילות לכל העולמות שיש מראש אדם קדמון עד סוף עולם האצילות עצמו.

המשך צמח מבוי"ש הנ"ל: ... וזה שאמר הרב ז"ל בשער הלקוטים דף צ' ע"ב על הפסוק "כולם בחכמה עשית" עשיה בבינה כי א"ק לכל קדומים נקי אצילות וא"א בריאה ואבא יצירה ואימא עשיה הרי עשיה בבינה... ע"כ.

שער הלקוטים דף צ' ע"ב: "...כולם בחכמה עשית" עיין **זה"ק פר' תזריע דף מ"ב סע"ב** "כולם בחכמה עשית" הוא יסוד החכמה אך מתעלם ביסוד הבינה וזהו עשית בבינה כי יסוד הבינה הוא העושה כי הוא המתגלה... ועיין עוד **זה"ק בראשית דף כ"ב ע"א** אבא אומר ואימא עושה... ע"ש.

דב"ש דף מ"ח ע"ד: עיין שם הוא מסביר ומפתח את הצמ"ח הנ"ל הביא בשם התיקנים **תיקון ע' דף קל"ג סע"א** שא"ק נקרא אדם דבריא. ופירש בספר **עדות ביעקב** שנקרא כך על שם שנברא. וכן א"ק נקרא בשם אצילות בערך א"ס ב"ה. ונקרא גם כן א"ס בערך העולמות. נמצא מה שאמר הרב עולם האצילות וכל העולמות כולל גם א"ק כוונתו עולמות הנאצלים.

מבו"ש דף י"ח ע"א ד"ה ונתחיל:... מביא מאמר **אדרת האזינו דף רפ"ח**... עתיקא דכל עתיקין סתימא דכל סתימין כו' כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה כו' וצריך שתדע כי עיקר זה השם של עתיקא קדישא אינו אלא הא"ס המתלבש תוך כתר דאצילות. **ואמנם הא"ס הזה אינו הא"ס בעצמו רק הא"ק שהוא נקרא הא"ס בערך עולם האצילות** אשר מטיבורו ולמטה הוא המתלבש תוך י" ספירות דאצילות....

ממה נעשה הקו וממה נעשה האור?

שער הפסוקים דף מ"א ע"ג: אמר שמואל שמעתי מהראשונים על הפסוק "חשב ה' להשחית חומת בת ציון נטה קו..." והם האותיות הקודמים אל ארבע אותיות הויה העולים בגימ' ק"ו. אבג"ד הו"ו"ח ט"י בגימ' 55, אבגד"ה 15, אבגדה"ו 21, אבגד"ה 15, ס"ה 106 = ק"ו... וחשבון הנז' נקרא ק"ו המדה של ההויה.

אוצרות חיים דף א' ע"א:... והנה כאשר צמצם עצמו אז דרך צד אחד מן החלל **העגול** הזה המשיך אור דרך קו אחד ישר דק כעין צנור אחד אור הנמשך מהא"ס אל תוך החלל הזה וממלא אותו...

ע"ח א' דף י"א ע"ד:... ואז המשיך מן האור הא"ס קו אחד ישר מן האור **העגול** (הגוב"י אות ז' העליון עיין דברי שלום דף י"ט ע"ד) שלו מלמעלה למטה ומשתלשל ויורד תוך החלל ההוא... ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט **אור א"ס** למטה... וקו זה כעין צנור דק אשר בו מתפשט ונמשך מימי **האור העליון** של א"ס אל העולמות... ע"כ. יש כאן שני פרטים קו או צנור, **ואור**.

דב"ש דף י"ט ע"ד:... הרמ"ז שר שלום הגיחה העליון במקום העגול ובודאי שאינו שייך לומר עיגול בא"ס. **נלע"ד לקיים הגירסא**. דכך כתוב בכל הספרים כאן (עץ היים א' דף י"א ע"ד) **ובמבוא שערים דף א' סע"ג**, **ובשער ההקדמות דף ו' ע"ג** (וכן תפארת אדם דף י"ג) והוא כדמשמע בכל אלו המקומות דהקו הוא לבוש אל האור הא"ס... וא"כ מוכרח שהקו יהיה נמשך... ממדרגה היותר תחתונה של אור הא"ס... ואור הא"ס הנמשך תוך הקו הזה הוא מהיותר למעלה... **שעה"ק דף ו' ע"ג**... ואז המשיך הא"ס אורו בבחינת קו אחד ישר וראשיתו מתפשט ומתחיל מן הא"ס שנתצמצם ונעשה בחינת עיגול... ודרך הקו הזה היה נמשך ומתפשט הא"ס. יע"ש... נמצא דהקו נמשך מן אור הא"ס שהיה

במקום החלל זה ונעשה עיגול סביב וא"כ זהו מה שכתב כאן ואז המשיך הא"ס קו אחד ישר מן אור העיגול שלו ר"ל מן אור הא"ס הנעשה בדרך עיגול והוא האור הא"ס שהיה תוך חלל זה... ע"ש. עיין עוד דף כ' ע"א ד"ה שלישי מלמטה וכן דף כ"ב ע"א ד"ה שלישי מלמטה וכן דף נ' ע"א ד"ה שלישי מלמטה. וכן כל המפרשים הלכו בענין זה בעקבות הדב"ש.

דעת ותבונה דף ל"ג ע"א: ד"ה והנה... הקו הזה הוא כעין צינור דק אשר דרך בו נמשכים מימי האור העליון של אור א"ס, וידוע הוא כי הקו הנזכר מן אור א"ס שהיה בתחילה בתוך החלל המקום הזה שבו נאצלו העולמות אחר כך...ומזה האור שנתצמצם ונתרחק נמשך הקו הנז', ונמצא הקו הנז' הוא האור עצמו של הא"ס אשר היה בתחילה במקום החלל הזה ונתצמצם... אבל הנרנח"י הנמשכים מן אור א"ס דרך הקו הזה הם נמשכים מהיותר למעלה מהאור שלא הגיע שם צמצום.

כרם שלמה א' דף מ"ה ע"ב: ומ"ש מן האור העגול שלו מלמעלה למטה. ר"ל האור של א"ס שהיה באמצע קודם הצמצום ואחר כך בעת הצמצום אותו אור נתצמצם ונעשה בחינת עיגול אחד וישב סביב מקום החלל מן האור ההוא המעוגל נמשך הקו הזה.

אבל עדיין לא ידענו מאיזה צד של האור המעוגל הוא נמשך זה הקו, ולזה אמר מלמעלה למטה, ואע"פ שאין שידך כאן עדיין בחינת מעלה מטה עכ"פ כשהיתחיל הקו להמשך הואיל ואינו עתיד להסתיים בהסובב שלמטה ועי"כ נעשה בחנת מעלה ומטה, לכן ע"ש זה מעכשיו קורא אותו בחינת מעלה כי הוא באמת שאח"כ נעשה זה המקום בחינת צד המעלה של החלל.

שלום ירושלים דף י"ט ע"ב: ע"ש. לפי הדב"ש מהאור הא"ס שהיה במקום הצמצום נעשתה טבעת ומהטבעת הזו נעשה הקו. לפי שלום ירושלים לדעתו אין כאן טבעת, ואם כן מה זה מן העיגול? אין כאן עיגול אלא אותו האור שהוא הקרוב לחלל כלפי מטה זה יקרא בשם העיגול וממנו נעשה הקו והכוונה כמו שכתוב בשעה"ק דף י"ח ע"א ד"ה והנה כל הי' שרשים הנז' פניהם כלפי מטה להאיר לעולם..ע"כ אם כן האור המאיר כלפי מטה ממנו נעשה הקו להאיר למטה. אם כן הוא גורס עגול ורק שההבנה שהוא אור שמאיר למטה. אך נשאלת השאלה למה הרש"ש תיקן "עליון" אומר על זה "...ומה שהגיהקדוש ה' מכובד שר שלום זלה"ה תיבת עליון כוונתו רצויה והוא כדי לשכך את האוזן...ע"ש וצ"ע.

בית לחם יהודה א' דף ד' ע"א: שהוא צורת היושר דא"ק... (ע"ח דף י"ג ע"ג ד"ה והנה)... מאי דקרי ליה בשם צורה לפי שהקו הוא בחינת הצלם אשר בו מתלבשים הנרנח"י הנקראים בשם צורה.

מה קישור בין הא"ס המאציל, לנאצלים

אוצרות חיים דף א' ע"א: והנה כאשר צמצם עצמו, אז דרך צד אחד מן החלל העגול הזה המשיך אור דרך קו אחד ישר דק כעין צינור אחד אור הנמשך מהא"ס אל תוך החלל הזה וממלא אותו. אבל נשאר מקום פנוי בין האור שבתוך חלל זה ובין אור הא"ס המקיף את

זה החלל כנז' שנתצמצם אל צדדיו, וסיום הקו הזה למטה אינו נוגע גם כן באור הא"ס עצמו, שאם לא כן יחזור הדבר לכמות שהיה...

עץ חיים דף י"א ע"ד: ... ואז המשיך מן האור א"ס קו א' ישר מן האור העגול שלו מלמעלה למטה ומשתלשל ויורד תוך החלל ההוא כזה... [כאן יש ציור עיגול ובתוכו קו עד למטה ולא נוגע בסוף) צריך להבין שציור זה אינו מדויק מפני שהקו ירד למטה רק אחרי שיהיו יי עיגולי א"ק. כמבואר בהמשך דף י"א ע"ד למטה ד"ה והנה. וע"ש בהגוב"י ט' שהתעגל מפני שמצא שם את הכלים דעיגולים שנעשו ע"י הצמצום. אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו נוגע באור הא"ס. (וזה דבר נוסף גם העיגול הראשון אינו נוגע ויש חלל בינו לבין אור א"ס. וגם הקו אינו מתפשט עד הסוף ויש חלל בין סוף הקו לאור א"ס הסובב מלמטה.)

כרם שלמה א' דף מ"ח ע"ב אות י"ג: מ"ש לא נמשך ונתפשט תיכף עד למטה, אמנם היה מתפשט לאט לאט, מפני שאי אפשר לומר שתיכף נתפשט בבת אחד עד למטה, מפני שאם כן בטלת סדר השתלשלות של זמנים של העולמות...

עץ חיים דף י"ב ע"ג: והנה כאשר צמצם עצמו, אז דרך צד אחד מן החלל העגול הזה המשיך אור דרך קו אחד ישר דק כעין צינור אחד אור הנמשך מהא"ס אל תוך החלל הזה וממלא אותו. אבל נשאר מקום פנוי בין האור שבתוך החלל ובין אור הא"ס המקיף את החלל שאם לא כן יחזור הדבר לכמות שהיה...

כרם שלמה א' דף ע"ב סע"ב: ... אבל נשאר מקום פנוי בין האור שבתוך החלל... פי' הוא הקו של הא"ס שלא נמשך עד למטה כי אם עד עיגול המלכות של א"א...

שם דף ע"ג סע"א וממלא אותו: ... אינו רוצה לומר שאותו האור ממלא אותו להחלל ברוחב ובאורך אלא ר"ל ממלא אותו באורך דווקא... וא"ת ולמה נפסק הקו הזה ולא הגיע לסוף החלל לזה אמר יחזור הדבר לכמות שהיה... והיה ר"ל ולא יהיה ראש וסוף בעולמות ויהיה כל האור שבתוך העולמות שווה... ע"כ. משמע שהוא מדבר על הקו.

בית לחם יהודה א' דף ג' אע"ג: ... וממלא אותו. קאי על העיגולים.

שער ההקדמות דף ו' ע"ג: ... כי בתחילה היה האור ההוא מתפשט כעין קו אחד, ותכף בתחילת התפשטותו נתגלגל כעין גלגל עגול סביב תוך החלל ונעשה כעין גלגל אחד מוקף תוך גלגל הא"ס הסובב כנזכר, (עיין שעה"ק דף ח' רע"א משם משמע שהעיגולים נעשו תחילה והם בחינת נפש ואחר כך יצא היושר והוא בחינת רוח מכאן ועוד ממבו"ש דף י"ג ע"ג 2 שורות מעל הציור שכתב שעשרה עיגולים יצאו בגובה הגי"ר משמע שמה שכתב הרב שנמשך האור הא"ס דרך הקו אל תוך החלל וממלא אותו קאי על העיגולים וכמו שכתב הבית לחם יהודה.) בלתי מתדבקים יחד שניהם כלל זולתי בראשית קצה העליון אשר בקו כי אם שני גלגלים אלו המאציל עם הנאצל יתדבקו יחד יחזור הדבר לכמו שהיה טרם הצמצום הנז' לעיל... (גם כאן מובן שהחלל הוא בין הא"ס הסובב ובין העיגול הראשון שהוא עיגול כתר א"ק ואז ברור שאם לא יהיה חלל יחזור הדבר לכמות שהיה אך כשמדברים על הקו ושיש חלל בין סיום הקו ובין הא"ס הסובב מלמטה שאם לא כן לא יהיה מעלה ומטה באצילות.)

אוצרות חיים בהוצאת אהבת שלום, וכן אוצרות חיים כתב יד של סופר הרמ"ז משנת ת"ט, וכן אוצרות חיים הוצאת ליורנו שנת הדר"ת: שם אין את השורה הזו המופיע

באוצרות חיים שלנו. (וסיום הקו הזה למטה אינו נוגע גם כן באור הא"ס עצמו), ומה שהוכנס משפט זה באוצרות שלנו, נראה **למו"ר הרה"ג רבי מרדכי עטיה שליט"א**, מפני שהייתה הגהה **בעץ חיים דף י"ב ע"ג הגוב"י ב'**: שכוונתה לומר, שגם הקו לא מגיע עד הסוף ושיש חלל, זה נכון, כשההגהה היא בחוץ הכל בסדר, אך לאט לאט נכנסה הגהה זו לתוך הדרוש ללא סוגר, אז ההמשך אינו נכון, ולא מובן, **ולכן נראה לסגור משפט זה בסוגריים**. ע"כ.

קו אחד דק בלבד

אוצרות חיים דף א' ע"א: ... ועל כן לא נתפשט ונמשך האור הזה ברוחב אל תוך החלל רק דרך קו אחד דק לבד כנז' ודרך הקו הזה נמשך ויורד אור א"ס המאציל אל תוך החלל העגול הזה שהוא הנאצל וע"י כן מתדבקים המאציל בנאצל יחד ולא עוד...

עץ חיים דף י"א ע"ד: ... לכן העיגול הזה (י"ב ע"א) סמוך אל עיגול הא"ס ובלתי מתדבק בו. וכל **עיקר התקשרות** ודביקות העיגול הנאצל ההוא עם הא"ס המאציל הוא ע"י הקו ההוא הנ"ל... כי הוא מוכרח שהארה א"ס בנאצלים תהיה **דרך קו ההוא לבד**. כי אם היה האור נמשך להם דרך גם מכל סביבותיהם היו הנאצלים בבחינת המאציל עצמו בלתי גבול וקצבה... (מי הוא הנותן גבול וקצבה? הוי אומר הקו).

עץ חיים דף י"ג ע"א שורה הזו נתהוו: ... ואור א"ס מקיף וסובב עליהם ומאיר לכל העולמות אשר בתוך המקום הזה מכל צדדיהם בהשוואה א'. מלבד מה שמאיר בהם **עיקר הארה האמיתית גדולה וממשית דרך קו המתפשט ממנו** ונמשך בתוך כל העולמות האלו..

שער ההקדמות דף ו' סע"ג: ... וכל **עיקר** התקשרותו של הנאצל עם המאציל הוא בבחינת **הקו ההוא** הנזכר אשר דרך בו נמשך ויורד אור האין סוף ומשפיע ומאיר בעיגול ההוא. **ואור הא"ס סובב** עליו ומקיפו מכל צדדיו רחוק ממנו בהשוואה אחת מכל צדדיו, מה שאין כן אם היה מאיר בו מכל צדדיו שאז **יהיה הנאצל בבחינת המאציל** כנזכר לעיל, ולא עוד (ע"ד) אלא שאף גם הקו ההוא היה בתכלית הדקות בלתי עב ורחב וזה כדי שהאור הנמשך אל הנאצלים **יהיה במדה ובמשקל דבר קצוב הצריך להם**...

מבוא שערים דף א' ע"ג: ... והנה אם הא"ס היה מאיר בשוה בהם בכל העולמות, לא היה הדין מתגלה, וכל העולמות היו חשובים כעולם אחד... ועוד כי העולם החיצון מכולם היותר דבק בא"ס לא היה בו שינוי בחלקו לא מעלה ולא מטה וכו' כי הא"ס מאיר בו בעיגול בהשוואה א' מכל צדדיו וכן בכל בשאר העולמות האור שלהם של כל אחד היה בהשוואה אחת בכל חלקיו... ע"כ. צריך להבין יש שני רצונות של המאציל, שהם **לכאורה** סותרים זה את זה. כי הרב כותב **בשעה"ק דף ו' רע"ג**: שרצון המאציל שהא"ס יאיר בנאצלים **בהשוואה** אחת, ולכן היה הצמצום בהשוואה אחת בעיגול, שכך הוא בהשוואה אחת. ומצד שני אומר הרב **בשעה"ק דף ו' רע"ד**: שרצון המאציל הוא שיהיה בנאצלים אור **במדה ובמשקל דבר קצוב הצריך להם** וזה יעשה ע"י כניסת הקו בעיגול... ואין כאן סתירה שכן האור המועט המאיר לנאצלים מהא"ס הסובב הוא בהשוואה אחת. ומה שבא

אוצרות חיים

מ

דרך הקו שהיא הארה העיקרית האמיתית והגדולה, היא במדה ובמשקל שלא יהיה הנאצל בבחינת מאציל בהשואה אחת.

עץ חיים דף י"א ע"ד ... כי הוא מוכרח שהארה א"ס בנאצלים תהיה **דרך קו ההוא לבד**. כי אם היה האור נמשך להם דרך גם מכל סביבותיהם היו הנאצלים בבחינת המאציל עצמו בלתי גבול וקצבה...

שער ההקדמות דף ו' סע"ג ... וכל עיקר התקשרותו של הנאצל עם המאציל הוא בבחינת הקו ההוא הנזכר אשר דרך בו נמשך ויורד אור האין סוף ומשפיע ומאיר בעיגול ההוא. ואור הא"ס **סובב** עליו ומקיפו מכל צדדיו רחוק ממנו בהשואה אחת מכל צדדיו, מה שאין כן אם היה מאיר בו מכל צדדיו שאז יהיה הנאצל בבחינת המאציל כנזכר לעיל, ולא עוד (ע"ד) אלא שאף גם הקו ההוא היה בתכלית הדקות בלתי עב ורחב וזה כדי שהאור הנמשך אל הנאצלים יהיה במדה ובמשקל דבר קצוב הצריך להם...

שמן ששון א' דף א' ע"ד אות י"א ... אם לא היה נמשך הקו ההוא והיה האור בא מכל סביבות צדדי המקום החלל. או אפשר לפרש אפילו בשהיה הקו הנז' אם היה גם כן עוד אור הא"ס מאיר מכל צדדיו של החלל ההוא לא היה שם מעלה ומטה וכו' והיינו שהיו קוים רבים מכל צדדי עיגול הא"ס... שני פירושים בשמן ששון

שם משמעון דף ו' ע"א אות ה' ... אם היה אור א"ס נמשך מכל סביבות... ואע"ג דכתב לעיל בסיבה האחרת דקושטא הכי הוא דאור א"ס הסובב נמשך להם מכל צדיהם בהשואה א' יע"ש מכל מקום אינו רק הארה לבד כמבואר לקמן בענף ג' והכא הכי קאמר אלו לא היה קו כלל והיה עיקר האור נמשך מכל סביבות החלל או כמ"ש במבו"ש שהיו נמשכים קוים הרבה מכל הצדדים לא היה עוד מעלה ומטה וכו' וק"ל. גם כאן כמו בש"ש שני פירושים.

כרם שלמה א' דף נ' ע"ב אות י"ד ... לזה אמר כי אי אפשר להמשיך לו בדרך קוים רבים כי הוא מוכרח שהארת א"ס בנאצלים תהיה דרך קו ההוא לבד כי אם היה האור נמשך להם דרך גם מכל סביבותיהם היו הנאצלים בבחינת המאציל עצמו ור"ל כמו שהמאציל עצמו הוא בלתי גבול וקצבה גם אלו העיגולים שהם הנאצלים היו נעשים בלתי גבול וקצבה ולענין זה דימה אותם להמאציל, וזהו שסיים בבחינת המאציל עצמו בלתי גבול וקצבה, לענין זה שהוא בלתי גבול וקצבה השוונו אותם להמאציל.

מבוא שערים דף א' ע"ג: פרק ב' : אחר שהא"ס האציל ופנה מקום לברא בתוכו העולמות ראה והנה אם ישאר אורו מצומצם כאשר הוא ויאציל העולמות תוך המקום הפנוי ההוא בלתי המשכת אור הא"ס בפנימיותם אלא שיאיר להם חוצה להם בבחינת אור מקיף עליהם מבחוץ בהשואה א' מכל צדדיהם היה ח"ו גרעון... ע"כ. אילו לא היה קו.

מבוא שערים דף א' ע"ד שורה עליו ... גם הסכימה דעת המאציל העליון שלא להמשיך קוים רבים מכל צדדי עיגול הא"ס להאיר בעולמות שבחלל שבתוכו רק קו אחד בלבד... ע"ש.

מקום בינה דף צ"ד אע"א ... ע"ש.

לשם ביאורים דף י' ע"א אות כ"ו : כי אם היה האור נמשך להם דרך גם מכל סביבותיהם היו הנאצלים... (ע"ח דף י"ב ע"א) והגם שאמר לעיל שאור א"ס המקיף הנה הוא משפיע

בהם באמת מכל סביבותיהם גם כן... אמנם הוא כי מה שמשפיע בהם מאור א"ס המקיף גם כן הנה הוא רק בדרך הארה לבד, אבל עיקר השפע אשר לצורך מציאותם וקיומם הנה הוא לעולם רק ע"י הקו לבד וכן אמר לקמן ענף ג', כי אור א"ס מקיף וסובב עליהם ומאיר לכל העולמות מכל צדדיהם בהשוואה אחת, מלבד מה שמאיר בהם עיקר הארה האמיתית הגדולה שממשיך דרך הקו... ע"כ. כאן לא פירש כמו השי"ש והשם משמעון. מפני שהוא מפרש את הנאמר בע"ח דף י"ב ע"א ושם כתוב גם משמע שתי הארות נמצאות ולכן פירש הארה קטנה ועיקר הארה. אך השי"ש והשם משמעון פירשו את ע"ח דף י"א ע"ד ושם לא כתוב גם.

כרם שלמה א' דף נ"א ע"א אות י"ד: כי הוא מוכרח וכו' כי הוקשה לו אם לא אפשר להתדבק העיגול הזה הנאצל עם העיגול הא"ס מפני הפחד שלא יתבטל באור הרב והגדול של הא"ס, לפחות היה לו להמשיך הארתו בדרך קוים רבים דווקא מכל הצדדים... לזה אמר כי אי אפשר... והיו הנאצלים בבחינת המאציל עצמו. בלתי גבול וקצבה, ולענין זה דימה אותם להמאציל...

ובהיות הקו דק ימשיך להם שפע... ר"ל אם היה משפיע להם יותר משיעורם, באופן, אם היה אפשר שיהיה להם יכולת לקבל ולסבול האור של הא"ס יותר משיעור של עכשיו, היו נקראים מאצילים כמותו ולא היה הפרש בינם לבין הא"ס בדבר הזה... והיו גם כן יכולים להאציל אחרים ונקראים מאצילים... אין זה כוונת הא"ס... ואע"פ שיש לנו הקדמה שכל ספירה עליונה נקראת מאציל להתחתון ממנו, וזה התחתון נקרא נאצל... זהו בערכים מפני שהתחתונה ממנה היא מקבלת השפע על ידה... אבל לא מאציל ממש... ע"כ. ע"ש.

עץ חיים דף י"א ע"ב: ואמנם אצילות א"ק הזה ומכל שכן שאר העולמות שתחתיו כנ"ל היה להם ראש וסוף והיה להם זמן התחלה היותר ואצילותן משאין כן בא"ס הנ"ל. והנה מן העת וזמן אשר התחיל התפשטות והשתלשלות האורות והעולמות הנ"ל... וכפי ההתפשטות וההשתלשלות כסדר הזמנים זה אחר זה כך נעשה... וכל העולמות היו נבראים ומתפשטים ומשתלשלים והולכים זה אחר זה בזמנים שונים ומאוחרים זא"ז עד שהגיע זמן בריאת העולם הזה...

כרם שלמה א' דף נ"א ע"א: ואם תאמר עכשיו שהקו נמשך להם מצד אחד דווקא, לפחות היה ראוי שזה הקו יהיה רחב ולא כל כך דק... לזה אמר ולא עוד אלא אפילו גם הקו ההוא דק מאד... שיהיה במדה וקצבה... כדי שישפיע אפילו לעיגול הקטן כפי שיעורו (שהוא העיגול המלכות). ... אעפ"כ כשמשפיע להכתר משפיע לו אור רב בזמן ארוך, אע"פ שהוא דק בזה אריכות הזמן שהוא משפיע לו יהיה בו אור רב... ולעיגול החכמה הוא משפיע במשך זמן יותר קצר ממשך זמן הכתר, וכן על דרך זה עד עיגול המלכות... (ההבדל בין עולם ועולם ופרצוף לפרצוף שלמטה ממנו הוא בגלל המשך זמן היות והאיר בו האור יותר זמן הוא גדול מחברו שתחתיו. עיין כללי פתחי חכמה ודעת להרמח"ל כלל ו' שכל ההשתלשלות של האור הוא עד ז"ן ומזו"ן הם המשפיעים להעולמות התחתונים ומדה וקצבה של האור הנכנס לתוך הקו הוא בדיוק כדי להגיע להעולמות התחתונים במדה שיוכלו לסבול ולא יותר ולא פחות ע"ש באורך..)

הכרח האור הנכנס בקו להתעגל

אוצרות חיים דף א' ע"א: והנה האור הזה המתפשט בתוך החלל נחלק לבי בחינות האחת היא כי הנה כל האורות שבתוך זה החלל הוא **מוכרח** שיהיה בבחינת עיגולים **אלו בתוך אלו**, והמשל בזה אור ספירת הכתר הוא עיגול אחד ובתוכו עיגול אחר והוא ספירת החכמה. וכן עד"ז עד תשלום עשר עיגולים שהם **עשר עיגולים דאריך...**

כרם שלמה א' דף ע"ד ע"ב:... הנה הוא נתלבש ונצטייר בשני ציורים שהם עיגולים ויושר. **האחד** הוא שכל האורות שבתוך החלל הזה **מוכרח** הוא שיהיו **עיגולים** והטעם כמו שכתב לעיל בענף ב' **הואיל והמקום הוא עגול מוכרח הוא שגם הנאצלים** שהם העולמות יהיו בבחינת עיגולים **כדי שיקבלו ההארה מן הא"ס הסובב בדרך השוואה אחת מכל צדדיהם**. והואיל והם עיגולים רבים ואם יהיו זה בצד זה לא יכילם המקום הזה כי העיגול הראשון שהוא הכתר דא"ק הוא ממלא לבדו

את כל תוך סביבות החלל והשאר היכן ישבו? ולכן נעשו עיגולים אלו תוך אלו עיגול קטן תוך עיגול הגדול...

כרם שלמה א' דף ל"ט ע"א אות י': והנה הצמצום הזה... שם צמצום קורא להמעשה של התרחקות האור מן מקום האמצעי אל הצדדים של החלל, **וזה מעשה של התרחקות האור היתה בהשוואה אחת בכל צדדי החלל**... נמצא שמקום החלל הוא עגול בשווי חד והיה עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה... נמצא מה שצמצם הא"ס עצמו בהשוואה אחת **מפני שהא"ס עצמו הוא שוה**, וזהו סיבה אחת. **אבל יש עוד סיבה אחרת** למה היה הצמצום ומקום החלל עגול ושוה בהשוואה אחת **מפני שהנאצלים** אשר יאצילם במקום הזה צריכים שיהיו הם ג"כ עגולים ושויים **כדי שיקבלו שפעם מן הא"ס בהשוואה אחת מכל צדדיהם**... וכל עיגול יקבל שפעו בשוה מן הא"ס הסובב ולא שיקבלו כל העיגולים בשוה. ועוד מה שמדבר כאן הרב הוא על ההארה הבאה לנאצלים שהם העיגולים **מן הא"ס הסובב**, ולא על האור הא"ס הבא להם מן הקו שהוא אינו בשוה והוא בהדרגה עילה ועלול משפיע ומושפע.

לפי הכרם שלמה מה שהאור **מוכרח** שיתעגל מיד בכניסתו לחלל הוא מפני שהצמצום היה בעיגול לפי שהא"ס שוה בהשוואה אחת וכן הנאצלים יקבלו בהשוואה אחת. **והסיבה** שרצה המאציל שיקבלו הנאצלים את האור מהא"ס הסובב בהשוואה. כמו שכתב **בע"ח ענף ב' וכן בשעה"ק דף ו' רע"ג**. ע"ש. אך לפי **הגוב"י** בשם השמ"ש הסיבה כי מצא שם עיגולים שנעשו בזמן הצמצום..

עץ חיים דף י"א ע"ד ד"ה והנה: והנה בהיות אור הא"ס נמשך בבחינת קו ישר תוך החלל הנ"ל לא נמשך ונתפשט תכף עד למטה, אמנם היה מתפשט **לאט לאט** ר"ל כי בתחילה התחיל קו האור להתפשט שם **ותכף** בתחילת התפשטותו בסוד קו נתפשט ונמשך ונעשה כעין גלגל א' עגול מסביב...

שם הגוב"י ט': כי מצא שם בחינת עיגולים **מהרשימו** שנשאר בחלל ולכן נמשך גם הוא בסוד עיגולים בתחילה כדי להחיותם... מהשמ"ש ע"כ. וזה מפני שהצמצום היה בהשוואה אחת. אך הקו הנכנס לעיגולים עושה שם הדרגה ואינו בהשוואה אחת.

שער ההקדמות דף ו' ע"ג: ... כי בתחילה היה האור ההוא מתפשט כעין קו אחד, **ותכף** בתחילת התפשטותו נתגלגל **כעין גלגל עגול** סביב תוך החלל ונעשה כעין גלגל אחד מוקף תוך גלגל הא"ס הסובב כנוכח...

שעה"ק דף ח' ע"א למעלה: האמנם החילוק שיש בין העיגולים והיושר הוא זה, כי הי"ס דעיגולים האורות אשר בהם הם כולם בבחינה הנקראת **נפש**... ופשוט הוא כי מדרגת **הנפש שהיא היותר קטנה ממדרגת הרוח היא נאצלה תחילה ואח"כ נאצל הרוח**... כנודע באדם התחתון שבראשונה קונה הנפש ואח"כ הרוח ואח"כ הנשמה כנז' בזה"ק...

יש עולמות אין קץ

אוצרות דף א' סע"א: ודע כי בזה האצילות יש מיני עולמות לאין קץ, ואין אנו עתה בביאורם אבל נתחיל לבאר עתה פרטי אחד אשר הוא כולל כל מציאות החלל הזה וממנו מתפשטים כל העולמות כולם...

ע"ח ב' דף צ"ד ע"ד: ... וצריך שתדע תחילה מה שהודעתך בחיבורי הגדול אשר שם הודעתך השתלשלות כל העולמות מא"ס עד המלכות... עד שנמצא שעל הכל מקיף אור הא"ס, **וכל העולמות בתוכו כגרגיר חרדל בים אוקיינוס.**

כרם שלמה דף ע"ו ע"א: ... ומה שקראו בכאן לא"ק פרט אחד הוא לגבי הא"ס שהוא המאציל הכל, והלואי שמציאות הא"ק נקרא פרט לגביו, ולקמן בשער מ"ג קראו מוהרח"ו ז"ל להא"ק ולכל העולמות שבתוך החלל הזה כגרגיר חרדל בתוך ים האוקיינוס, אבל הא"ק הזה לגבי העולמות התחתונים ממנו נקרא כולל וזהו מ"ש פרט אחד הכולל כל מציאות החלל הזה, ר"ל שכל מה שנמצא עולמות החלל הזה הם נכללים ויושבים בתוכו והוא כבית לכולם כי הוא גדול מכולם... וכולם נתפשטו ממנו ונקרא הוא מאצילם.

מה שכתב א"א בתחילה

אוצרות דף א' סע"א: ... הנה כל האורות שבתוך זה החלל הוא **מוכרח** שיהיה בבחינת עיגולים **אלו בתוך אלו**, והמשל בזה אור ספירת הכתר הוא עיגול אחד ובתוכו עיגול אחר והוא ספירת החכמה. וכן עד"ז עד תשלום עשר עיגולים שהם **עשר עיגולים דאריך**. ואח"כ בתוכם עשר עיגולים אחרים והם **עשר ספירות דאבא**...

גהת רבי שאול ג': עיין להרש"ש בהקדמה שכתב א"א הנזכר בדברי הרב ז"ל הוא א"ק. **נה"ש דף ט' ע"ב:** ד"ה ונמצא ... כבר נודע כי בחינת א"א המוזכר בדברי הרב ז"ל הוא בחינת א"ק שהוא א"א הכולל ודוק.

נשאלת השאלה למה מביא רבי שאול ראייה מנה"ש ולא מביא עץ חיים מפורש?

ע"ח א' דף י"ב ע"ג: ... והמשל בזה אור ספירת הכתר עיגול א', ובתוך עיגול זה עיגול חכמה, וכיוצא בזה עד תשלום י' עיגולים שהם **י' ספירות דא"ק** ואח"כ י' עיגולים אחרים והם **י' ספירות דעתיק**... (נראה שניתן לפרש: הכוונה באוצרות לא"ק וההוכחה מע"ח. אך בעץ חיים קשה שהרי בהמשך כשהוא מדבר על היושר. שכתב: **יש בחינה** אור דוגמת העיגול ממש רק שהוא ביושר ויש בו

בחינת א"א או"א וזו"ן וכולם ביושר... הרי שכאן קשה שלא הזכיר א"ק ועתיק ביושר. והתשובה בכרם שלמה להלן)

כרם שלמה א' דף ע"ה ע"ב: מה שלא מנה בבחינה זאת השניה של היושר פרצוף עתיק ולעיל בבחינה ראשונה של העיגולים מנה העתיק, הטעם הוא כי **כאן בהיושר העתיק מתלבשים הז"ת שלו תוך א"א והוא נעלם בתוכו** ואין נגלה ממנו כי אם הג"ר שנקרא רישא חדא דלא יתיידע מרוב העלמו ולכן שניהם כללם בשם א"א שהוא הכתר דאצילות ולא מנה פרצוף עתיק, אבל למעלה בבחינת העיגולים, **העתיק הוא נעשה בבחינת עיגולים כל עיגול בפני עצמו ולא שייך שם התלבשות עתיק תוך א"א** כדי שיהיה נעלם זה בתוך זה שכל עיגול ועיגול הוא בפני עצמו ולכן כדי לרמוז לי הרב ז"ל זה הענין מעכשיו עשה זאת בכוונה מכוונת שכאן הזכיר עתיק וכאן לא הזכיר עתיק אלא מא"א ואילך ופשוט ונכון.

עיגולים ויושר מי קדם?

אוצרות דף א' ע"ב: ואמנם תחילה יצאו עשר ספירותיו בדרך עיגולים אלו בתוך אלו ואח"כ בתוך העיגולים נמשך דרך קו היושר ציור אדם אחד בעשר ספירות באורך כל העיגולים הנזכרים כציור הזה...

ע"ח א' דף י"ב ע"ד: **ופשיטא** הוא שבחינת הנפש נאצלה תחילה ואחר כך **נאצל הרוח** שהוא מדרגה יותר עליונה, **כנודע באדם התחתון** שבתחילה קונה נפש ואחר כך זכה יתיר יהבין ליה רוח כנז' **בזוהר משפטים דף צ"ד** וז"ל ת"ח בר נש כד איתליד יהבין ליה **נפשא** וכו'. (משמע שיקבל הרוח רק אחר שיכנס כל הנפש.)

צמח: היינו כי תחילה נאצלו העיגולים ובעת אצילותם **ממש** עלו הי"ס דיושר שהרי **היושר הוא תוך העיגולים** כנראה בציור (עיין **תפארת אדם דף ט"ו ע"א** ואח"כ **בתוך** העיגולים האלו נמשך דרך יושר ציור אדם אחד בעשר ספירות באורך כל העיגולים הנז' **כציור הזה ע"כ**. שם הביא ציור עשרה עיגולים ובתוכם יושר ראה שם הציור נראה שלזה התכוון.) **והכל נעשה בזמן א'** דהיינו שהתחיל העגול מצד אחד וקודם שנשלם העיגול נעשה היושר וכן נעשה בכל עיגול ועיגול.

מה הכריח את הצמח בע"ח לפרש שלא כפשט הרב? לפי הדברי שלום

דברי שלום דף כ"א ע"ג: שם בתחילה נאצלו העיגולים שהוא בחינת נפש ואח"כ נאצלו הרוח שהוא היושר **כנודע באדם התחתון** (עיין **שער הגלגולים דף א'**...דע כי כל הנפשות הם מעולם העשיה בלבד וכל הרוחות הם מעולם היצירה...אמנם רוב בני אדם אין להם כל החמשה חלקים הנקרא נרנח"י רק חלק הנפש בלבד אשר היא מן העשיה אבל גם בזה יש מדריגות רבות....עכ"ז צריך שיתקן כל איש ואיש כל כללות עולם העשיה ואח"כ יוכל לקבל רוחו אשר מן היצירה...) בתחילה קודמת הנפש ואח"כ זכה יתיר יהבין ליה רוחא. (כאן הרב מביא דבור המתחיל שהוא מורכב, אך מה שהוא מדגיש כאן שהרב כתב **כנודע**

אוצרות חיים

מה

באדם התחתון ששם הנפש כולה נשלמת ואז בא הרוח וזה מה ששונה בין הרב בע"ח ובין הצמח שכן ההתחלה זהה. גם הצמח כותב שתחילה היו עיגולים ורק הסיפה היא שונה. (**כתב הרי"ץ ז"ל**.. היינו כי תחילה נאצלו העיגולים ובעת אצילותם ממש עלו הי"ס דיושר שהרי היושר הוא תוך העיגולים **כנראה בציור**) לפי הציור אנו רואים שהיושר הוא בתוך העיגולים וגם בעוביים שהרי עשרה עיגולים הם בעובי ג"ר דיושר כמ"ש **מבו"ש דף י"ג ע"ג**) **והכל נעשה בזמן א'** דהיינו שהתחיל העגול מצד אחד וקודם שנשלם העיגול נעשה היושר וכן נעשה בכל עיגול ועיגול. ע"כ.

ולע"ד **לא ידעתי מי הכריחו** לומר שעיגולים ויושר בבת אחת **הפך** מה שכתב הרב ז"ל **דדימה אותו לאדם תחתון**. (מכאן שהדב"ש מוכיח את הצמח מהדמיון לאדם התחתון.) ומשמע מדבריו דהכרח שלו הוא מכוח שהיושר הוא תוך העיגולים שכן כתב **שהרי היושר הוא תוך העיגולים כנראה מציור**) ואמר **כנראה מציור** שלא נאמר שהיושר מתחיל תחת העיגול הפנימי הקטן וזה גם יקרא שהיושר תוך העיגולים. ועל כן כתב **כנראה בציור** שהיושר הוא תוך העיגולים וגם מתחיל מתחילת עובים כמ"ש **תפארת אדם דף ט"ו ע"א** וכן **מבו"ש דף י"ג ע"ג**.) ע"ש ואם כן איך אפשר שיעשו העיגולים תחילה ואחר כך היושר הלא העיגולים הם סותמים מכל צד ואיך יעבור היושר? **אי משום הא אין זה הכרח** דהרי מצינו שכתב **במבו"ש דף י"ג סע"א וכן בשעה"ק דף י"א ע"ב**... ע"ש שנתן טעם לדבר למה רגלי עתיק לא הגיעו עד עיגוליו... והשיב יען שאחר שיצא עיגולי ע"י קדמו עיגולי א"א לצאת גם הם, ואח"כ יצא יושר דעתיק ולא יכלו להתפשט עד עיגוליו כי עיגולי א"א מפסיקים, ואח"כ יצא יושר דא"א. **נמצא דמצינו דאחר שנעשו עיגולים יכול ליכנס היושר**. (הרי יש כוח ביושר לחדור את העיגולים למעלה מכאן שאין זה הכרח הצמח שכן לפי זה יכול היושר לצאת אחרי העיגולים.)

תירוץ שני : ועוד וכי משום שהם עיגולים צריך שיהיו סתומים מכל צד והלא כמה חלונות ופתחים יש בעיגולים שדרך שם עולים המלאכים והנשמות והפרצופים של עולם שלמטה מהם. וכמ"ש **שע' מ"ב פ"ג**. **ע"ח ב' דף צ' סע"ד יע"ש** : (**הרב דב"ש** אומר כאן תירוץ שני : אם תאמר שיש סתימה ואין יכולת ליושר לחדור מבעד לעיגולים! ועונה : **הרי שמצינו שיש חלונות ופתחים** בעיגולים נוכל לומר שגם בתחילת העיגול מצד מעלה נשאר מקום חלל לצורך כניסת היושר. כאן מודה הדב"ש לצמח, ונותן את הפתרון. אך הצמח לפי דבריו אומר שצריך שיכנס היושר יחד אחרת לא יהיה חלון. וכאן מפנה אותו הדב"ש **לשער מ"ב ע"ח דף צ' סע"ד** ששם משמע שהחלונות והפתחים לא נסתמים אלא הם **תמיד פתוחים** ומשמשים למלאכים ולנשמות **לעלות תמיד**. ואם היינו לומדים רק **ממבו"ש י"ג סע"א וכן משעה"ק דף י"א ע"ב**. לא משמע בפירוש כך, אלא אפשר משם לומר דווקא בזמן עשיית העיגול יש חלונות ואינם פתוחים תמיד ונסתמים. לכן הביא שער מ"ב. ועיין בהמשך הנושא בהרחבה יותר.)

בענין החלונות שמזכיר הדב"ש

מבו"ש דף י"ג ע"ב שורה 4 מלמעלה : ואח"כ יצאו או"א בבחינת עיגולים וכבר נודע כי או"א תרוויהו שקילי כחדא וזה הענין בין בבחינת עיגולים בין בבחינת

היושר שלהם. ונבאר בחינת העיגולים כי הנה נודע שעיגולי אבא מקיפים על עיגולי אימא. והנה בהיות כדורי ועיגולי אימא תוך כדורי אבא **נמצא כי החצאים העליונים של כדורי אבא הם עליונים מכל כדורי אימא** אמנם החצאים התחתונים של כדורי אבא הם למטה מכל עיגולי אימא... אם כן הם שוים. (זה יצא בזכות שחילקנו את העיגולים לחצי עליון וחצי תחתון וכאן יש קושית הצמח ב'...) אח"כ בא היושר של או"א גם ביחד... ומסתיימים ביחד ונמצא כי גם בבחינת היושר שניהם שוים רק שזה ימין וזה שמאל. וזה טופס הלשון בעת ששמעתי זה הדרוש... (זה נקרא קונטרס הקיצור ואח"כ היה כותב באורך בביתו מה ששמע בשיעור וכך צריך לנהוג...)

שער ההקדמות דף י"א ע"ג ד"ה ונחזור: מתחיל שם בענין העיגולים דאו"א איך יצאו כחדא אך לשון המבו"ש דלעיל עדיף וממשיך ומסביר ענין יציאת היושר. שורה מתחילה ושבעה... ונראה לע"ד כן כי השלושה ראשונות של אימא דיושר אינם מתפשטים בעובי עיגוליה מצד מעלה כדרך עתיק וא"א ואבא לפי שא"כ תהיה קומתה קצרה מאבא והרי נתבאר דכחדא שריין ולכן **נתפשטו למעלה בעובי עגולי אבא גם הם ונמצא כי מצד ימין העובי העליון דעיגולי אבא נתפשטו שלשה עליונות דיושר דאבא** בענין עתיק וא"א **ומצד שמאל העובי הנזכר נתפשטו שלש ראשונות דיושר דאימא**, ועל דרך זה השבעה תחתונות דאבא נתפשטו מימין עובי העליון דעיגולי אימא ונמשכו יותר בשאר החלל שבתוך עגולי אימא... והרי כי גם בבחינת היושר היו או"א שוים בקומתם וכחדא שריין בכל שיעור קומתן...

כרם שלמה א' דף ק"כ ע"ב למעלה:... ועל ענין היושר אע"פ שבעלמא כל יושר הוא מתחיל מראש העיגולים של אותו הפרצוף שלו הכא באו"א מפני שכחדא נפקין וכחדא שריין אז היושר בין דאבא ובין דאימא מתחיל מראש עיגולי אבא היושר של אבא מצד הימין של העיגולים והיושר דאימא מצד שמאל של עיגולי אבא וזהו כחדא נפקין שהוא ההתחלה שלהם **ושניהם גם כן מסתיימים עד עיגולי אימא אפילו בחינת היושר דאבא אינו מתפשט להעיגולים דאבא שהם יותר תחתונים מעיגולי אימא**... (משמע שהיושר מגיע עד העיגולים למטה אך נראה קשה שכן במבו"ש דף י"ג ע"ב כתוב שהיושר מגיע עד טיבורא דא"א ומשם מתחיל ז"א והוא מלביש לא"א מטיבורא דיליה שצריך להיות בתוך עיגולי אימא כמו שכתב בע"ח א' דף י"ד ע"א במעמד העולמות... נלע"ד שצ"ע לדברי הכרם שלמה שיש לו סמך ממה שכתב הרב עצמו שהיושר ממשיך בתוך החלל. וצ"ע.)

מבו"ש דף י"ג ע"ב: למטה... וצריך לבאר מש"ל איך משתוים או"א גם בבחינת העיגולים ואיך יצדק בהם תיקון ע"י קוים וכבר נתבאר לעיל דף ד' סוע"ב כי בצאת שלשה נקודות ראשונות העיגולים יצאו **מתוקנים דרך קוים** והנה עתה **אחר התיקון** פשיטא כי כל **תיקונם** של כל היי עגולים הוא **היותם בבחינת קוים** וענינם כך כי הלא עגולי אריך מקיפים על עגולי אבא ועגולי אבא על עגולי אימא והנה בעגולי א"א **מצד הימין יש חלון ונקב** אחד יורד ונוקב עד עגולי אבא ומאיר בו **וכן בשמאל** עגולי אריך **יש חלון ונקב** יורד ונוקב עיגוליו **ונוקב כל עיגולי אבא** ויורד עד עיגולי אימא ועם היות שעוברת ההארה **דרך עגולי אבא** אל אימא אינו לוקחו אבא ואח"כ נותנו אל אימא רק אין עגולי אבא משמשים רק **למעבר בעלמא** ולכן נקרא זה הארת אימא ממש הנמשכת לה מאריך עצמו..

מבו"ש דף ד' סוע"ב: והנה בצאת אלו הי' נקודים הנה שלשה ראשונות שהם כח"ב יצאו יותר מתוקנים כי **יצאו דרך קוים**. ועיין לקמן דף י"ג ע"ב איך יש קוים עם היותם עיגולים אך הז' תחתונות **לא יצאו מסודרות דרך קוים** אלא זו תחת זו נפרדים זה מזה. כי לזה **נקראים רשות הרבים**. והטעם לפי שג' ראשונות קבלו אור מאח"ף לבחינת כליהם ולכן יצאו יותר מתוקנים בבחינת קוים, אך הז' תחתונות שחסר מהם אור האוון לא יצאו כליהם בתיקון קוים... **חוסר התיקון גרם מיתת המלכים**.

שעה"ק דף י"א ע"א ד"ה ועתה: ועתה נבאר ענין אחד והוא כי הנה בהיות הי' ספירות עגולים זו לפני זו **אחר התיקון** שלהם א"כ אין שום קבלת שפע והארה אל שום ספירה מהם כי אם כל ספירה מקבלת מהספירה אשר עליה בלבד... (השפע עובר בקוים חח"ן בג"ה דת"י) והביאור בזה הוא כי גם בהיות הי' **ספירות בבחינת עיגולים** זה בתוך זה יש בהם כל הבחינות של קבלת השפע בי' ספירות שבקו היושר והוא כי **בעיגול הכתר הנקרא א"א אחר התיקון** יש נקב אחד וחלון בצד ימין... **ונמצא כי א"א מאיר לאו"א יחד** כמו שהוא בענין היושר שלהם ממש...

מה צורך החלונות למי ומתי?

עץ חיים א' דף י"ב ע"ב: שורה מטה... **ובענף ג'** בענין יו"ד עיגולים דעולם הנקודים **יתבאר** איך גם בחי' י"ס של עיגולים יש בהם **בחינת קוים** ממש עם היותם עיגולים מלבד בחינת הי"ס של היושר הנעשה בציוור מראה אדם ע"ש ושם תכלית דרוש העיגולים ושם יתבאר לך איך גם ב"י"ס העיגולים יצדק בהם ימין ושמאל ואמצע עם היותן כדמיון עיגולים זה בתוך זה. (עיין הגוב"י (ד) עיין לקמן שעי' התיקון..ונודע כי אין קוין אלא ביושר וצ"ע (ה) **לא נתבאר זה**..)

כרם שלמה א' עמ' ס"ב אות כ"א: ...ובענף ג' בענין יו"ד עיגולים דעולם הנקודים **יתבאר** איך גם בחי' י"ס של עיגולים יש בהם **בחינת קוים**... עיין **הגוב"י ד' וה'**..אמנם עיין **שער ההקדמות דף י"א ע"א** מפורש שם היטב וזה לשונו. ועתה נבאר ענין אחד והוא כי הנה בהיות הי' ספירות עגולים זו לפני זו **אחר התיקון** שלהם א"כ אין שום קבלת שפע והארה אל שום ספירה מהם כי אם כל ספירה מקבלת מהספירה **אשר עליה בלבד**. (ואז המצב יהיה כמו לפני התיקון ואז באה שאלה.) והנה נודע כי **החסד מקבל מאבא והגבורה מאימא** וכיוצא... והוא כי בעיגול הכתר הנקרא א"א **אחר התיקון** יש נקב אחד וחלון בצד **ימין** העיגול ומשם יורד **אור א"א** אל עיגול **אבא** ומאיר אליו. ועוד יש חלון שני **בשמאל** העיגול של **אריך** ויוצא האור עד צד שמאל של עיגול אבא אשר בתוכו ונוקבו ונעשה בו **חלון** ומשם נמשך האור עד עיגול **אימא** שבתוך עיגול אבא ומאיר בו. ונמצא כי בעבור האור תוך שמאל עיגול אבא אינו לאבא עצמו ואינו עובר שם רק **דרך מעבר בלבד** אבל **עיקר הארה היא לאימא** ונמצא כי א"א האיר **לאו"א יחד** כמו שהוא בענין היושר...

כרם שלמה א' עמ' ס"ג ע"ב: ולכן כתב בשע' ההקדמות והוא כי הנה בהיות הי"ס עיגולים זו לפניו מזו **אחר התיקון** שלהם א"כ אין שום קבלת שפע והארה אל שום ספירה מהם כי אם כל ספירה מקבלת מחבירתה **אשר עליה לבד**..וכו' ושם כוונתו להקשות כי **מה הועיל התיקון** שלהם עכשיו הואיל וסוף סוף הם מקבלים כל אחד מחבירתה העליונה ממנה **וכל עיקר השבירה היתה מסיבה זאת**, וכאן אנחנו מדברים אחר התיקון כמו שכתב שם בלשונו זו לפניו מזו **אחר התיקון** שלהם. וכו' **ולכן ביאר שם אופן הקוים שלהם אחר התיקון שמקבלים ימין מימין ושמאל משמאל ע"י החלונות והספירות שבינתיים הם משמשים למעבר בעלמא**...ע"ש. (השבירה היתה מפני שהספירות יצאו בחד סמכא וכמו שפותח רשב"י **אזרא רבא**: עד אימת נתיב בקיומא דחד סמכא? לכן היתה השבירה שאימא נתנה לחסד, וחסד לגבורה וכו' **זה לא בסדר קוים אלא רשות הרבים**, כל אחד לדרכו פונה וזה מה שכתוב באיכה " היו שריו כאילים לא מצאו מרעה...". והתיקון הוא רשות היחיד, מפני שהתיקון הוא שכל קו יקבל ממי שעליו והוא מינו. עיין **כרם שלמה ג' עמ' רי"ד אע"ב** חסד מאבא, וגבורה מאימא. ועל כן היות העיגולים זה בתוך זה, **אי אפשר שיהיה תיקון בהם אם לא יהיה בחינת חלונות וקוים**. צריך להבין ששלש ראשונות יצאו בבחינת קוים ולא היתה בהם שבירה, והיה בהם בחינת קוים גם לפני התיקון, ואם כן מה שצריך חלונות בתיקון הוא עבור הז"ת שיצאו בחד סמכא, ובתיקון היו בהם קוים. וגם הקוים של הג"ר השתלמו והיו יותר בשלמות.)

שעה"ק דף י"א ע"א ד"ה והנה: והנה נתבאר כי הנקודים יצאו תחילה בבחינת עיגולים שהם נפש שלהם, ונשברו (הז"ת). ואח"כ יצא גם הרוח שלהם שהיא בחינת קו **היושר** שלהם (מהמצח)ואז נתקנו (הז"ת וזה ע"י הקוים. אך צריך להבין שהקוין אינם בחינת הרוח שהוא היושר האמיתי הכללי מהמצח. יוצא לנו כי התיקון של הז"ת בבחינת קוים תלוי ביציאת היושר הכללי)... נמצא כפי זה כי אע"פ שנתבאר כי עולם הנקודין יצא בבחינה י" עגולים...וכבר נתבאר כי העגולים יצאו בבחינת נפש... והנה בתחילה יצאו העיגולים לבדם ולכן נשברו ומתו (בגלל העדר חלונות וקוים). **וכאשר בא זמן התיקון** של העיגולים ע"י הרוח של קו היושר שיצא ממצח א"ק. הנה זה סדר תקונם והתפשטותם סביב א"ק בחצי תחתון של הת"ת שבו... והנה בעת תיקונם נתקנו בתחילה י" עיגולי ע"י... (תחילה ביאר הרב שיצאו עיגולים, נפש תחילה ולכן נשברו. וקשה למה נשברו? ואז בהמשך מבאר שבהיותם עיגולים הם בחד סמכא ולא בדרך קוים ולכן נשברו. ובתיקון יצאו העיגולים בדרך קוים ולכן לא נשברו. ע"ש.)

עץ חיים א' דף ל"ה ע"ב: שורה היושר... ואמנם זה שאמרנו שיש בנקודים בחינת עיגולים ובחינת יושר **לא היה זה בתחילה**. אך מתחילת האצילות הנקודים נאצלו בבחינת עיגולים שלהם **לבד** בלתי יושר ואלו הם בחינת נפש של הנקודים כנ"ל, **ולכן היתה השבירותן כי לא יצא להם רק בחינת נפש לבד** שהם עיגולים, ולא יכלו לקבל אור עליון ואז היה בחינת מיתת המלכים וביטולם. וז"ס הפסוק "אשר עשה אלהים את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים" כי א"ק היה בו בחינת יושר וזהו עשה את האדם ישר, והמה שהם הנקודים בקשו חשבונות רבים... (מכאן שהיתה השבירה בגלל שהיה עיגולים נפש לבד **הגוב"י ז' א"מ** קשה שהרי בא"ק ג"כ יש עיגולים (לבד)... והשאלה למה לא היה שבירה (שם.)

אוצרות חיים

מט

מזכיר שלום על ע"ח עמ' ט"ז ע"א: ד"ה צמח, כי בתחילה נאצלו העיגולים וכו' עיין **שער הנקודים פרק א' מהדורא בתרא** שכתב הטעם שמתו המלכים מפני שיצאו בחינת העיגולים בתחילה לבד. וכו' **והקשה הרמ"ף ז"ל:** וקשה, והרי בא"ק גם כן יש עיגולים? ע"כ וע"ש. **ואפשר שזו היא קושית הצמח. וישבה,** דעיגולי א"ק יצאו בבת אחת עם היושר, **לכן לא היה בהם בחינת שבירה ח"ו.** ולפי זה **סרה תלונת הדברי שלום** שכתב מי הכריחו לזה, **שקושית אמר מאיר הכריחתו לזה.** (ולפי ההגוב"י אמר מאיר הסיבה, שלא יהיה שבירה כמו בא"ק כמו שהיה בנקודים שיצאו עיגולים נפש תחילה לבד). ומלת **שהרי** אינו נותן טעם לדבריו (כמו שהבין הדב"ש בצמח, כדי שיכנס היושר תוך העיגולים היה צריך להיות יחד ואם לא, לא היה היושר חודר את העיגולים), אלא מפרש איך אפשר להיות שניהם בבת אחת. וא"ש את"ם. ע"כ. (הצמח ראה את ההשואה שעשה הרב בפסוק "והאלהים עשה את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים" מפני שמה שיצא **עיגולים לבד** בנקודים וזה גרם השבירה. **ואם נאמר** שגם הא"ק יצא **עיגולים לבד** בתחילה, ח"ו היה יכול להיות שבירה גם בא"ק וזו קושית הרב צמח ועל כן אמר שבא"ק יצא היושר יחד עם העיגולים בא"ק)

ועיין עוד מעיל קודש ובגדי ישע דף ד' אע"ד: **בית לחם יהודה דף ג' ע"ד:** הבית לחם מביא הוכחה מפרק ח' **שער השבירה ע"ח דף מ"ז ע"א**..ע"ש. ולא **מע"ח ל"ה אע"ב.** **שעה"ק דף י"א רע"ב שורה 5:** והנה בתחילה יצאו העיגולים לבדם...ונשברו (הז"ת) **שע' שבירת הכלים פרק ח' דף מ"ז ע"א:** לא היו מלובשים זה בזה ומקושרים יחד וגם לא היו מחולקים לקוים....לכן מתו אבל בתיקון שהיו מקושרים...חיו ונתקיימו... **כרם שלמה ג' עמ' רי"ד ע"ב:** ...כי אם היו מלובשים זו בזו היו מאחזים זו לזו **ולא היו נשברים**... וכן לא היו מסודרים בסדר קוין.. כי כל ספירה צריכה לקבל מספירה שעליה ממינה ובאותו קו. ימין שמאל או אמצע...בסדר חח"ן בג"ה דת"י. והשבירה היתה שלא היו מקבלות הספירות כל אחת ממינה. ע"ש. וכן עיין **כרם שלמה א' עמ' ס"ג אע"א.**

מבו"ש דף ד' ע"ב 2 שורות אחרונות:... והנה בצאת אלו הי' **נקודים** הנה השלושה הראשונות שהם כח"ב יצאו (לפני השבירה) יותר מתוקנים כי **יצאו דרך קוים**... איך יש בהם קוים עם היותם עיגולים אך השבעה תחתונות לא יצאו מסודרות דרך קוים אלא זו תחת זו **נפרדים זה מזה**... כי לזה נקרא בחינה זו רה"ר. **ע"ח א' דף נ"ב ע"ג:**... ופירוש ענין הקוין האלו... אבל אלו הוי' חלקים נקודות של ז"א יצאו נפרדות זו מזו שלא כדרך קוין..ואז נקראים רה"ר כי לא היה בהם יחוד והתקשרות ואחדות, רק כדמיון אנשים נפרדים איש לדרכו פנה ולא היה ביניהם אהבה וחבה, ולכן לא יוכלו לסבול אלו הכלים שלהם בחינת אורות ומתו... ומשל הדיוט אומר אם תקח י' קנים כל אחד לבדו ישתברו ואם תקח ג' לבד ביחד יתקיימו ולא ישתברו. ועיין גם **ע"ח דף ל"ה ע"ב:** ע"ש.

מבו"ש דף י"ג ע"ב: למטה... וצריך לבאר מש"ל איך משתוים או"א גם בבחינת העיגולים ואיך יצדק בהם תיקון ע"י קוים וכבר נתבאר **לעיל דף ד' סוע"ב** כי בצאת שלשה נקודות ראשונות העיגולים יצאו **מתוקנים דרך קוים** והנה עתה **אחר התיקון פשיטא כי כל תיקונם של כל הי' עגולים הוא היותם בבחינת קוים.**

(**כרם שלמה א' ס"ג ע"א שורה במבו"ש** : אחר התיקון אפילו הז"ת היו בבחינת קוים אם כן מה שהיה צריך תיקון בקוים הוא לז"ת בעיקר.) וענינם כך כי הלא עגולי אריך מקיפים על עגולי אבא ועגולי אבא על עגולי אימא והנה בעגולי א"א **מצד הימין יש חלון ונקב** אחד יורד ונוקב עד עגולי אבא ומאיר בו **וכן בשמאל** עגולי אריך **יש חלון ונקב** יורד ונוקב עיגוליו **ונוקב כל עיגולי אבא** ויורד עד עיגולי אימא ועם היות שעוברת ההארה **דרך עגולי אבא** אל אימא אינו לוקחו אבא ואח"כ נותנו אל אימא רק אין עגולי אבא משמשים רק **למעבר בעלמא** ולכן נקרא זה הארת אימא ממש הנמשכת לה מאריך עצמו...

מפני מה הביא הרב דב"ש שע' מ"ב?

וצריך להבין מפני מה הדב"ש בתירוצו הראשון אינו מביא ענין החלונות? והתשובה מפני **ש אין היושר משתמש בחלונות**, שכן החלונות הם רק לצורך השפע הבא אל העיגולים בתוך העולם או הפרצוף של העיגולים. אך בתירוץ השני מביא בסוגית הקו את **שער מ"ב ע"ח דף צ' ע"ד**. שם מדובר על חלל ופתח פתוח ודרך הפתח **עולה היושר של העולמות** וזה אינו החלונות הרגילים. החלונות עבור חח"ן בג"ה דת"י של העיגולים. והפתח הוא ליושר וזו סוגיה אחרת. והיות שהדב"ש רוצה להוכיח את הצמח על עניני היושר על כן מביא **משער מ"ב** הוכחה.

ע"ח שער מ"ב דף צ' ע"ד גם ידעת ענין פתחים ושערי רקיעין שדרך שם עולים ויורדין המלאכים והנשמות א"כ גם עד"ז הנזכר שבדרך אותו שער השמים והרקיע שהוא חלל באמצע שהוא בחינת הפתחים דרך שם יורדין ועולין גם הקליפה מעולם לעולם. והנה גם עד"ז הוא גם כן בענין הקדושה דאם לא כן האיד עולין ונכללין נוקבא בז"א ובריאה באצילות כו' אם עיגולים מפסיקין אלא יובן עם הנ"ל כי **יש חלל ופתח פתוח ודרך פתחים ההם עולה בחינת היושר של כל העולמות** וזה מובן.

שע' שבירת הכלים פרק ח' דף מ"ז ע"א : לא היו מלובשים זה בזה ומקושרים יחד וגם לא היו מחולקים לקוים ..לכן מתו אבל בתיקון שהיו מקושרים... חיו.
מבו"ש דף ג' ע"א : **פ"ג** אחר שנתבאר לעיל בפ"א מזה החלק היות הנקודות האלו יוצאין בב' בחינות אם בבחינת עיגולים ואם בבחינת היושר **מה שאין כן באח"ף** כי כולם יושר לבדו צריך לתת טעם לזה למה יצאו הנקודות דרך עיגולים...

צמח אות ב' : הנה תחילה יצאו אורות אח"ף שהם בחינת היושר לבדו ונדע כי תחילה יצאו העיגולים ואחר כך היושר **כי לעולם הנפש מקדמת אל הרוח** ויש הפרש כי באורות אח"ף שהם בחינת יושר לבד לא שייך בהם כי אם בחינה א' והיא בחינת יושר כנ"ל אבל בנקודות שיש בהם תרתי עיגולים ויושר בהם הוצרך לצאת תחילה נפש כנזכר בדף זה ואחר כך הרוח מפני שיש בנקודים בחינת כלים אבל באורות אח"ף שאין בהם בחינת כלים לכן לא נזכר כי אם היושר ואפילו בעקודים לא ניגלו הכלים כל כך כי גם לזה לא נזכר עיגולים... (נלע"ד מה שתולה הצמח עיגולים בכלים, הוא על פי מה שידוע שעיגולים בחינת נפש ונפש היא בחינת מלכות. ושם היא בחינת כלים בלבד. ובתחילת בריאת העולם התחיל

מהצמצום והוא היה בשורש הדין. וכמו שכתוב גם בע"ח חלק ב' דף פ"ט רע"ג שמקום הצמצום היה במקום מלכות דמלכות של אור הא"ס, אע"פ שאין שם שום ספירה ח"ו ורק לסבר את האוזן.. וכן בהגהות הרמ"ז והרנ"ש אות י"א.. שאין הצמצום אלא בבחינת דין כנודע וגם בחינת נפש הוא דין... ע"כ. ובהמשך השתלשלות העולמות התחיל הא"ק והוציא אורות אח"ף אך צריך להבין שאורות אח"ף הם שורשים לעולמות ופרצופים תחתונים שיתגלו אחר כך, והם שאוזן ימין, אבא. אוזן שמאל, אימא. חוטם, ז"א. ומלכות, פה עולם העקודים. (לשם ביאורים) ולכן התחיל להיות כאן כלי אחד. שהוא שורש העיקרי של הנקודים כמ"ש רבי שאול דף ג' ע"א אות י"א: שם ד"ה כמה עמקו מחשבותיו... ונלע"ד שכוונת הרז"ל לומר שהי"ת עשה זה בכוונה מכוונת כדי שיהיה זה שורש לעולם הנקודים כדי שגם הם יצאו בבחינת מלכויות. ע"כ. ועוד בהגהות הרמ"ז אות נ"ח נלע"ד כשתמנה ק"ל וכ"ב תמצא גימ' נק"ב... וז"ס שכל עולם הנקודים יצא מסוד הנוק' כנודע ולכן נשברו שגרים להם העינים דא"ק שנקראים בסוד נוק' לטעמים דע"ב. ע"כ. ונלע"ד לומר שרמז הצמח זה. ובכל מקום שיש כלים שהוא בחינת נפש או מלכות, יש בחינת עיגולים והעיגולים בחינת נפש, יוצאים ראשונה. (עיין תו"ח דף ע"ח ע"א בענין קושית השמ"ש מע"ח ב' דף צ"א ע"ב אות ב' מה שתירץ שם.) מה שאין כן באח"ף היות שאין כלים אין בהם בחינת נפש כמ"ש רבי שאול דף ה' ע"א אות ב': אורות אח"ף הם נר"ן דע"ב דס"ג ואור העין חיצונית דב"ן ונת"א דס"ג... ע"כ. אע"פ שהפה הוא בחינת נפש הוא רק התחלת היות הכלים ולכן גם שם אין עיגולים ועיקר הכלים בנקודים שהם בחינת מלכויות. ועיין עוד ר' שאול אוצרות חיים דף ה' ע"ד אות א'... אבל מטיבור ולמטה הזכיר בחינת שערות... ולפי שהיה שם נקבי אח"ף ויוצאים אורות בדרך פתח פתוח משום הכי לא היה בחינת עיגולים... וכמו שכתב בתחילת שער ההקדמות דף ה' ע"א: ... נמצא כי עולם האצילות כולו הוא בחינת עולם העשיה בערך מלכות דאדם קדמון, ונמצא שכל עסק ספר הזוהר בעולם האצילות אפילו בגי' ראשונות שבו איננו רק בחינת עולם העשיה בערך אדם קדמון ודי למבין.. ע"כ. ועל כן ברור שלא שייך בחינת כלים באח"ף וגם בחינת עיגולים אין שם, בהיותם שורשים לפרצופים עליונים ולא למלכות. ועיין עוד לשם ספר הדע"ה דף מ"ו ע"א ד"ה אך... הרי מבואר כי כל העשרה עיגולים הנה הם יוצאים רק מהג"ר דהיושר, וידוע הוא כי כל הג"ר הנה הם רק מבחינת העולם והפרצוף העליון ומהמלכות שבו, כי מהמלכות דהעליון נעשה המוחין להתחתון אשר עיקרו דהתחתון הנה הוא רק בחינת הרוח והחג"ת שבו... (מכאן לעניננו העיגולים הראשונים הם בחינת מלכות דמלכות דהא"ס אע"פ שאין שם שום ספירה ח"ו ורק לשבר האוזן וכמ"ש הרב בדרושי אבי"ע ע"ח ב' דף פ"ט ע"ג. והם בחינת הג"ר העליון. והאח"ף הם בחינת הרוח והז"ת. והם שורשים לפרצופים עליונים כאמור א"א או"א וז"א והעיגולים שלפני האח"ף הם בחינה האחרונה של העליון, ושורש המלכויות שבכל עולם ועולם והם בחינת העיגולים שקדמו ליושר.) כך נלע"ד יהושע וא"ש את"ס.)

מה הכריח את הצמח בע"ח לפרש שלא כפשט הרב? לפי המזכיר שלום.

מזכיר שלום מערכות דף ש"ה ע"ב : עיין צמח שכתב שיצאו ביחד ולא זה אחר זה... ועיין ספרי כנוס חכמים (עדיין לא נדפס) שם הוכחתי מדברי הרי"ף דמבו"ש דמוכח דסבירא ליה שהם זה אחר זה. וכתבתי שלא אמר רי"ף אלא בעיגול ויושר דא"ק...
מזכיר שלום על ע"ח עמ' ט"ז ע"א: ד"ה צמח, כי בתחילה נאצלו העיגולים וכו' עיין **שער הנקודים פרק א' מהדורא בתרא** שכתב הטעם שמתו המלכים מפני שיצאו בחינת העיגולים בתחילה לבד. וכו' **והקשה הרמ"ף וז"ל:** וקשה, והרי בא"ק גם כן יש עיגולים? ע"כ וע"ש. **ואפשר שזו היא קושית הצמח. וישבה,** דעיגולי א"ק יצאו בבת אחת עם היושר, **לכן לא היה בהם בחינת שבירה ח"ו.** ולפי זה **סרה תלונת הדברי שלום** שכתב מי הכריחו לזה, **שקושית אמר מאיר הכריחתו לזה.** ומלת שהרי אינו נותן טעם לדבריו אלא מפרש איך אפשר להיות שניהם בבת אחת. וא"ש את"ם. ע"כ.

מה הכריח את הצמח בע"ח לפרש שלא כפשט הרב? לפי הבית לחם יהודה

בית לחם יהודה א' דף ג' ע"ד: ... צמח... והכל נעשה אין הכרח לפירושו ודברי רז"ל הם כפשוטם כמ"ש הדב"ש דף כ"א ע"ג... ומביא שם שני התירושים ע"ש וממשיך: ואי כוונת מהרי"ף ז"ל לפי שאין מתקיימין העיגולים בלא היושר כפי אותה הקדמה שכתב רז"ל סוף **פרק ח' דשע' השבירה ע"ח א' דף מ"ז ע"א** שהיו הנקודים עיגולים (בחינת נפש) בלא יושר כלל יעו"ש, שאני התם שלא היה בהם יושר כלל אבל לפי שעה הם מתקיימין דהא נתקיימו עיגולי עתיק בלא יושר עד שנעשו גם עיגולי א"א. (צריך להבין שמה שהביא הבית לחם יציאת עיגולי עתיק ואח"כ עיגולי א"א, זה בתיקון והיושר הוא בחינת רוח ולכן כשעומד לצאת היושר אין בעיה אם יוצא רק העיגולים מפני שזו מערכת של רוח אך העיגולים שנשברו הם מערכת של נפש ואע"פ שיש להם קוים הם בחינת עיגולים נפש ולכן נשברו. לפי זה הרב יהודה פתייה דוחה את הצמח ואומר שמערכת הא"ק אינה דומה למערכת של הנקודים ואף אם לא יכנס היושר מיד לא תהיה שבירה. שכן יציאת הא"ק הוא דומיא דיציאת התיקון, ואפשר להשאיר את דברי הרב כמות שהם. **ועיין תו"ח דף קמ"ח ע"ב.**)

מבט חדש על דברי הצמח לפי השם משמעון

שם משמעון דף ז' ע"א ד"ה ענף ג': ראשית מביא קושיא שיש בין ענף ג', ששם כתוב שקודם יצאו העיגולים שהוא נפש ואחר כך היושר דוגמת אדם התחתון שקודם מקבל נפש ואחר כך העיגולים. ובין **ענף ב' ע"ח דף י"א סע"ד** ששם כתוב שקודם התחיל הקו האור להתפשט ואחר כך הוא מתעגל. א"כ יש סתירה בין ענף ג' לבין ענף ב'. **ונראה שזה היה קשה לצמח ז"ל בפירקין.** ודלא כמו שהבין הרב דב"ש. ומה שתירץ הרב צמח ז"ל שהכל נעשה בב"א דהיינו שהתחיל העיגול מצד אחד וקודם שנשלם העיגול נעשה היושר

וכן בכל עיגול ועיגול יע"ש ואומר השם משמעון דאדרבא היושר התחיל תחילה שהרי ראשית הקו דיושר הוא נוגע בא"ס אבל העיגול ראשון מרוחק מהא"ס ואינו נוגע בו.... וא"כ על כרחך דראשית קו היושר הוא נאצל תחילה קודם כל העיגולים ואפילו העיגול הראשון ואדרבא ממנו נמשך העיגול הראשון ונעשה כעין גלגל... וכן בכל עיגול ועיגול דהקו הוא נמשך תחילה למעלה מכל עיגול ועיגול וממנו מתפשט אותו העיגול וא"כ הדרא קושיא לדוכתא. והרב שם משמעון אומר שאולי הכוונה על מה שכתב הרב בריש ענף ג' דלא על י' אורות דעיגולים אלא על י' כלים דעיגולים שנעשו תחילה וכמו שכתב בהגוב"י א' שהביא שמון ששון א' דף א' ע"ד אות ט"ו. שהביא דב"ש דף י"ט רע"ב. ודוחה זאת ואומר ששם משמע דמיירי בתרויהו בין בכלים בין באורות. (עד כאן אנו מבלבלים בין קו האור ובין יושר שהם שני דברים שונים יש קו שהוא האור שנכנס וודאי ראשון שבלעדיו אין בכלל אור ולא יכול להיות שום דבר. אבל היושר הוא גם תוצאה מהקו וכאן מדבר הצמח האם היושר נעשה תחילה או העיגול והם בחינת נפש ורוח, אך בקו יש גם יושר וגם עיגול. ולכן מתחילה בהצגת השאלה הטעה אותנו הרב לחדד את הענין שנבין שצריך לשים לב מה כתוב.) לכן נלע"ד שצדק והוא כפי מה שכתב הרב דב"ש בכמה מקומות דיושר דא"ק אינו מתחיל כי אם מעובי עיגוליו מצד מעלה והג"ר לבד הם תוך עובי העיגולים והו"ק דיושר הם בחלל העיגולים שלו אבל אותו קצת ראש הקו שבאותו חלל שבין עיגול א"ס לבין עיגול ראשון דא"ק אינו בחינת א"ק רק היא בחינה עליונה מעולם שלמעלה מא"ק יע"ש וכיון שכן שהתחלת יושר דא"ק אינו מתחיל כי אם מעובי עיגוליו שפיר אתי תירוץ הצמח ז"ל.

וממשיך השם משמעון: ועדיפא מינה נמי י"ל כיון שהו"ק דיושר שלו הם בחלל עיגוליו א"כ כבר קדמו היו"ד עיגולים שלו להיאצל קודם הו"ק דיושר שלו. והג"ר דיושר שלו נמי מאן נימא לן דלא נמשכו תחילה אורות דנפש ועיגולים קודם שנמשכו אורות דרוח בג"ר דיושר שלו, וכן נראה מדרוש הדעת שעה"ק וכן בנה"ש דף מ"ב סע"ד: ... וכן על דרך זה י"ס דעיגולים הם גבורות ויצאו תחילה בבחינת נפש לבד שבהם בסוד נקבה תסובב גבר, ואחר כך יצא היושר שהוא חסדים בה' מיני נפש ורוח שבו ואז נשלמו העיגולים בנפש ורוח שבהם. (כאן בד"ה ועדיפא מינה השם משמעון לא הולך לפי דעת הצמח אלא סובר שהעיגולים תחילה.)

תו"ח דף קמ"ח ע"ב: מביא את שאלת חכמי המערב המופיע בנה"ש דף כ"ט ע"ג שאלה ו'. ובהמשך יש הוכחה שהיושר נעשה תחילה שמשיורי הלבושים שהם אור מקיף דיושר דא"ק נעשו העיגולים שהם ההיכלות... ע"ש. וזה מקשר אותנו לקושית הרש"ש בע"ח ב' דף צ"א ע"ב שורה הנה במש"ל והשמש אות [ב]. ע"ש.

קושיא השמש אות [ב] ע"ח ב' דף צ"א ע"ב

ע"ח ב' דף צ"א ע"ב: שורה והנה במש"ל והנה במש"ל כי הלבושים הם או"מ ועליהם העיגולים או"מ המתעטף בטליתו שהם הלבושים האמיתיים יותר הפנימית ואז נוטה שמים כיריעה כי מהארת הלבושים יצאו משיוריהם בחינת העיגולים שהם שמים שהם חיצונים מן הלבושים.... [ב]. ע"כ.

השמש שם אות [ב]: צ"ע והלא בחינת העיגולין שהם בחינת הנפש של כל פרצוף יצאו קודם היושר שהוא בחינת הרוח של כל פרצוף כי הנפש באה קודם הרוח וכמבואר לעיל בשער העיגולים כי אחר גמר כל י"ס דעיגולים אז יצאו י"ס דיושר. (עיין תו"ח דף ע"ח ע"א ודף קס"ט ע"א)

להבין סוגיא זו צריך להקדים הבנת הסדר של עמידת העולמות המובא **בע"ח א'** **דף י"ג ע"ד עד י"ד ע"א**: ששם סדר הרב את כל הפרצופים והעולמות בעיגולים ויושר כשבעיגולים כל הפנימי מחברו גרוע מחברו שכן אור א"ס הסובב הכל משובח מהכל. וביושר הוא בהיפך כל החיצון מחברו גרוע מחברו שכן אור א"ס הפנימי הוא המשובח מכולם. ועוד לימד שם הרב שביושר האור הפנימי והכלים יחד סביב הקו ואור המקיף דיושר הוא הוא רחוק בין העיגולים. ובעיגולים אור פנימי ומקיף וכלים הם יחד.

ועוד יש ללמוד את הנאמר בע"ח ב' דף צ' ע"ב: שם מלמד אותנו הרב סוגית שנגל"ה. ר"ת שורש נשמה גוף לבושים היכל. ושם החלוקה אחרת **שנ"ג** הם ביושר במקום של כלים ואור פנימי דיושר. ול"ה הם בסובב במקו של העיגולים. ע"ש. באורך ותבין את המערכות האלו להמשך הבנת הסוגיא.

ע"ח ב' דף צ' ע"ד: שורה ב'... ולזה צריך שנודיעך ענין הלבושים והיכלות מה ענינם דע כי הלבושים הם בחינת הכלים אל אור מקיף (דיושר) ובין כל לבוש ולבוש יש אור מקיף א' ואלו הם בחינות אורות דמקיפים דיושר על כל האצילות כנזכר במקום אחר (ע"ח ב' דף פ"ב ע"ב פרק ח') שיש ג' בחינות כלים המקיפים ועליהם מקיפים אורות דנר"ן וכנ"ל ואותן הכלים דמקיפין הם הלבושים, וכן ההיכלות הם העיגולים הנזכר בכל מקום שהם סובבים על אורות המקיף שהם הלבושים כנז'...

תו"ח דף ע"ח ע"א:... ראשית מביא הרב את קושית השמש, ואחר כך מביא ידיעה הכנה לתירוצו **מע"ח שער דרושי אבי"ע סוף פרק ב' דף צ' ע"ב**: נמצא כי כל מה שנאצל הוא הויה א' כלולה מה' בחינות שהוא קוץ של י' בא"ק, י' באצילות, ה' בבריאה, ו' ביצירה, ה' בעשיה. וכל בחינה מאלו כלולה מכל הה' כי קוץ של י' שבא"ק יש בה הויה א' של ה' בחינות אחרות שהם ה' בחינות הנ"ל בא"ק עצמו שהם א"ק ואבי"ע שבו שהם ה' בחינות שהם שנגל"ה, וכן היו"ד דאצילות יש בה הויה אחת הכוללת כל הה' בחינות הנ"ל וכן עדי"ז שאר אותיות בבי"ע. באופן שהם ה' אותיות כלולים כל האחד מכולם שהם כ"ה בחינות. ואחר כך על דרך זה הנ"ל יש כללות אחר שכל אחד מהם כלולה מן כל הכ"ה בחינות והוא כי י' דאצילות יש בה הויה א' כלולה מכל ה' בחינות וכל בחינה מה' כלולה מה'... נמצא כי הא"ק הוא קוץ ה"י ויש בו הויה א' כוללת ה' בחינות שנגל"ה, וכל בחינה מאלו כלולה מה' שהם י"ס שורש וי"ס נשמה, וי"ס גוף, וי"ס לבוש, וי"ס היכל, וכל ספירה מאלו העשר ספירות נכללו בה' פרצופים שהם השורש ואבי"ע. עכ"ל. (וצריך להבין חלוקה זו של כ"ה בחינות פרטיות וה' בחינות כלליות, ואז נוכל להבין את התירוץ.) **וממשיך התו"ח**: א"כ עכשיו **הישוב הוא פשוט** כי העיגולים שבכל פרט יצאו תחילה ואחר כך היושר הפרטי שלו. אבל הכוללים ודאי שהעיגולים הכוללים יצאו באחרונה ויצאו מזיווג המ"ה וב"ן דיושר שהם הלבושים, (זה מה שכתב הרב **בע"ח ב' דף צ"א ע"ב** מהארת הלבושים יצאו

משויריהם העיגולים, זהו זיווג מ"ה ובי"ן. שכן הוא הסדר שבתחילה נאצל עולם האצילות ואח"כ האציל עולם הבריאה, כי מחותם האצילות יצאו עולם הבריאה ומחותם הבריאה יצאו עולם היצירה. וכו' ועיין גם בתו"ח דף קס"ט ע"א (לפי זה בפרט יצאו העיגולים תחילה ובכללי יצאו היושר תחילה. אך להבין הענין נתן דוגמה מהעולם הזה. האב קדם לבן והוא בחינת יושר רוח שיצא ממנו הבן שהוא בחינת עיגולים נפש. אך הבן עצמו סדר הגדילה שלו הוא קודם העיגולים שהם נפש, ואחר כך היושר שהוא הרוח. כד איתליד יהבין ליה נפשא זכה יתיר יהבין לו רוח. התו"ח הבין משאלת הרש"ש שהיא שאלת חכם חצי תירוץ. למד מזה התו"ח ששני המצבים נכונים אי יושר קדם. ב' עיגולים קדמו. ועל כן תירץ ששני הדברים נכונים אחד בפרט ואחד בכלל.)

תו"ח דף קמ"ח סע"ב: ... ובזה מתיישב מ"ש בפרק ד' משער מ"ב שער דרושי אבי"ע שכתב כי מהארת הלבושים יצאו העיגולים, והקשה מורי הרב ז"ל והלא בחינת העיגולים שהם בחינת הנפש של כל פרצוף יצאו קודם היושר שהוא בחינת הרוח של כל פרצוף, וכמ"שבשער העיגולים כי אחר גמר כל הי"ס דעיגולים אז יצאו י"ס דיושר עכ"ל. שם (שער העיגולים) מדבר על בחינת המלכויות בין דיושר בין דעיגולים הנקראים בשם עיגולים הם יוצאים תחילה ואחר כך היושר שלהם שהוא בחינת רוח, אבל כללות הי"ס דיושר יצאו ילה קודם הי"ס דעיגולים... (גם כאן כתוב כמו שכתב לעיל דף ע"ח ע"א שיש ה' בחינות בעיגולים וה' בחינות ביושר ובכל בחינה העיגולים נעשו לפני היושר, אך כללות היושר נעשב קודם לכללות העיגולים. ועיין שם משמעון דף ז' ע"ב שמסביר דברי התו"ח לעולם כללות הי"ס דיושר נאצלו תחילה קודם הי"ס דעיגולים אלא דבחינת המלכויות בין דיושר בין דעיגולים נקראים עיגולים ועל המלכויות דיושר הנקראים עיגולים קאמר הכא (ענף ג' שער העיגולים.) דהעיגולים נאצלו תחילה ובזה תירץ מה שהקשה הרש"ש. התו"ח עסק בסוגיא בשלושה מקומות (1 דף ע"ח ע"א 2 דף קמ"ח ע"ב 3 דף קס"ט ע"א. והם משלימים אחד את השני. בדף ע"ח לא כתוב באיזה מקום הוא הפרט ובדף קס"ט אומר שבשער העיגולים שם הוא העיגולים הפרטי.)

כרם שלמה א' דף פ"ו ע"ב: ... התו"ח במ"א כי זה דווקא בהספירות הפרטיות של אותו הפרצוף שתחילה נאצלה הנפש שלו שהם העיגולים, ואחר כך הרוח שהוא היושר. אבל בהספירות הכוללות של אותו פרצוף תחילה נאצלו היושר ואחר כך משויריהם נעשו העיגולים... (עיין גם כרם שלמה א' דף קכ"ז ע"ב)

דברי שלום דף כ"א ע"ד: ד"ה אך מה שצריך... מביא פ"ד משעי' מ"ב... והנה במש"ל כי הלבושים הם או"מ ועליהם העיגולים או"מ המתעטף בטליתו שהם הלבושים האמיתיים יותר הפנימית ואז נוטה שמים כיריעה כי מהארת הלבושים יצאו משויריהם בחינת העיגולים שהם שמים שהם חיצונים מן הלבושים...יע"ש. משמע מתוך לשון זה דתחילה יצא היושר ואח"כ נתעטף בטליתו ומשויירי לבושו נעשו העיגולים. (בעצם זו שאלת הרש"ש כך מעיר לו הרב עיני.) ומתריך: ואפשר לומר דאלו העיגולים שיצאו משויירי הלבושים הם עיגולים של פרצוף תחתון דמשויירי הלבושים של הפרצוף העליון נעשו העיגולים לפרצוף התחתון. ע"כ. (משמע מהדב"ש שמתריך על פי מה שהרב כתב בע"ח א' דף י"ג ע"ד ויש לו רק מערכת אחת. לפי הדב"ש לעולם העיגולים קדמו ליושר היות ולא

עשה את הפירוט שעושה התו"ח. **לפי התו"ח יש מציאות שעגולים שקדמו ויש מציאות שיושר שקדם.**

יש שתי קושיות על דברי הדב"ש (1) הרי הרב כתב **בע"ח ב' דף צ"א ע"ב**... שהלבושים שהם האור מקיף דיושר הם פנימיים וההיכלות הם חיצוניים. ואז לא יכולים הלבושים לעשות את העגולים של עולם תחתון שהרי הם יותר פנימיים וכאן כתב שהם יותר חיצוניים. (2) ראה **מבו"ש דף י"ג ע"א**: כתב הרב שעגולים דעתיק יצאו תחילה ואחר כך עגולים דא"א איך יצאו עגולים דא"א לפני שיצא יושר דעתיק...

לתרץ השאלות ראה **מזכיר שלום מערכת העי"ן אות ג' בסופה**... יש לתרץ בדוחק דאפשר שיש שינוי בעתיק וא"א משאר פרצופים.

כרם שלמה א' עמ' פ"ו ע"א: מביא את התו"ח ותירוצו... וכותב והייתי רוצה לתרץ... ומתרץ כמו הדב"ש שהלבושים עשו את העגולים של עולם תחתון... ודוחה זאת... אבל נסתכלתי ודקדקתי שם בלשון שער מ"ב כי אי אפשר לומר כן כי שם משמע שמדבר על אותו פרצוף והיושר הוא יותר פנימית והרקיעים הם החיצוניים... ומביא לשון הרב ומסיק אלא וודאי שמדבר על אותו בחינה ולכן צריך לומר כמו שתירץ הרב תו"ח ז"ל...

מה הציור של אוצרות א' ומבו"ש י"ג ע"ג באים ללמד?

אוצרות דף א' ע"ב:... ואמנם תחילה יצאו עשר ספירותיו בדרך עגולים אלו בתוך אלו **ואח"כ** בתוך העגולים נמשך **דרך קו היושר ציור אדם אחד** בעשר ספירות באורך כל העגולים הנזכרים כציור הזה... (כאן הציור להראות שיש בחינת עגולים ובחינת יושר והיושר בתוך העגולים וגם כנגד עוביים).

מבו"ש דף י"ג ע"ג: ונמצא כי אחר צאת העגולים דעתיק בכל בחינותיו הנה כאשר בא אחר כך התיקון שלו שהוא הרוח ביושר כלול מג' בחינותיו... הנה השלשה ראשונות דיושר נשארו למעלה כנגד העגולים שלו ופי' כי עשרה עגולים שלו עביים באורך ג' ראשונות דיושר ומתעגלים עשרה עגולים סביבות ג' ראשונות שבו כזה. (הציור כאן בא להראות שג' ראשונות מהם יוצאים עשרה עגולים, והז"ת בחלל העגולים. אף על פי שהוא אותו ציור השימוש בו שונה גם באוצרות כתוב בציור א"ק ובמבו"ש עתיק וא"א.

תפארת אדם דף ט"ו ע"א:... ואח"כ **בתוך** העגולים האלו נמשך דרך יושר ציור אדם אחד בעשר ספירות באורך כל העגולים הנז' **כציור הזה ע"כ**. שם הביא ציור עשרה עגולים ובתוכם יושר ראה שם הציור נראה שלזה התכוון הצמח.

השבירה רק בעגולים או גם ביושר

עץ חיים א' דף מ"ז ע"א:... ודע שהמלכים יצאו תחילה בחינת עגולים שבהם לבדם שהיא בחינת ז' מלכויות שבהם ולכן נקרא מלכים שהם בחינת ב"ן של מלכות והם בחינת נפש לבד ויצאו הו' נקודות שבז"א שהם הז' מלכויות שיש בזו"ן כי השש מלכויות הם בז"א והז' הם מלכות שבמלכות ולכן לא נתקיימו...

שם השמש [א]: עיין בשער התיקון מ"ב פר' ד' בג' ספיקות כי שם נסתפק הרחיו ז"ל אם השבירה היתה גם ביושר והפשיטו מקונטרס דא"ק שגם ביושר היתה שבירה שהם המלכים דיושר ע"ש הטעם. (עיין תו"ח דף קמ"ח ע"ב)
אור זרוע דף ס"ו: גם הוא שואל את השאלה והוא לפני הרש"ש.

עץ חיים א' דף ל"ה ע"ב: שורה היושר... ואמנם זה שאמרנו שיש בנקודים בחינת עיגולים ובחינת יושר לא היה זה בתחילה. אך מתחילת האצילות הנקודים נאצלו בבחינת עיגולים שלהם לבד בלתי יושר ואלו הם בחינת נפש של הנקודים כנ"ל, ולכן היתה השבירות כי לא יצא להם רק בחינת נפש לבד שהם עיגולים... ע"כ. (הרב תולה את השבירה שהיתה כי הם יצאו בבחינת עיגולים. עיגול בתוך עיגול זה בחינת חד סמכא. הג"ר יצאו בבחינת קוים ולכן לא נשברו.) אך כאן על הדף אין הגהת שמש

בית לחם יהודה א' דף כ"ב אע"ד: ולכן נשברו ומתו... בע"ח כתב יד נ"ב שלום עיין לקמן ש' שבירת הכלים ששם אמר מהרחיו ז"ל שמתחילה יצאו עיגולים ויושר דס"ג ושניהם היו בחינת נפש ובשתיים היתה בחינת מיתת המלכים... ע"כ. מכאן משמע שיש הגהת השמש גם בע"ח ל"ה ע"ב.

עץ חיים א' דף ל"ה סע"ב: ד"ה ואני מסופק... מביא הרב ספיקותיו בענין מה יצא תחילה ונשבר ומה יצא לתקן. וכאן יש ג' ספיקות ואין יושר במקרה המלכים אלא רק עיגולים והשינוי ביניהם מה בא בתיקון... ע"ש. (עיין בית לחם יהודה א' דף כ"ב ע"ד שמסדר את הגירסא.)

עץ חיים דף מ"ט ע"ד: מקונטרס הקיצור של מהרחיו: נסתפק לי ג' ספיקות באחר התיקון... ע"ש.

- (1) ס"ג דעיגולים. נתקן ע"י יושר דמ"ה.
- (2) יצאו עיגולים דס"ג. ובתיקון יושר דס"ג ויושר דמ"ה.
- (3) יצאו עיגולים דס"ג. ובתיקון יושר דס"ג ועיגולים ויושר דמ"ה.
- (4) מהקונטרס הגדול דא"ק משמע בהדיא כי עיגולים ויושר דס"ג שניהן יצאו תחילה אך שהיו בחינת נפש. ואח"כ יצאו בתיקון רוח שהוא עיגולים דמ"ה ויושר דמ"ה. והראיה שבמיתת המלכים היו בדרך קוים ושנפלו אחורי או"א ורק ביושר יש קוים ויש פנים ואחור. (ג' הספקות הראשונים הוא מביא אך הוא מוסיף רביעי מהקונטרס הגדול דא"ק ועליו הוא סומך ומוכיח אמיתתו. וזה מקובל על הרש"ש ע"ח דף מ"ז ע"א.)

הגוב"י ג': עיין שער הקדמות דף כ"ב ע"ד ונ"ל כי מן אור העין נעשו העיגולים של הנקודים ומן האור החדש דרך טבור ויסוד וצפרני הרגלים יוצא יושר הנקודים כנז"ל זולת יושר שמן המצח. והעיגולים והיושר שניהם נשברו עכ"ל. עיין גם ר' שאול דף ז' ע"ד אות ט'... שם הביא את שעה"ק הנ"ל,

כרם שלמה ג' דף כ' ע"ג: כל הספקות הוא קודם שהפשיט את הספק אך אחר שהפשיטו אין יותר ספק אצלו... ע"ש ועיין עוד בעמוד רנ"ב סע"ב וכן עמ' מ"ב ע"ב... ע"ש.

לפי האמור חזרה לכאורה קושיא לדוכתא שהרי הרב בע"ח א' דף ל"ה ע"ב תלה את השבירה מפני שיצאו רק בבחינת עיגולים לבד, ואם אנו אומרים שיצא גם יושר איך היתה השבירה?

כרם שלמה ג' דף רט"ז ע"א: (על ע"ח) ומ"ש שכתב הרב ז"ל שהמלים יצאו עיגולים ולא בחינת יושר ג"כ, ובמ"א מוכח שגם בחינת המלכויות דהיושר דב"ן יצאו. אין הכי נמי שהמלכים יצאו בחינת המלכויות דהעיגולים שלהם ובחינת המלכויות דהיושר שלהם, וכמו שהכריע מוהר"ח ז"ל לקמן בשע' התיקון פרק ד' (דף מ"ט ע"ד מהקונטרס הגדול דא"ק). וכמו שהביא הרש"ש בפירקין בהג"ה אות א'. אבל כאן קבל מדברי הרב ז"ל מה שקבל, דהיינו שלא שמע עכשיו ממנו כי אם בענין העיגולים דווקא, ולזה כתב שלא יצאו עכשיו אלא העיגולים לבדם ולא היושר, אבל באמת יצאו בחינת המלכויות דעיגולים והמלכויות דהיושר, ושניהם הייתה מעשה השבירה.

אבל זכורני שהרב **תו"ח קמ"ח ע"ב** כתב שבין המלכויות דעיגולים ובין המלכויות דהיושר כולם נקראו בחי' עיגולים הואיל והם בחינת מלכויות **בסוד נקבה תסובב גבר**. (ע"ח א' דף מ"ז ע"א למטה כתוב נקבה תסובב גבר...) ולכן מה שכתב הרב ז"ל כאן יצאו תחילה בחינת העיגולים פ"י המלכויות שלהם קורא אותם בחינת עיגולים והוא בין המלכויות דיושר ובין המלכויות דעיגולים. וכפי זה אין צריך לדברי הרש"ש ז"ל הכא כי אם להורות לנו שפירוש דברי הרב ז"ל דהכא הוא קאי בין לעיגולים דיושר, ובין לעיגולים דעיגולים שכולם יקראו בחי' עיגולים ופשוט.

לשם ביאורים ב' דף פ"ג ע"ד: ע"ש. היושר של הנקודות נעשה אחר התיקון לעיגולים ממש..

בית לחם יהודה א' דף ג' ע"ד: צמח.. והכל נעשה אין הכרח לפירושו ודברי רז"ל הם כפשוטם כמ"ש **הדב"ש דף כ"א ע"ג**.... ומביא שם שני התירוצים ע"ש וממשיך: ואי כוונת מהר"י ז"ל לפי שאין מתקיימין העיגולים בלא היושר כפי אותה הקדמה שכתב רז"ל סוף **פרק ח' דשע' השבירה ע"ח א' דף מ"ז ע"א** שהיו הנקודים עיגולים (בחינת נפש) בלא יושר כלל יעו"ש, **שאני התם** שלא היה בהם יושר כלל אבל לפי שעה הם מתקיימין דהא נתקיימו עיגולי עתיק בלא יושר עד שנעשו גם עיגולי א"א. (צריך להבין שמה שהביא הבית לחם יציאת עיגולי עתיק ואח"כ עיגולי א"א, (**מבו"ש דף י"ג ע"ב**) זה בתיקון והיושר הוא בחינת רוח ולכן כשעומד לצאת היושר אין בעיה אם יוצא רק העיגולים מפני שזו מערכת של רוח אך העיגולים שנשברו הם מערכת של נפש ואע"פ שיש להם קוים הם בחינת עיגולים נפש ולכן נשברו. לפי זה הרב יהודה פתייה דוחה את הצמח ואומר שמערכת הא"ק אינה דומה למערכת של הנקודים ואף אם לא יכנס היושר מיד לא תהיה שבירה. שכן יציאת הא"ק הוא דומיא דיציאת התיקון, ואפשר להשאיר את דברי הרב כמות שהם. **ועיין תו"ח דף קמ"ח ע"ב**.)

עיגולים ויושר מי קדם

קושיא השמש אות [ב] ע"ח ב' דף צ"א ע"ב
בשיטת כרם שלמה

כרם שלמה א' דף קכ"ז קכ"ח: ומ"ש אמנם בעתיק נתבאר במקומו..וכו' עיין **בשעה"ק ומבו"ש דף י"ג ע"ג** וז"ל כי ג"ר דיושר דעתיק נשאר למעלה כנגד העיגולים שלו ופירוש כי עשרה עיגולים שלו עביים באורך ג' ראשונות דיושר דעתיק ומתעגלים עשרה עיגולים סביבות ג' ראשונות שבו וו"ק דיושר דעתיק הם תוך חלל עיגוליווכו' **ובודאי כי מצד היושר שהוא הרוח נמשך הארתם אל העיגולים שהם הנפש** והוא באופן זה כי כתר דעתיק דיושרממנו נמשך בחינת אור פנימי אל העיגולים...

וטעם הדבר למה הג"ר דיושר הם עומדים בעובי כל העשרה העיגולים, מבואר לקמן **בהקדמת מוהר"ח בשער מ"ג דף צ"ה ע"א וז"ל**. והבן זה היטב וזכרו. כי או"פ שבתוך כל היושר שבתוך כל העולמות הוא נוקב ועובר ונמשך באמצע הרקיעים כולם מעילא לתתא והוא בנקודה האמצעית של כל רקיע ורקיע ומשם מתאחז הרקיע ומתעגל ומתפשט סביב סביב... ולכן כל העשרה עיגולים שבכל בחינה כולם יוצאים מן הראש שהם הג"ר, ושאר הגוף הם ז"ת דיושר אין העיגולים נאחזים בהם כלל אלא מקיפים מרחוק סביב... ומזה הלשון מדוקדק תירוץ היטב על קושית השמש... אבל **התירוץ הפשוט** הוא כי לעולם העיגולים נאצלו ויצאו תחילה שהם בחינת הנפש ומ"ש **בשע' מ"ב פ"ד** שמשירי היושר יצאו רקיעים שהם העיגולים מדבר על בחינת הנשמה והאורות של העיגולים כמבואר מלשון **מבו"ש** שהבאנו וז"ל **ובודאי כי מזה היושר שהוא הרוח נמשך הארתם אל העיגולים שהם הנפש**... (יש העיגולים ויש בחינת הארה נוספת שבאה להם מהיושר. כלים ואורות עיקריים של העיגולים יצאו קודם היושר, אבל האורות הנוספים של העיגולים באו מג"ר דיושר ובוה יצדק מה שנאמר שמהארת ומשירי היושר נעשו העיגולים.) כי כל ג' בחינות של העיגולים שהם כלים או"מ או"פ נקראים כולם בשם עיגולים בשם נפש...אם כן מה שאמרנו כאן שהעיגולים יצאו מהיושר לא על הכלים שלהם, אלא על האורות שלהם הנוספות...ע"ש. (גם הכרם שלמה גם הלשם לקמן מתבססים על **הקדמת מוהר"ח שער מ"ג דף צ"ה ע"א** אך כל אחד למד דבר אחר.)

קושיא השמש אות [ב] ע"ח ב' דף צ"א ע"ב בשיטת הלשם

לשם הכללים כלל ט' ענף א': הנה בסדר מציאת ובריאת העולמות מצאנו לכאורה סתירות גדולות מזה לזה הן בכללות והן בפרטות, כי הרי נודע הוא שכל השתלשלות העולמות כולם הנה הם רק מלמעלה למטה....והרי נעשה השתלשלות כל המציאות כולו רק מלמעלה למטה. אמנם עכ"ז הנה מצאנו בזה סתירות גדולות ג"כ. כי הרי הצמצום שהוא סוד הנוק' נתהווה קודם להקו שהוא סוד ז"א וכן העיגולים שהם נפש הם נתהוו קודם להיושר שהוא בחינת הרוח..והרי צריך ביאור מהו הכוונה והסבה בשינוי הסדרים. ע"ש.

לשם ביאורים דף י"ב אות ל"ו: אמנם בתחילה יצאו י"ס דרך עיגול אלו תוך אלו ואח"כ בתוך העיגולים נמשך דרך יושר כציור אדם וכו', הנה מבואר הוא מלשון זה וכן מכל דבריו לעיל כי **מתחילה יצאו כל העיגולים ואח"כ יצא היושר**...אמנם

הנה לקמן **בשער דרושי אבי"ע פ"ד** אמר שם כי מהאור המקיף דהיושר שהוא בחיי לבושים הנה מהארתם ומשויוריהם נעשה ויצא כל העיגולים ואם כן הרי הוא **מבואר להיפך כי מתחילה יצא היושר ואח"כ העיגולים**... כי בריאת הרוח והנפש שהם היושר והעיגולים בריאותם ומציאותם במקורם הנה הוא הרוח קודם להנפש כי כל מציאת הנפש נעשה ונמשך רק מהרוח, ואינו מתחיל שורש מציאת הנפש רק מהקצה התחתון דהרוח וכן כל מציאת העיגולים **במקורם** הנה הם נעשו ונמשכו רק מהיושר ומהקצה התחתון שבו כמו שיתבאר. אמנם **ירידתם** בהעולם ובהפרצוף שלהם אשר בשבילו נאצלו ונמצאו הנה יורד בו הנפש קודם להרוח והעיגולים קודם להיושר כי סדר גידול כל עולם וכל פרצוף הנה הוא בהיפך שהוא רק מלמטה למעלה..היינו מעיבור ליניקה...והוא **להיפך מסדר מציאותם במקורן**...

לשם ביאורים דף י"ג תחילת ענף ג': פשוט הוא שבחינת הנפש נאצלה תחילה ואח"כ נאצל הרוח וכו' כנודע באדם התחתון שבתחילה קונה נפש ואח"כ זכה יתיר יהבין לו רוח וכו' הנה לעיל אמרנו כי אצילותם במקורן הוא מלמעלה למטה אלא שירידתם במקומן והתפשטותם בכל פרצוף הוא מלמטה למעלה, ע"ש... **והאמת הוא כי אנו מוצאין בסדר הבריאה ב' סדרים אשר הם בהיפך זה מזה**... וזהו אשר אמר הרב בעניינינו שבחינת הנפש נאצלה תחילה ואח"כ נאצל הרוח, והכוונה הוא על גילויים ומציאותם העיקרי אשר במקומם למטה, כי כל זמן שלא נולד הרוח ולא יצא עדיין במקומו הראוי לו ולמציאותו הראוי לו לא נקרא עליו עדיין שם אצילות כלל, והנה המציאות העיקרי דכל אחד הוא רק הז"ית שבו, והז"ית דהרוח הוא עיקר גילוי ומציאותו, כי הג"ר דהרוח הם המוחין והם נקראים נסתרות כי הם לעולם נעלם... וכן **אמר הרב בשער המוחין דצלם פ"ז** כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין והם הנקרא פנימיות אך החיצוניות אפילו הראש עצמו נקרא ז"א והוא גם הראש רק מכלל הז"ית. ע"ש.

ע"ח ב' דף צ"ה ע"א: הקדמת מהרח"ו לשער מ"ג. ע"ש ושם מבואר שמהג"ר דיושר יוצאים י' עיגולים ובחלל העיגולים מתחיל הז"ית דיושר אשר הוא י' ספירות כולל הראש. ע"ש.

לשם הדעה דף מ"ה סוע"ד: אחר הצגת קושית הרש"ש ושואל כאן כמה שאלות האם העיגולים קדמו ליושר או יושר קדם לעיגולים, והבאת מקורות לבסס פירושו ע"ש באורך, אומר הרב: וידוע הוא כי כל הג"ר הנה הם רק מבחינת העולם והפרצוף העליון ומהמלכות שבו, כי מהמלכות דהעליון נעשה מוחין להתחתון אשר עיקרו דהתחתון הנה הוא רק בחינת הרוח והחג"ת שבו כנודע. והרי לנו כי מהבחינה האחרונה דהעליון נעשו המוחין והעיגולים שהם השורשים והיסודות הכלליים להתחתון....כי אלו הג"ר דהיושר שאמרנו שכל העיגולים יוצאים מהם והם נעשו מקודם. אין הכוונה על הראש והגולגלתא דכל עולם ופרצוף אשר שם הוא המוחין והג"ר, כי כל אותה הגולגלתא הנה היא ג"כ רק מכלל הז"ית וכמ"ש הרב **בשער המוחין דצלם פ"ז ע"ח א' דף ק"ח אע"ג** והא מרעיא מהימנא **פר' נשא דף קכ"ג רע"ב**: דגופא ורישא לבר וגם כל המוחין אשר הם מלובשים בהגולגלתא והם מלגאו כי הנה הם רק הג"ר דהרוח גופה שהוא רק

מבחינת הז"ת כנודע אבל הג"ר העיקריים הם לעולם רק למעלה. והם צורה העיקרית לכל העולם והפרצוף...

הנה מהג"ר העיקריים הנז' אשר הם למעלה והם מהמלכות היושר דהעליון הנה מהם יוצא כל הי' עיגולים מהארת או"מ הישר דאותן הג"ר. כי אותן הג"ר הרי הם כלולים ג"כ מיי' ספירות ונמשך ויוצא כל ספירה העיגול מהארת או"מ הישר דכל ספירה וספירה מהיי"ס דהג"ר דהיושר. ויוצא מהם כל הי' ספי' דהעגולים שהם היסודות הכלליים להתחתון, אשר הוא כולו רק בחינת הז"ת להג"ר העיקרים שלו אשר למעלה...

והרי נמצא כי מיי"ש הרב שהעיגולים הם קודמים להיושר הכוונה הוא על התפשטות העיגולים והמציאות דהיושר שבתוכם, אשר הם בכל עולם ועולם גופה, ומיי"ש הרב שהעיגולים הם נמשכים מהיושר ונעשים מהארת או"מ שבו, הכוונה הוא על הג"ר העיקריים של כל עולם אשר הם עומדים למעלה תמיד, והם מהבחינה האחרונה דהיושר דהעליון אשר מתגלה ומאיר לצורך התחתון והוא כמו שאמרנו לעיל...

והרי נמצא כי מציאות כל יושר ועיגולים הנה נעשה היושר מעיגולים ועיגולים מהיושר כי למטה (בו"ת) נעשה כל יושר מהעיגולים אמנם כל אותן העיגולים הם נעשים מהיושר שלמעלה. וכן נמשך מהיושר לעיגולים ומעיגולים ליושר עד למעלה למעלה שהוא באור אי"ס המוקף והמקיף אשר הוא כולל הכל, וכל הקו כולו הוא בערכו רק בחינת ז"ת... ע"ש.

עד היכן הגיעו התפשטות רגלי יושר דא"ק?

ע"ח א' דף י"ג ע"ג ד"ה והנה אחר: ... והנה אע"פ שראשית קו הזה שהוא צורת יושר דא"ק מתחיל להתפשט מן הא"ס ובוקע ונכנס בין כל העיגולים מצד גגותיהם העליונים, אל תחשוב כי כן הקו הזה נמשך ומתפשט למטה עד סיום כל העיגולים מצד תחתיהם המתעגלים מתחת רגלי א"ק דיושר. אמנם שעור התפשטותו אינו רק עד התחלת קרקעית העיגולים דעתיק שהוא בחינת פרצוף כתר דעולם האצילות כמיי"ש במקומו... (הכוונה עשרים מלמטה וכמיי"ש בית לחם יהודה א' דף ד' ע"א: ... אינו רק עד התחלת קרקעית העיגולים דעתיק היינו דבקע כל העיגולים דמצד מעלה ונכנס בחלל העיגולים ונתפשט למטה עד עיגול המלכות דעתיק שמצד מטה שבפנימיות כולם שהיא עליונה מכולם ועיין דב"ש (דף כ"ב ע"ג וכן כ"ד ע"ג) ואם תאמר למה לא בקע גם עיגולי עתיק וירדו רגליו ע"ג עיגולי עצמו. וי"ל כי עתיק הוא בחינת המלכות דא"ק עצמו ונמצא דעמדו רגליו ע"ג יו"ד עיגולי המלכות שלו... יע"ש. בצד התחתון המלכות היא העליונה וכן כתב כרם שלמה א' דף ק"ז ע"א: בין יושר של א"ק ובין עיגוליו יש עשרה עיגולי עתיק וכל שכן עשרה עיגוליו הרי גם כאן ברור עשרים מלמטה... ע"ש.)

ע"ח א' דף י"ג אע"ד ד"ה ונבאר: ... הנה א"ס הוא סובב ומקיף ע"ג י' עיגולי דא"ק בכל ג' מיני בחינותיו...

ע"ח א' דף י"א ע"ד ד"ה והנה: והנה אחר הצמצום הנ"ל... ואז המשיך מן אור א"ס קו א'... וראש העליון של הקו נמשך מן הא"ס עצמו ונוגע בו. אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו באור א"ס ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה...

שעה"ק דף י' ע"א: מדבר על א"ק והציור שם של א"ק. לפי הציור אנו רואים שיש עיגולי א"ק שלא שירטטו ויש עוד י' עיגולי עתיק ויושר של א"ק מגיע עד עיגולי עתיק. ומצויר שיושר דעתיק מגיע עד עיגולי א"א. ראה שם הציור.

כרם שלמה א' עמ' ק"ז אע"א: ... אם כן יש הרחק בין יושר של א"ק לבין עגולו עובי עשרה עיגולי עתיק שמפסיקים ביניהם וכ"ש עובי עשרה עיגוליו של א"ק...ע"ש. אות י"א כולה מתחיל דף ק"ו סע"ב.

אוצרות חיים הוצאת אהבת שלום: ע"פ כמה כתבי יד יש כתב יד מסופר הרמ"ז משנת ת"ט שם דף ו' ע"ג יש ציור ברור וכתוב אלה הם עיגולי א"ק ואח"כ כתוב אלו י' עיגולי עתיק אם כן לפי זה יש עובי עשרים עיגולים תחת רגלי א"ק.

כאן הביא הרב חוברת שיצאה מחדש. והנושא עיגולים ויושר ויש ציורים עתיקים בכתב יד והיושר הוא מגיע עד החצי של העיגול. ויש שם צילום של ע"ח עתיק כתב י"ד כתיבה אשכנזית כתב יד מוסיוף, 150, 151, 152, ויש שם הגהת הרש"ש, ויש שם ציור שהיושר מגיע עד החצי ויש שם קוים אחרים שמאריכים את היושר, והשאלה איך הרש"ש התייחס לציור כשהוא למד מהספר הזה האם הסכים עם זה או לא? ויש הגהה שם צריך להמשיך יושר א"ק עד כאן...והמשיך את הציור. והרש"ש ראה כבר את התיקון ולא התייחס לזה.

ועיין **בספר אדם ישר** דפוס ישן גם שם יש ציור שהיושר מגיע עד האמצע... ובאדם ישר הוצאת אהבת שלום תוקן הציור כנראה ע"פ כתבי יד ושם היושר מגיע עד עיגולי עתיק. והרב עשה את השיעור היום להתחזק נגד האמור בחוברת.

באוצרות חיים של הוצאת אהבת שלום עם הציור של סופר הרמ"ז לפני כ 300 שנה נמצא ציור י' עיגולים ראשונים דא"ק ועוד י' עיגולי עתיק כתוב שם " אלו הם י' עיגולי עתיק יומין והוא סובב ד' עולמות אבי"ע והוא סוד מלכות דא"ק." ע"ח דף ט"ז רע"ג: מלכות של עולם עליון יורדת להיות כתר (עתיק) של עולם תחתון...

למה יושר דא"ק אינו מגיע עד עיגוליו ?

ע"ח א' דף י"ד סע"א רע"ב: ... עד היכן הגיעו התפשטות רגלי א"ק (נ"א האדם) הישר שבכל עולם ועולם... והנה מוכרח הוא כי קו הישר יהיה דבוק ממש בא"ס הסובב וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנ"ל ונמשך ומתפשט עד סיום רגלי א"ק הישר כנ"ל שהוא **ממש עד חצאי עיגולי עתיק יומין הסובבים תחת רגליו** עד שם מסתימין רגלי היושר דא"ק.. (כאן הרב משתמש בלשון אחרת האם הכוונה לאותו מקום) **שמן ששון א' דף ג' ע"ב אות כ"ד:** שם שהוא ממש עד חצאי עיגולי עתיק... לעיל כתב... ע"ש שמתקשה ליישב בין הלשונות...

כרם שלמה א' דף קכ"ג ע"ב: מחלק העיגולים לרוחב. (ויש שם ציור עיגול וקו באמצע לרוחב.) והעליון הוא חצאי עליון, ולמטה זה חצאי תחתון...ע"ש...**ממש**...הכוונה עד עשרים עיגולים מלמטה ולא עד חצי התחתון ממש באמצע החלל אלא כמו שאמרנו עד עיגולי עתיק...ע"ש. לסיכום עשרים עיגולים מלמטה...ע"ש. (צריך להבין שלילת הבנת חצי חלל, לא למרכז חצי

תחתון. ויש אפשרות לטעות בלשון הרב. כתב **ממש..** לומר שמגיעים עד עובי העיגולים מלמטה כאמור עשרים מלמטה. חצי עיגוליו מצד מטה.)

שעה"ק דף ט' ע"א ד"ה והנה אחר: ... צריכים אנו לבאר עד היכן הגיע התפשטות רגלי אדם ישר שבכל עולם ועולם כאשר התחלנו... והנה מוכרח הוא כי הקו הישר יהיה דבק ממש עם הא"ס הסובב וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנז' לעיל והוא נמשך עד סיום רגלי א"ק דיושר שהוא ממש **עד חצאי עיגולי עתיק יומין אשר סובבים** תחת רגליו של בחינת יושר ועד שם מסתיימים רגלי היושר של א"ק... בהמשך מדבר על האצילות שרגלי א"א מסתיימים עד חצאי עיגולי א"א מלמטה... והצירור שם בע"ב, של האצילות.

ע"ח דף י"ד רע"ב: ... והנה מוכרח הוא כי קו הישר יהיה דבוק ממש בא"ס הסובב וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנ"ל ונמשך ומתפשט עד סיום רגלי א"ק הישר כנ"ל שהוא **ממש עד חצאי עיגולי עתיק יומין הסובבים תחת רגליו**... כי אם נאמר שרגלי א"ק הם מגיעים ומתפשטים עד למטה בתוך עיגולי עצמו עד סיומם וסופם נמצא שחוזר ומתדבק עם עיגולי הא"ס בחצי התחתון אשר תחת רגלי א"ק ואם כך הוא נמצא כי הא"ס יאיר בו משם ולמטה דרך קו הישר ולא יהיה בחינת מעלה ומטה משפיעים ומקבלים... ע"כ. למה לא יגע יושר דא"ק עד עיגולי עצמו עשר מלמטה ועדיין יתקיים הדבר הזה ויהיה מעלה ומטה וכו'?

דב"ש דף כ"ד ע"ג: שואל את השאלה... והיה אפשר שיבקע עשרה עיגולי עתיק דאצילות ויעמדו רגליו ע"ג עיגולי עצמו ויהיה הפסק והבדל בינו ובין אור הא"ס י' עיגוליו ולמה עמדו רגליו ע"ג עיגולי עתיק דאצילות. ומת'... ואפשר דכן הוא האמת דרגלי א"ק עמדו ע"ג קרקעית עשרה עיגולי עתיק ר"ל מלכות דא"ק שהוא עתיק דאצילות...

דב"ש דף כ"ב ע"ג: ד"ה עד התחלה קרקעית עיגולי עתיק... שואל שוב השאלה הנ"ל. ומת'... ואפשר דכאן בא"ק הוא כך, (שהיושר מגיע לעיגוליו). והוא במה שנודע בכמה מקומות **ובשער ג' פרק א' (ע"ח ט"ז רע"ג:** ... כולם בחכמה עשית וחכמה הנ"ל נתלבשה במלכות דא"ק וזה המלכות ירדה ונתלבשה בסוד ז"ס שלה תוך י"ס דעולם האצילות והיה זה כדי לקשר א"ק בעולם האצילות... וה הבחינה נקראת עתיק יומין שנעתקה.) דכתר דכל עולם הוא נעשה ממלכות של עולם שלמעלה ממנו דמלכות של עליון נעשה עתיק של תחתון, **ובוודאי שזה יהיה בין בעיגולים בין ביושר.** ואם כן מה שכתב הכא דיושר דא"ק מגיע עד עיגולי ע"י דאצילות ר"ל שהוא ע"ג קרקעית מלכות שלו שמלכות זו הוא עיגולי עתיק דאצילות ואם כן נמצא דעמדו רגליו ע"ג קרקעית עשר עיגוליו.

שמן ששון א' דף ג' ע"ב אות כ"ד: מביא את הדב"ש ואומר וא"כ נמצא דעמדו רגליו ע"ג קרקעית עשרה עיגוליו... וממשיך לדחות מלבד מה שדחה באות ח' ע"ש... ועוד שהרב עצמו כתב שיושר דא"ק הם מתפשטים עד חציים התחתונים של עיגולי עתיק מצד מטה... נמצא בהדיא דאין היושר דא"ק מגיע עד י' עיגוליו אלא עד עיגולי עתיק. והם מקיפים סביב רגלי היושר דא"ק.

כרם שלמה דף קכ"ה ע"א: ע"ש...

באוצרות חיים כתב יד הרמ"ז: י' עגולים נוספים כתוב בהם "י" עיגולי עתיק מלכות דא"ק."

עד חצאי עיגוליו מה הכוונה

דב"ש דף כ"ב ע"ג: ד"ה עד התחלה קרקעית עיגולי עתיק... שואל שוב השאלה הנ"ל (דף כ"ד ע"ג). ומתרחץ.. ואפשר דכאן בא"ק הוא כד, (שהיושר מגיע לעיגוליו). והוא במה שנודע בכמה מקומות ובשער ג' פרק א' (ע"ח ט"ז רע"ג) דכתר דכל עולם הוא נעשה ממלכות של עולם שלמעלה ממנו דמלכות של עליון נעשה עתיק של תחתון, **ובוודאי שזה יהיה בין בעיגולים בין ביושר**. ואם כן מה שכתב הכא דיושר דא"ק מגיע עד עיגולי ע"י דאצילות ר"ל שהוא ע"ג קרקעית מלכות שלו שמלכות זו הוא עיגולי עתיק דאצילות ואם כן נמצא דעמדו רגליו ע"ג קרקעית עשר עיגוליו.

דב"ש דף כ"ד ע"ג: שואל את השאלה... והיה אפשר שיבקע עשרה עיגולי עתיק דאצילות ויעמדו רגליו ע"ג עיגולי עצמו ויהיה הפסק והבדל בינו ובין אור הא"ס **י' עיגוליו** ולמה עמדו רגליו ע"ג עיגולי עתיק דאצילות. ומתרחץ... ואפשר דכן הוא האמת דרגלי א"ק עמדו ע"ג קרקעית עשרה עיגולי עתיק ר"ל מלכות דא"ק שהוא עתיק דאצילות... (עשרים שווים עשר).

בית לחם יהודה דף ד' ע"א- ע"ב: ... כי אי אפשר לבקוע אפילו עיגולי עתיק כי עתיק הוא מלכות דא"ק (וזה למד מהדב"ש שאמר שמלכות דא"ק זה עתיק) זה עשרה עיגולים שששים עשרים... ע"ש.

שמן ששון א' דף ב' ע"ד אות ח': הביא לשון דב"ש... **ובוודאי שזה יהיה בין בעיגולים בין ביושר**... לע"ד לא זכיתי להבין דבריו... מלכות של עליון הפכה להיות עתיק דתחתון זה נכון דווקא ביושר אך בעיגולים לא מצינו זאת... והוא מבין שיושר דא"ק מגיע עד עיגול כתר של עתיק הכוונה 11 עיגולים מלמטה. אמנם גם זה דוחק שבהמשך הרב כתב כי רגלי א"ק נמשכים עד חציים התחתונים של עיגולי עתיק מצד מטה... וצ"ע.

האם העיגולים של עולם תחתון מתעגלים תחת רגלי עולם עליון

הגהת הרש"ש ע"ח דף י"ד ע"א

ע"ח א' דף י"ד ע"ב: שורה 13... והנה הכלל העולה בקיצור הוא זה כי רגלי א"ק דיושר הנה הם מתפשטים ונמשכים עד חציים התחתונים של עיגולים דעתיק מצד מטה באופן כי עיגולי עתיק מקיפים סביב רגלי יושר דא"ק. אמנם כל שאר הרגלים דיושר כגון רגלי עתיק ורגלי א"א ורגלי ז"א ורגלי נוקבא כולם מסתיימים בהשוואה א' והוא עד חצאי התחתונים של עיגולי א"א מצד מטה, [ל] באופן כי עיגולי א"א הם מקיפים וסובבים מתחת כל רגלי הנ"ל כולם...

הגהת השמש [ל]: ... נ"ב נמצא כפי זה כי היושר של ז"א נמשך ונתפשט ובקע י' עיגוליו מצד מטה וגם בקע עובי י' עיגולי אימא וי' עיגולי אבא ועמדו רגליו ע"ג עיגולי א"א וכן נוק'... אם כן איך יצדק מה שכתב לעיל כי עיגולי אבא נתעגלו סביב יושר דא"א בין

המקיף ליושר והלא לא היה מקום פנוי שם כי כבר ירד היושר שלו (של א"א) עם מקיפו ועמד ע"ג עיגוליו עצמם... וכן מ"ש שעיגולי הבריאה נתעגלו בין המקיף ליושר דנוק' הנה גם היא כבר ירד היושר שלה עם מקיפו ויצא מחוץ לעיגוליו ובקע עיגולי ז"א ועיגולי או"א ועמד ע"ג עיגולי א"א וצ"ע.

צריך להבין כאן שאלת השמש מה כוונתו באומרו מ"ש לעיל... אלא יש לומר שיש שני מקומות שונים בעמידת העולמות ומה שכתב לעיל הוא על כל סביבות הקו **מהצדדים**, ומה שקשה באמת הוא על המקום אשר **מתחת לרגלי א"א** שהם מגיעים עד עיגוליו עצמו ובאותו המקום שמתחת לרגלי א"א יש את השאלה איך יצדק שעיגולי אבא סובבים שם. ושכל הפרצופים התחתונים בוקעים עד עיגולי א"א. **ועוד השאלה קשה שהרי ראינו במבו"ש דף שיושר דעתיק לא היו יכולים לבקוע את עיגולי א"א מפני שקדמו העיגולים דא"א ליושר דעתיק אם כן איך לפי דברי הרב שכל רגלי הפרצופים של האצילות הגיעו עד עיגולי א"א איך היה להם כוח לבקוע אותם?**

שער ההקדמות דף י"ב ע"א: ד"ה ונשאר שורה 6:.... ונמצא כי האור המקיף דיושר דנוקבא דאצילות מקיף על עיגולי הבריאה והם על מקיף יושר דבריאה... ע"ש. **העולה ממה שכתב הרב בעץ חיים ומקושיית השמ"ש:** צריך לבדוק באיזה פרצופים יש בעיה. והבעיה האם היושר של העולם העליון נותן לעיגולים של העולם התחתון להתעגל תחת רגליהם.

- 1) יושר דא"ק מגיע עד עשרים מלמטה אם כן רגלי א"ק **נותנים** לעיגולי עתיק להתעגל סביבם.
- 2) רגלי עתיק הגיעו עד עיגולי א"א אם כן עתיק **איפשר** לא"א להתעגל סביבו.
- 3) היושר דא"א הגיע עד עיגוליו אם כן יושר דא"א **מפריע** לעיגולי אבא להתעגל תחתיו.
- 4) ז"א בוקע עיגולי אימא ועיגולי אבא ומגיע לעיגולי א"א. וודאי **שאינו נותן** לעיגולי נוק' להתעגל תחתיו.
- 5) נוק' גם מגיע עד עיגולי א"א, היא גם **לא תאפשר** לבריאה להתעגל תחתיה. כל זה הוא בקושיא של הרש"ש שנשאר בצ"ע אך יתבאר לקמן שזה רק לכאורה ואינו כן.

מהו צ"ע ברש"ש, והמשך הסוגיא

רבינו הרש"ש נשאר בצ"ע האם הכוונה שמכוח הקושיא דברי הרב אינם קיימים, או שנאמר שהכוונה תעין ותבין ותמצא תשובה. **רב פעלים ב' סוד ישרים סימן י"ג:** נשאל שאלה. ילמדנו רבינו קו היושר היכן הוא עומד...

תשובה:.... ואשר ממני אם יש תירוץ לשתי הקושיות שנתקשה בהם הרש"ש ז"ל בריש ספרו **אמת ושלוש בהגהות עץ חיים שער א'**. (דף י"ד ע"א) **תשובה**, אין לי מה להשיב בד"ז ואין לי עסק בנסתרות ומה תשאל ממני. אמנם נמצא אתי מכתב א' שכתב לי **הרב החסיד מהר"ר ידידיה אבן אלעאפיא ז"ל** קודם שנת כת"ר. **ואעתיק אותו כאן וז"ל**, על שתי קושיות של מורינו הרב ש"ש זיע"א בתחילת

ספרו נהר שלום כבר ידוע ומפורסם שרוב קושיות הצי"ע שכתב והקשה מוה"ר אשר הניחם בצי"ע אינן אלא לכאורה והמה הכרחיות כדי לבא אל הכוונה אל מה שכתב וסידר בהקדמתו רחובות הנהר, והקדמתו השניה אשר בספר נהר שלום, ומי שבקי ולומד בהתמדה ושקידה ועיון רב בעיניו יראה כי הקושיות הללו אינן אלא הכרח גדול על מ"ש בהקדמתו דף ז' ע"א, ועיין למורי הרב דברי שלום ז"ל בדף כ"ד ע"ד על הקושיא הראשונה אפשר שנתעגלו בין המקיף להיושר של הפרצוף העליון מן הצדדים ולא מתחת הרגלים ונשאר ממילא וכו' יע"ש. וכן כך תירץ ג"כ התו"ח דף ע"ג ע"א... (היר"א היה תלמידו הנאמן של הדב"ש וגם היה סופרו הנאמן. ומסופר כשהיתה סכנת פלישת פורעים בירושלים ביקש ממנו הדב"ש לכתוב קמיע ואכן כל היהודים בעיר נצלו, ורק היר"א קבל כדור יחיד ברגלו, ומזה היה צולע כל ימיו).

דברי שלום בדף כ"ד ע"ד: הרב מביא את קושיית הרש"ש ע"ש ויש דיוקים שיש לתקן בלשון ההגהה בעץ חיים... בהמשך בדף כ"ה ע"א: ד"ה ונלע"ד על הצי"ע הא' לא ידעתי למה לא ניחא לומר שנתעגלו בין המקיף להיושר של הפרצוף העליון מן הצדדים ולא מתחת הרגליים ונשאר ממילא בקוע מצד מטה... (במקום שמתחת הרגלים הוא לא מתעגל אבל בצדדים הוא מתעגל ובזה מתרץ הצי"ע הראשון של הרש"ש שכן לא היתה בקיעה. וזה היה בקוע ממילא. ואין צורך לבקוע).

תורת חכם דף ע"ג ע"א: ...ומה שכתב מורי הרב ז"ל עוד שאיך כתב שעיגולי אבא נתעגלו סביב היושר דא"א בין המקיף דיושר לפנימי דיושר דא"א, והלא לא היה מקום פנוי כי כבר ירד היושר דא"א עם מקיפו ועמד ע"ג עיגוליו ע"כ, גם בזה יש לומר כי לא בא הרב ז"ל למעט שאין היושר דא"א עומד ע"ג עיגולי אבא אלא יורד עד עיגוליו מצד מטה, אבל אין הכי נמי שהניח מקום חלל כדי שיקיפהו היושר דא"א ושל כל התחתונים ממנו, והעיגולים של התחתון ממנו הם מקיפים אותו מן הצד ולא מתחתיו מפני שהקו היושר דא"א הוא למטה מהם ועובר בתוכם.

להבין דברי התו"ח, הרגיש מיד שהקושיא של הרש"ש איך יש לז"א כוח לבקוע? צריך לדעת שבאמת העיגולים של אבא מתעגלים סביב יושר דא"א מהצדדים ולא מתחתיו זה פשוט נראה לפי התו"ח. אך יושר דא"א הניח מקום חלל כדי שהיושר של הפרצופים התחתונים יקיפהו ליושר של א"א, והכוונה שהעיגולים של אבא ושאר העיגולים לא התקרבו עד יושר א"א, אלא השאירו מקום לשאר היושרים לסבב את יושר דא"א, ולא יצטרכו לבקוע כלל, אלא יש להם מקום שהכין להם יושר דא"א ולא יצטרכו לבקוע, ואז העיגולים יסבבו את כל היושרים מהצד ולא מתחתיו. ובזה סרה קושית הרש"ש שהניחה בצי"ע, שכן אין כלל ענין בקיעת יושרים את העיגולים של הפרצופים הגדולים מהם, שכן יש מקום פנוי לרדת עד עיגולי א"א ללא צורך בבקיעה.

שלום ירושלים דף כ"ז ע"א: מתחיל מהגהת הרש"ש ואחר כך מביא את הדב"ש ושואל... מי גילה רז זה להרא"ש זלה"ה (הכוונה לדב"ש הנקרא רפאל אברהם שלום) לאחר שיצאו העיגולים שיצמצמו עצמם אל הצדדים ולא יכנסו תחת הרגלים ואיך נוכל לומר כן שהעיגול שהיה ראוי להיות מתחת הרגלים, שיצמצם עצמו ויכפל ויעלה למעלה ע"ג בחי' של הצדדים מאחר שלא השמיענו הרב ענין זה

ויהיה מקום אחד מחוסר מבחינת עיגולים שהוא מקום הרגלים, ומקום אחד שהם הצדדים כפולים דהיינו אחד מבחינת עצמם והשני הוא הכפל שעלה עליהם.?

ונלע"ד אם אפשר ואם בעיני ה' יכשר, עם מה שכתב הרב **בשע' מ"ב פרק ג' ע"ח דף צ' ע"ד** וז"ל: צ"ע כי הרי העיגולים והאורות המקיפים שעל גבי הלבושים הם טובים מבי קצוות הראש של עולם ההוא כי הרי המקיפים והלבושים ע"ג ראש הבריאה כנודע וכו'. גם ידעת ענין פתחים ושערי רקיעים שדרך שם עולים ויורדים המלאכים והנשמות אם כן גם על דרך זה הנז' שבדרך אותו שער השמים ורקיע שהוא חלל באמצע שהוא **בחינת הפתחים** וכו' והנה עד"ז הוא ג"כ בענין הקדושה דאל"כ היאך עולים ונכללים נוק' בז"א ובריאה באצילות וכו' אם עיגולים מפסיקים אלא יובן עם הנ"ז כי יש **חלל ופתח** פתוח ודרך **פתחים** ההם עולה בחינת היושר של כל העולמות וזה מובן ועיין **במבוי"ש ש"ב ח"ג פ"ד דף י"ג סע"ב** ודוק'.

ע"ח ב' דף צ' ע"ד: ליד אות (ה) הגוב"י: ... ונלע"ד שזה יובן במ"ש במ"א כי במה יוכר בחינת מעלת אבא על אימא... ושם ביארנו כי יש **חלונות** דרך יושר ומשם אבא מאיר לאימא ואימא לז"א וכו' (צריך להבין שהלשון חסר כאן וצריך להיות שא"א יאיר לאבא, וכן לאימא דרך אבא דרך מעבר כמבואר בשע"ק ובמבוי"ש.) ועי"כ ניכר מדרגת מעלתן. (וצריך להבין הבדל בין חלונות ובין פתחים.) ועיין סוגיא בענין החלונות והפתחים לעיל עמוד 49.

החלונות

שע"ק דף י"א ע"א ד"ה ועתה: ועתה נבאר ענין אחד והוא כי הנה בהיות ה' ספירות עגולים זו לפני מזו **אחר התיקון** שלהם, א"כ אין שום קבלת שפע והארה אל שום ספירה מהם כי אם כל ספירה מקבלת מהספירה **אשר עליה בלבד**... (השפע עובר בקוים חח"ן בג"ה דת"י, מערך עיגולים סותר מערך קוים) והביאור בזה הוא כי גם בהיות ה' **ספירות בבחינת עיגולים** זה בתוך זה יש בהם כל הבחינות של קבלת השפע ב' ספירות שבקו היושר והוא כי **בעיגול הכתר הנקרא א"א אחר התיקון** יש נקב אחד וחלון בצד ימין... **ונמצא כי א"א מאיר לאו"א יחד** כמו שהוא בענין היושר שלהם ממש...

מבוי"ש דף י"ג ע"ב: למטה... וצריך לבאר מש"ל איך משתוים או"א גם בבחינת העיגולים ואיך יצדק בהם תיקון ע"י קוים וכבר נתבאר **לעיל דף ד' סע"ב** כי בצאת שלשה נקודות ראשונות העיגולים יצאו **מתוקנים דרך קוים** והנה עתה **אחר התיקון** פשיטא כי כל **תיקונם** של כל ה' עגולים הוא **היותם בבחינת קוים** וענינם כך כי הלא עגולי אריך מקיפים על עגולי אבא ועגולי אבא על עגולי אימא והנה בעגולי א"א **מצד הימין יש חלון ונקב** אחד יורד ונוקב עד עגולי אבא ומאיר בו **וכן בשמאל** עגולי אריך **יש חלון ונקב** יורד ונוקב עיגוליו ונוקב **כל עיגולי אבא** ויורד עד עיגולי אימא ועם היות שעוברת ההארה **דרך עגולי אבא** אל אימא אינו לוקחו אבא ואח"כ נותנו אל אימא רק אין עגולי אבא משמשים רק **למעבר בעלמא** ולכן נקרא זה הארת אימא ממש הנמשכת לה מאריך עצמו...

שאלה: עד היכן מגיעים החלונות קוים שבעיגולים? משמע שזה בחצי העליון ומשמ משפיעים בכל העיגול גם מצד מטה. בזה יוכר מעלת אבא על אימא גם בחצאי עיגולים התחתונים. **החצי העליון הוא הקובע ע"י החלונות**, לעשות את העיגולים בבחינת קוים. אך יש בחינות אחרות שנקראות פתחים והוא מקום חלל ושערי רקיעים. החלונות הם קטנים מהפתחים, והם מספיקים להאיר בין פרצוף לפרצוף, אך לעליית המלאכים והעולמות צריך פתחים שהם גדולים יותר

ע"ח ב' דף צ' ע"ד: ... גם ידעת ענין פתחים ושערי רקיעין שדרך שם עולים ויורדין המלאכים והנשמות

בית לחם יהודה ב' דף קכ"ט ע"ב: ... אחר שמביא את ענין החלונות כותב **שם ע"ג:** גם ידעת ענין פתחים ושערי רקיעים וכו' **הפתחים** הוא נקרא מקום החלל שבו נכנסין ויוצאים **והשערים** הם הדלתות שבהם סוגרין הפתח ונראה כי החלונות הם קטנים מהפתחים ולכן כדי להאיר מפרצוף לפרצוף די בחלון, אבל לעליית פרצוף התחתון לפרצוף העליון וכ"ש לעלות כל כללות עולם התחתון עם העיגולים והחלונות שבהם **צריכים פתח גדול ולא די בחלון**..ע"ש.

שלום ירושלים דף כ"ז ע"א: ... המשך... והעיגולים להיפך לפנים מכולם עיגולי נוקי' עד שלמעלה מן הכל עיגולי א"ק והעיגולים של הפרצופים הנ"ל כבר יש בהם בחינת הפתחים והחלונות בהערכה שהעריך המאציל העליון בהם **ואם כן כשבא יושר דז"א כבר מצא פתח פתוח בעיגוליו מצד מטה**... ודרך פתחים אלו עולה בחינת היושר של כל העולמות וכמו שעליית היושר דרך הפתחים אלו **כך היא ירידתם דרך פתחים אלו** וכמ"ש ..שדרך שם עולים ויורדים. (ואם כן זה כמו הדב"ש שהיה בקוע מאליו אך כאן מוסיף השלום ירושלים הבנה איך נעשה הפתח פתוח ממילא)...מעתה ליכא כלל בדברי רבינו זלה"ה כמו שהקשה תנא דילן שר שלום זלה"ה לפי שכבר יש פתחים וחלונות בעיגולים שדרך שם עולים ויורדים הפרצופים דיושר של כל העולמות ולא יצטרכו לבקוע עוד...

בית לחם יהודה ב' דף קכ"ט ע"ג:...גם נלע"ד כי הפתחים שביו"ד העיגולים דכל פרצוף ופרצוף מקומם הוא סביבות הראש ותחת רגלי היושר ..ופשיטא שבזמן שנסגרים נמצאו שהעיגולים הם מתעגלים גם מלמעלה ומלמטה כנלע"ד..ע"ש.

היכן הוא מקום בי"ע? המשך הגהת הרש"ש הנ"ל

ע"ח א' דף י"ד ע"ב: **הגהת השמש [ח]:** ... ועוד צ"ע שכפ"ז שכל רגלי פרצוף האצילות עמדו ע"ג עיגולי א"א (ע"ח א' דף י"ד ע"ב ואמנם כל שאר הרגלים דיושר... מסתיימים בהשוואה א' והוא עד חצאי התחתונים של עיגולי א"א...) והוא קרקע האצילות, (**שעה"ק דף י"א ע"ג** ד"ה והנה..) א"כ נמצא שנשארו ג' עולמות בי"ע הם ועיגוליהם למעלה מסיום הרגלים הנז' בנקודה האמצעית (**ע"ח דף י"ד ע"א**... נמצא כי כדור הארץ שאנו עומדים בו הנה הוא הנקודה האמצעית שבכל העולמות...) דאצילות ואפילו העולם החומרי הזה שם היה, ויהיה חצאי העיגולים של כל העולמות עם כל התפשטות הרגלים הנז' תחת העולם הזה החומרי ואיך אפשר זה? (ומביא הרב ג' ראיות.)

- (א) והלא בסמוך כתב (**ע"ח דף י"ד ע"ב ד"ה והנה... והנה פעם אחרת...**) וזה כנגד מה שהרב אמר למעלה מזה שרגלי האצילות מסתיימים על עיגולי א"א למטה, ורגלי עתיק ב' עקביים מתפשטים יותר למטה בגבול עולם הבריאה וזה בעובי עשרה עיגולי א"א. מכאן משמע בפירוש שבי"ע למטה (כי רגלי עתיק נתפשטו למטה בגבול עולם הבריאה. (בסוד דדי בהמה) ואם כפי זה הנזכר, (שבי"ע בתוך העיגולים.) הרי הבריאה מסתיימת למעלה מסיום הרגליים הנז'.
- (ב) וגם במיתת המלכים (**שער שבירת הכלים דף מ"א ע"א:** שם מבואר ענין מיתה שהולך מעולם לעולם ונבדל מעולמו... ע"ש.) היו שברי הכלים נופלים ויורדים אל הבריאה, משמע שכתר דבריאה מתחיל מתחת סיום כל עולם האצילות.
- (ג) וכן בהרבה מקומות אין מספר נראה **שד' עולמות אבי"ע** הם כד' תפוחים זו ע"ג זו ובפרט מה שכתב **בשער אבי"ע פר' י"ב (ע"ח ב' דף צ"ב ע"ד פר' י"ד וכן שעה"מ דף נ"ט ע"א)** זה לשונו להבין הדבר אמשול לך משל והוא כי ד' עולמות אלו הם כדמיון ד' בתים זו למעלה מזו **והנה קרקע הבית הראשון שהוא האצילות הוא עצמו גג של הבריאה** כי בני העליה העליונה שהם זו"ן וכל פרצופי האצילות רגליהם דורכים ע"ג קרקע שלהם שהוא גג בית הבריאה עת"ל.

הרי מפורש בהדיא באר היטב איך אבי"ע שהם זה ע"ג זה ואינם מלבישים זה את זה...
ע"כ.

אם כן שאלת הרש"ש היא, האם הבי"ע הם מתחת לאצילות או שהבי"ע הם בתוך עולם האצילות? אך שאלה זו היא בעצם **שאלת מהרח"ו עצמו בשעה"ק דף י"ב ע"א ד"ה** ונשאר... ונשאר לבאר ענין התלבשות ג' עולמות בי"ע כי הנה ממקום אחר נראה שגם הם מלבישים את עולם האצילות וכל אחד מהם לחבירו עד שנמצא כי הארץ החומרית הזו שהיא לבוש החיצון והיא היותר רחוקה מן הא"ס מב' בחינותיו הפנימית שבתוך כל העולמות והמקיף (אור א"ס המקיף) לכולם כנזכר...**האמנם** כפי מה שנתבאר לעיל בזה הדרוש ובכמה מקומות אחרים כי בריאה יצירה עשיה הם למטה מהאצילות בחקום שנמשכו תרין פרקים תתאין דנצח והוד דעתיק בסוד תרין דדין אינו כפי מה שנתבאר **וצ"ע.**

הרש"ש ממשיד ומביא תירוץ לכאורה שיש לדחות ואומר " **ואין לומר..** שלא נחשוב שהיושר דבי"ע נתפשטו ובקעו עיגוליהם וגם עיגולים הנ"ל ע"ד זו"ן (כמו שהקשה הרש"ש בתחילה מנין יש כוח לזו"ן לבקוע ותירצנו שהיה בקוע.) והלביש יושר דבריאה ליושר דנוק' וגם היושר דיצירה לדבריאה ודעשיה לדיצירה ועל סוף וקצה היושר דבריאה המלבישה מתחת רגלי היושר דנוק' עליו נאמר שהבריאה הוא תחת האצילות וכן שאר העולמות.

הרש"ש שולל מחשבה זו מכמה סיבות

- (1) **זה אינו** שהרי המלכות דאצילות היא למעלה מכתר דבריאה כנודע. (וכמו שכתב למעלה במיתת המלכים היו שברי הכלים נופלים ויורדים אל הבריאה. וכשנלמד בשער הנקודים שכלי הדעת ירד לדעת דבריאה והאור שלה ירד למלכות דאצילות... והכלי של התפארת ירד לכתר דבריאה והאור נשאר במקומו באצילות. ע"ש. משמע שכתר דבריאה מתחיל מתחת סיום כל עולם האצילות.

ועוד זה אינו לפי מה שהביא ד' תפוחים וד' בתים זה למטה מזה ושקרקע האצילות הוא גג הבריאה ע"כ דחייה ראשונה.)

(2) **ועוד שהנה עינינו הרואות** איך עיגולי העשיה שהם הרקיעים שעלינו, מקיפים וסובבים עלינו אשר אנו מבחינת סוף היושר שלה. (לפי זה שאנו אמרים יצא שסיום העשיה יהיה בעיגולי א"א ועיגולי עשיה הם רחוקים למעלה בתוך עיגולי היצירה ובתוך כל העיגולים. ולא כמו שאנו רואים עיגולי העשיה אם כן אין לומר כך וזו דחייה שניה.)

השלילה שהרש"ש ביטל את התירוץ שלו לכאורה, זה גופא הוליד את התירוץ שלו

ומסכם הרב. ואי אתמר לא איתמר אלא בבחינת פרטי ה' פרצופי העולמות ולא בבחינת כללותו כי לא מצינו שום בחינת יושר של עולם יוצא לעולם שלמטה ממנו.. בכאן השיטה חתוכה עד תיבת ה' יאיר עינינו בתורתנו... (ואי אתמר. שיושרי זו"ן ירדו ובקעו עד עיגולי א"א... הכוונה, כל מה שכתב הרב למעלה ע"ח דף י"ג ע"ד עד י"ד ע"ד, לא איתמר אלא בבחינת פרטי ה' פרצופי העולמות ולא בבחינת הכללות... מי שיכול להגיע למקום שהגיע א"א הם דווקא פרטי ה' פרצופי אותו עולם. יושר של עולם אחר לא יכול לצאת מחוץ לעולם שלמטה ממנו.)

תורת חכם דף ע"ב ע"ב: 8 שורות מלמטה בישן **וראה אפר יצחק**... ואין לומר כי גם יושרי בי"ע נתפשטו והלבישו יושר דבריאה ליושר דנוק' וכן יושר דיצירה לדבריאה ודעשיה לדיצירה ועל סוף היושר דבריאה המלבשת מתחת רגלי היושר דנוק' עליו נאמר שהבריא תחת האצילות וכן שאר העולמות. זה אינו שהרי המלכות דאצילות היא למעלה מכתר דבריאה, והולך ומכריע שאין שום יושר יוצא למטה לעולם שתחת ממנו. וזה לא נאמר [אלא] בבחינת פרטי ה' פרצופי העולם ולא לבחינת כללותו כי לא מצינו שום בחינת יושר [שיוצא היושר של העליון [דפרטות] עד היושר של הפרצוף שלמטה ממנו עכ"ל. ובוודאי כוונתו ז"ל הוא ללמד לנו כוונת הרב ז"ל בלי ספק כדי שנבין האמת שעם הכתוב לעיל **הכל מיושב**. שכבר נודע מה שכתב הרב ז"ל **בשער מאמרי רשב"י** (דף ל"ד ע"ד) **פרשת פקודי ובשער מ"ז שער סדר אבי"ע** (ע"ח דף ק"ו ע"א) וזה לשון (שעי מאמ"ר)... האצילות נתקן ע"י מחשבה לבד, והבריאה מחשבה שהוא בחינת חכמה וגם רעותא שהוא בחינת בינה, ולתקן היצירה צריך אף בחינת קול... בעינין רעותא האם זה בינה או כתר יש בזה שמועות שונות עיין שער מאמרי רשב"י דף ל"ד ע"ד)... ודע כי כמו שהדבר הזה הוא בדי' עולמות אבי"ע כן הדבר בפרטות בדי' חלקי אבי"ע שיש בפרטות בכל עולם ועולם מהם כנודע. עוד כתב מו"ה ז"ל (נה"ש דף י"ב ע"א ד"ה והנה..) וזה לשונו ובפרק י"א משער חיצוניות ופנימיות כתב כי בכל עולם הא"ק ואבי"ע בין הפנימיות בין החיצוניות שלו יש בו ה' פרצופים שהם א"א או"א וזו"ן וכל פרצוף מהם כלול מכל הה' פרצופים... אם כן **כשהחתימו חותמותם** כי בבריאה כל אחד החתים חותמו ע"י המלכות דמלכות דאצילות שלו בין א"א בין או"א בין זו"ן שכל פרצוף תופס כל העולם

ההוא. אם כן מה שכתב הרב ז"ל **שעיגולי הבריאה הם בתוך עיגולי האצילות** הם בעיגולי הבריאה **דאצילות** וכן עיגולי היצירה דאצילות בתוך עיגולי הבריאה דאצילות. **אבל העיגולים דאבי"ע דבריאה** (דכללות) הם **תחת העיגולים דאבי"ע דאצילות**, ויצאו מחותם העיגול דאבי"ע דאצילות, וכן עיגולי אבי"ע דיצירה תחת עיגולי אבי"ע דבריאה ובזה מתיישב הכל... (יצא לנו שיש בי"ע של פרטות והם נמצאים בתוך העיגולים, ויש בי"ע דכללות שהם זה תחת זה כמו ד' תפוחים וד' בתים זה תחת זה והם בעובי עשרה עיגולי א"א.)

בענין החותמות

תורת חכם דף ע"ב ע"ב:... ודע כי כמו שהדבר הזה הוא בד' עולמות אבי"ע כן הדבר בפרטות בד' חלקי אבי"ע שיש בפרטות בכל עולם ועולם מהם כנודע. עוד כתב מו"ה ז"ל (נה"ש דף י"ב ע"א ד"ה והנה..) וזה לשונו ובפרק י"א משער חיצוניות ופנימיות כתב כי בכל עולם מא"ק ואבי"ע בין הפנימיות בין החיצוניות שלו יש בו ה' פרצופים שהם א"א או"א וזו"ן וכל פרצוף מהם כלול מכל הה' פרצופים... אם כן **כשהחתימו חותמותם** (כללות האצילות שהחתימה כללות הבריאה וכו') כי בבריאה כל אחד החתים חותמו ע"י המלכות דמלכות דאצילות שלו בין א"א בין או"א בין זו"ן **שכל פרצוף תופס כל העולם ההוא**. אם כן מה שכתב הרב ז"ל (תירוץ לשאלה השניה של הרש"ש). **שעיגולי הבריאה הם בתוך עיגולי האצילות** הם בעיגולי הבריאה **דאצילות** וכן עיגולי היצירה דאצילות בתוך עיגולי הבריאה דאצילות. **אבל העיגולים דאבי"ע דבריאה** (דכללות) הם **תחת העיגולים דאבי"ע דאצילות**, ויצאו מחותם העיגול דאבי"ע דאצילות, וכן עיגולי אבי"ע דיצירה תחת עיגולי אבי"ע דבריאה ובזה מתיישב הכל...

נה"ש דף י"ב ע"א ד"ה והנה:... ובפרק י"א (משער פנימיות וחיצוניות) כתב כי בכל עולם מא"ק ואבי"ע בין הפנימיות בין החיצוניות שלו יש בו ה' פרצופים שהם א"א או"א וזו"ן וכל פרצוף מהם כלול מכל הה' פרצופים... (הרב מלמד אותנו שיש בכל עולם ועולם כל הבחינות ה' פרצופים כלולים מה' פרצופים, בין בפנימיות בין בחיצוניות. וההבדל שיש בין עולם ועולם, שהעשיה היא נפשות מלכות, והיצירה רוח ז"א, והבריאה נשמה בינה, והאצילות חיה וחכמה, וא"ק יחידה וכתר.)

נה"ש דף י"א ע"ד: ד"ה ואח"כ כל פרטי פרצופי האצילות המשיכו אור מכל פרטי בחינותיהם הנמצאות באצילות ודרך המסך שהוא קרקע היכל האצילות המשיכו אורם ע"י המלכות דמלכות דאצילות שהוא עתיק דבריאה והחתימו חותמם דאצילות בבריאה שורש משורש ונשמה מנשמה וגוף מגוף ולבוש מלבוש והיכל מהיכל וכיון שהוא חותם דאצילות צריך שיהיו בו כל הבחינות שיש באצילות כולם וכן ע"ד זה מבריאה ליצירה... **באופן שכל העולמות דא"ק ואבי"ע שוים במציאותם וכל מה שיש בזה** (בכללות) **יש בזה ואין חילוק ביניהם אלא במהות האור לבד... ע"ש.** (מכל מה שראינו משמע שמה שהחתימו הם העולם הכללי הכולל כל הפרצופים הם מחתימים את העולם שתחתיהם הכללי. מאצילות הכללית לבריאה הכללית וכו')

אוצרות חיים

עב

תורת חכם דף ע"ב ע"ב: (2 שורות לפני ד"ה ובוזה מתיישבים)... וכל זה באורות וכלים באו"פ ומקיף דעיגולים ויושר, **שגם העיגולים דאצילות נחתמו ע"י מלכות דמלכות דאצילות דעיגולים, בבריאה ומהבריאה אל היצירה ומיצירה אל העשיה.**

תורת חכם דף קמ"ט ע"ב: שורה עיגוליו... א"כ אלו הבי"ע התחתונים **דעיגולים ויושר** אלו הם עומדים בעובי עיגולי א"א. אבל בי"ע דאצילות אדרבא הם באמצע למעלה דאצילות עצמו...

כרם שלמה דף קכ"ט ע"א:... ועל קושייא השניה ג"כ תירצו אותה כי אבי"ע דאצילות של א"ק הם מונחים באמצע אבל **העיגולים והיושר דאבי"ע דבי"ע** של א"ק הם תחתיהם בעובי עיגולי א"א דא"ק יעושי"ב...

(עיין **מבו"ש דף ג' ע"ב** ששם מדבר על מקום בי"ע אך שם מדובר במקום בי"ע אחרים של תנה"י דא"ק ולא מקום בי"ע של האצילות ועיין **אוצרות חיים דף ז' ע"א אש"ל אות א' ד"ה יצא לנו...** שיש ב' בי"ע. א) בזמן שעלו פנימיות נה"י דא"ק ואז ירדו חיצוניות כלי נה"י דא"ק ירדו לחלל ששם יהיו עיגולי עתיק כמבואר **בשעה"ק דף י' ע"ד וכן במבו"ש דף ג"ע"ב. ב)** ויש עוד בי"ע בעובי עשרה עיגולי א"א שם נפלו המלכים בעת השבירה ועיין היטב להבין זה. וגם מתי היו בי"ע למעלה ומתי היו במקומם של עכשיו ומה גרם השינוי. עיין **תו"ח קמ"ט סע"א- ע"ב** וראה סיכום בהמשך).

תירוץ היר"א לצ"ע השני של הרש"ש

תירוץ היר"א נמצא בספר **רב פעלים לרבי יוסף חיים זצ"ל חלק ב' סוד ישרים סי' י"ג**, וכן **בשמן ששון חלק א' דף ג' ע"ד**: והוא בנוי על **שעה"ק דף י' ע"ד**, וכן **מבו"ש ע"ג פרק ב'**: עיין שם היטב. וכל הנאמר שם (שעה"ק דף י' ע"ד, וכן **מבו"ש ע"ג פרק ב')** אינו מופיע בעץ חיים ולא באוצרות חיים. רק היא הגהה השמ"ש בע"ח, הביאה **האש"ל אוצרות דף ה' ע"ד אות ב'**, וז"ל:... שמן הטבור ולמטה ריקם וכו' בע"ח ני"ב השמ"ש כתב הרב **מבו"ש דף ג' ע"ב, ובשעה"ק דף י' ע"ד**, וז"ל: כי כאשר נתרקנו הכלים דתנה"י דא"ק אז לא יכלו לעמוד במקום הגבוה ההוא ואז חיצוניות הכלים דתנה"י ירדו לבי"ע. חיצוניות הפנים לבריאה וחיצוניות האחור ליצירה וחיצוניות דחיצוניות האחור לעשיה. ואחר שנתפשטו העיגולים והיושר דנקודים סביב הכלים דפנימיות דתנה"י דא"ק וחזרו האורות דתנה"י למקומם אז חזרו הכלים דחיצוניות הנ"ל שירדו לבי"ע וחזרו לעלות למקומם ולא מצאו מקום כי כבר לקחו מקומם עיגולי הנקודים ואז **עמדו** שם מחוץ לעיגולי הנקודים באחור כנגד מקומם הראשון ביושר והיו שם עד היום הזה. וכו' עכ"ל.

שאלת הרש"ש היא: האם בי"ע דאצילות נמצאים בתוך עיגולי האצילות או שבי"ע הם כדמיון ד' בתים זה למעלה מזה מתחת לאצילות בי עיגולי א"א. אך כאן תשובת היר"א אינה ממין השאלה, אלא שאנו עוסקים כאן בשאלה אחרת בנושא שלנו, והיא ענין בי"ע נוספים ומיוחדים, חיצוניות הכלים דתנה"י דא"ק, ולא שייך לכאורה לשאלת הרש"ש. ולשאלת הרש"ש יש לנו תירוץ מהתו"ח דף **ע"ב ע"ב** ראה לעיל! אלא שאנו עוברים למסגרת יותר רחבה, מוסיפים עוד בחינות בי"ע להבין היכן מקומם.

אוצרות חיים

עג

נה"ש דף כ"ט ע"ג: שאלה א', בענין מצב העולמות (התשובה היא בתו"ח דף קמ"ט ע"א למטה) ואופן הלבשתם **בשע' הקדמות ענף ה'** (דף ט' ע"א וכן ע"ח דף י"ד רע"ב) שחוט הא"ס המתלבש בתוך א"ק עד סוף רגליו והם (רגלי א"ק) מגיעים עד תחתית עיגולי עתיק (ועיגולי עתיק יומין אשר סובבים תחת רגליו. 20 עיגולים מלמטה) ובוקעים כל עיגולי אבי"ע ונכנסים בתוכם (נלמד מכללות מ"ש ע"ח א' י"ג ע"ד) ואם כן איך יצדק היות עולם העשיה נאחו בעקב א"ק (בתחתית עיגולי א"א) כמ"ש במ"א והובא בספר **עץ חיים** (ע"ח א' דף י"ז ע"א). (ע"כ שאלתם על מקום בי"ע האם בתוך עיגולי האצילות או ד' בתים זה על זה)

מצורף לזה הבנת לשון הזהב האמור שם בחוטר ב' (שעה"ק דף ט' ע"ב שורה בצמצום ...) המתחיל נבאר אצילות עליון כו' וז"ל: בצמצום הב' ירדו החיצוניות של צד פנים ואחור דנה"י דא"ק כו' שהוא קיצור ממ"ש בספר **מבו"ש ש"ב ח"א פ"ג** (שעה"ק דף י' ע"ד, וכן מבו"ש ע"ג פרק ב' הובאו לעיל, ע"ש.) ומקשה אחת הם. גם מ"ש שם **במבו"ש** (דף ג' סוף ע"ב שורה כנז'), שנלע"ד ששמעתי כי מקום בי"ע (כאן הכוונה לחיצוניות פו"א דתנה"י דא"ק **שנקראים בי"ע** הם שם, אך אינו נקרא מקום בי"ע), הוא אחורי אלו העיגולים (של) הניקודים שהוא ממש בחי' החיצוניות הזה שעלה, וכאן נראה להיפך כי **מקום בי"ע** (משמע שם תחת רגלי א"ק בעובי עיגולי עתיק **הוא לעולם מקום בי"ע**) הוא למטה בחלל הנז' הניח בצ"ע, (שם המוהר"ח"ו) אינו מובן לפי עניות דעתי כי כפי מ"ש בסדר הלבשת העולמות זבי"ז (ע"ח א' י"ג ע"ד) כנזכר. ע"כ.

ע"ח א' דף י"ז ע"א שורה דבריאה :... והיה עקביים דא"ק מתלבשים בי"ס דעשיה... **שער הקדמות דף ט' ע"א ד"ה והנה** :... והנה מוכרח כי הקו הישר יהיה דבק ממש עם הא"ס הסובב וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנז' לעיל **והוא נמשך עד סיום רגלי א"ק דיושר שהוא ממש עד חצאי עיגולי עתיק יומין אשר סובבים תחת רגליו** של בחינת יושר ועד שם מסתיימים רגלי היושר של א"ק... (ע"ח א' דף י"ד סע"א - רע"ב) **מבו"ש דף ג' סוף ע"ב** : שנלע"ד ששמעתי כי מקום בי"ע הוא אחורי הניקודים של העיגולים שהוא ממש בחינת החיצוניות הזה שעלה וכאן נראה להיפך כי מקום בי"ע הוא למטה בחלל הנז' וצ"ע.

תו"ח דף קמ"ט סע"א : עוד הקשו החכמים הנז' (נה"ש דף כ"ט ע"א) בסי' א' וז"ל: בענין מצב העולמות למה שכתב **בשעה"ק** (דף ט' ע"א ד"ה והנה). שחוט הא"ס... (ראה לעיל השאלה) עכ"ל. (הרב תו"ח מוסיף לשאלה ידיעות נוספות) הנה שם **בשעה"ק** (דף י"א אע"ד) כי הוצרכו רגלי א"ק לרדת עד סוף העשיה כי היא יותר עכורה והוצרך אור הזך הזה של א"ק להאירה עכ"ל. עוד כתב מוהר"ח"ו (שם) ז"ל: בדרך שקלא וטריא שמקום בי"ע הוא בעובי עיגולי א"א ורגלי א"ק יורדים שם ערומים עכ"ל. (כי רגלי האצילות מגיעים עד עיגולי א"א)

הקדמות לתירוץ : והנה כתב **בשע' מ"ד שע' השמות פרק א'** והביאו מו"ה **בהקדמה** (נה"ש דף י"א ע"ד ד"ה וכן) וז"ל: כי מכוח הי"ס דאצילות מכחם והארתם החזקה יצאו תחתיהם י"ס דבריאה הנחלקים גם הם לה' פרצופים כוללים ולי"ב פרצופים פרטיים כי הם **חותם** הי"ס דאצילות דוגמתם ממש בכל פרטיהם, וכן אחר כך **מכח הי"ס דבריאה** יצאו תחתיהם **הי"ס דיצירה** דוגמת הי"ס דבריאה ממש בכל פרטיהם, וכן מכח הי"ס

אוצרות חיים

עד

דיצירה יצאו תחתיהם הי"ס דעשיה דוגמת הי"ס דיצירה בכל פרטיהם (וזה בבחינת עיגולים ויושר **תו"ח ע"ב ע"ב באמצע**: שגם העיגולים דאצילות נחתמו ע"י מלכות דמלכות דאצילות דעיגולים, בבריאה ומהבריאה אל היצירה ומהיצירה אל העשיה.) **וכל אלו הספירות מתחילת הי"ס דאצילות עד סוף הי"ס דעשיה כולם הם אלהות ואחדות גמור עכ"ל**. וכתב בשער מ"ז **שער סדר אבי"ע** כל עולם כלול מכולם ע"ש. (עיין מאמ"ר **דף ל"ד ע"ד**) אם כן כשם שיצאו מכח הארתם החזקה ד' עולמות כלולים זה תחת זה ביושר, כך היה בבחינת העיגולים כי בחינת העיגולים ר"ל גבורות שם ב"ן כמ"ש **בשער ההקדמות** (דרוש הדעת המובא **בנה"ש דף מ"ב סע"ד**) וז"ל וכן עד"ז הי"ס דעיגולים הם גבורות עכ"ל ע"ש, ומכח הארתם החזקה של הי"ס דעיגולים דאצילות הכוללים אבי"ע דאצילות יצאו הי"ס דעיגולים דבריאה תחתיהם ממש כמו ביושר וכן עד"ז ביצירה ועשיה (ע"כ כתב הקדמה לתירוץ).

א- אם כן מה שדיבר הרב ז"ל בדרושי העיגולים (ע"ח י"ג ע"ד) דיבר בעיגולים דאבי"ע דאצילות

ב- אבל העיגולים דאבי"ע דבי"ע הם תחתיהם.

ג- [אבל עיגולי א"ק דאצילות לא ...מטה] (המשך ב-) אם כן אלו הבי"ע התחתונים דעיגולים ויושר אלו הם העומדים בעובי עיגולי א"א. (חזרה א-) אבל בי"ע דאצילות אדרבא הם באמצע למעלה באצילות עצמו. (חזרה ג') **והחיצוניות** דא"ק שהם **בחינת בי"ע** שלו דאצילות הם **שעלו** אחורי הנה"י,

ד- **לא הבי"ע** דיושר התחתונים דא"ק, שאותו הבי"ע דיושר התחתונים יהיו **בעובי עיגולי עתיק** והרגלים דיושר דא"ק גם הם בעובי עגולי א"א והם מאירים לבי"ע תחתונים אשר שם נמצא ראשית הרגלים דיושר דא"ק ... ע"ש היטב. (בזה מובן הצ"ע בנלע"ד מוהרח"ו **מבו"ש דף ג' סע"ב** ששאל שם איפה מקום בי"ע האם בעובי י' עיגולי עתיק או אחורי העיגולים דעתיק, ומכאן משמע יש בעיגולי עתיק מתחת רגלי א"ק מקום בי"ע. זה **בי"ע דיושר התחתונים דא"ק**. יצא לנו שלעולם יש בי"ע דיושר שהם תחת רגלי א"ק בעיגולי עתיק, והם במקום בי"ע בעובי י' עיגולי עתיק. והחיצוניות דתנה"י דא"ק הנקראים בי"ע הם למעלה כנגד נה"י דא"ק ואחורי עיגולי עתיק.)

יצא לנו שיש ארבע בחינות שנקראים בי"ע: **א)** בי"ע פרטיים דאצילות הם בתוך עיגולי האצילות. **ב)** בי"ע הכלליים שהם כדמיון ד' בתים הם בעובי י' עיגולי א"א. **ג)** מקום בי"ע דא"ק בעובי י' עיגולי עתיק. **ד)** חיצוניות פו"א דנה"י דא"ק הנקראים בי"ע שעלו אחורי עיגולי עתי".

שאלת הרב בנימין הכהן לרבו הרמ"ז, בציוור העולמות

שאלה הנה נא לי ספק גדול בציוור העולמות

א- כי מכמה מקומות ובפרט באדם ישר (ע"ח א' י"ז אמצע ע"א), בקיצור סדר האצילות, נראה **שמטיבור א"ק עד סיום רגליו עומדים כל אבי"ע**. (על זה מקשה הרב"ך) **ובאוצרות חיים** סוף דרוש שבירת הכלים (ע"ח מ"ד אמצע ע"ג), כתוב שמעולם הנקודים נעשה אחר התיקון **אצילות בלבד**, ואמנם שם נאמר **שהנקודים**

אוצרות חיים

עה

נתפשטו מטיבור א"ק עד סיום הרגלים (וזה סותר לעיל שאמר כל אבי"ע) ואם כן **באיזה מקום יהיה בי"ע**. (לפי זה שהאצילות יהיה במקום הנקודים, והנקודים מגיעים עד סיום א"ק, אם כן לפי זה בי"ע יהיו תחת רגלי א"ק). וגם לפי האדם ישר הנזכר לא נתברר לי באיזה שיעור מרגלי א"ק יתחילו עולמות הפירוד (בי"ע).

ב- וגם שבתחילת קיצור האצילות, (ע"ח א' ט"ז ע"ב) הנ"ל אומר **שקו א"ס** אינו נוגע ודבוק **אלא באצילות בלבד** (ולא בבי"ע). ושם בענף ד' כתב (ע"ח א' י"ג ע"ג – י"ד ע"א) שירוד (קו הא"ס) ומתלבש תוך פנימיות א"ק, ונמשך ומתפשט עד סיום רגלי א"ק הישר **שמזה נראה שבי"ע הם למטה מרגלי א"ק**. (בעובי עיגולי עתיק)

ג- ועוד שם בענף ד' (ע"ח י"ד ע"ב) שרגלי א"ק נמשכים עד חצאים התחתונים של עיגולי עתיק מצד מטה (20 מצד מטה), וכל שאר הרגלים דפרצופי האצילות עד חצאים התחתונים של עיגולי אריך. (לפי זה יכולים להיות בי"ע עיגולי א"א) וקשה [לי שהרי עגולי העשיה, הם **בתוך** כל העיגולים [דנוקי דז"א] ועליהם עיגולי יצירה, ועליהם בריאה וכו'] (תוספת ע"פ אגרות הרמ"ז ס"ז) שאם כן צריך לומר שהיושר דאצילות עובר **בתוך** עיגולי העשיה **ויורד** עד למטה וכן דבריאה ודיצירה, **וגם נראה** שהיושר דבי"ע הם גדולי הכמות שהרי עוברים דרך כל החצאים התחתונים של עיגולי האצילות וגם **למטה** עד עיגולי עתיק. (היושר דבי"ע עוברים כל בי"ע שנמצאים **בתוך**, ועוד יוצא שהם יורדים עד למטה עד יי עיגולי עתיק אם כן הם למעלה **בתוך** וגם **למטה**. אם כן הם חזקים מיושר דזו"ן שהרשי"ש מתנגד על זה ואמר אין לומר, **ואינו כן** ודאי שגם זה אינו.)

ד- ואחר כך עיינתי בספר **עץ חיים** הנמצא אתנו **בש"ב ח"א פ"ג** (מבו"ש דף ג' ע"ב) המדבר מיציאת הנקודים מעיני א"ק (שהיו ב' בחינות) עיגולים ויושר ומשם נראה שנשאר לו הדבר בספק מהתפשטות ג' עולמות בי"ע. (בי"ע אחורי עיגולי עתיק או בי"ע עיגולי עתיק מדבר באחוריים כלי תנהיים דא"ק).

תשובה: האמת יורה דרכו שאע"פ שבספר **מבוא השערים** (שאתה קורא **עץ חיים**) אמר שנראה לו ששמע מהרב זלה"ה שבי"ע הם באחורי עולם הנקודים ומסיק בצי"ע. **מכל מקום הנראה יותר פשוט הוא מה שקדם לכתוב שם באותו פרק בפשיטות ובאריכות**. (וזה בקיצור דבריו שם במבו"ש).

א- שכשנתפשט א"ק בכל אורך החלל, נשאר מקום חלל ופנוי בין סיום רגליו לאור מקיף שלו (בעובי יי עיגולי עתיק).

ב- ושאחר כך כשנתצמצם (האור מרגלי א"ק להוציא הנקודים ועלה) למעלה מאותה פרסא שאז הוחשכו חיצוניות (הכלים) שלו דמן הטיבור ולמטה ונפלו לאותו החלל הפנוי שהוא **עתה** עולם הבריאה והיינו חיצוניות דמצד פנים. ושל צד אחור ירדו לנקרא **עתה** יצירה. ואחור דאחוריים אלו לאשר יקרא **עתה** עשיה. (מה שאמר הנקרא **עתה** קשה לכאורה **עתה** זה היום קיים עכשיו, ולא אמר **שהיה נקרא בריאה וכו'** לפי זה המקום של יי עיגולי עתיק **הוא מקום בי"ע**. על

איזה ביי"ע מדובר שהרי החיצוניות עלו משם לאחורי עיגולי עתיק? ראה מבוי"ש ג' ע"ב ליד צמח ה')

ג- ואחר כך יצאו הנקודים (מעניי א"ק) ונתעגלו בכל סביבות א"ק מטיבור ולמטה, ובהגיעם (עיגולי עתיק) לסבב תחת רגליו (את) אותם (הכלים) (החיצוניים) [דחיצוניות] ועלו למעלה לאחורי העיגולים. (כאן הרמ"ז לא מזכיר את השלב שעלה אור מקיף דיושר דא"ק במקום חיצוניות שירדה. אך אין בכך כלום ואינו חשוב.)

ד- ואז חזר אותו המקום שתחת רגליו להפנות, ונשאר חלל והוא המקום הנקרא עתה בריאה יצירה עשיה וכמו שאפרש, זהו הנראה יותר פשוט להרח"ו זלה"ה, (ועדיין הרמ"ז לא התייחס לצי"ע של נלע"ד מוהרח"ו שכן לפי הנלע"ד משמע בו בזמן יש ביי"ע בשני המקומות). וכן מוכח מאותו הקיצור הנמרץ שכתב שם (במבוי"ש ג' סע"ב) שהוא כתבו בשעה ששמע מרבו זלה"ה ובפירושו מסיק שם התם ולמטה נשאר חלל ונקרא מקום בריאה וכו' ע"ש. (האם זה מקום חלל או מקום ביי"ע?)

ואמנם צריך לשים לב להקדמה הגדולה הנזכרת בסוף ענף ה' (ע"ח א' דף ט"ו ע"א ד"ה עוד) שצריך להבחין מצב העולמות בכמה בחינות אם בעת שנאצלו, אם בעת בריאת אדם הראשון אם אחר שחטא וכו' וידוע מספר הגלגולים ח"א פרק י"ז- י"ח: (שער מאמרי רשב"י דף ל"ו ע"א) כי קודם חטא אדם הראשון היו כל ביי"ע כלולים באצילות, דהיינו ז"א דאצילות במקום אריך, ורחל במקום אבא, ובריאה בשל אימא, ויצירה בשל זעיר, ועשיה בשל רחל (דאצילות הרי כל ביי"ע במקום האצילות עיין אוצרות אש"ל דף י"ח ע"א עניין עליה שביעית באורך. בכל עולם ה' בחינות נרנח"י נפש רוח יש בכל פרצוף ועולם מהמאציל. נשמה, תעלה העשיה ליצירה. חיה, תעלה העשיה לבריאה. יחידה, תעלה העשיה לנוק' דז"א דאצילות. וזה מה שכתוב כאן עשיה בשל רחל וכו'.), בסוף מקום האצילות שעד שם נתפשטו י' הנקודים הראשונים (שזה מקום האצילות, כמו שמביא בשאלה ראשונה שעולם הנקודים עד סוף רגלי א"ק ושם יהיה האצילות ותחת רגלי עתיק יהיו ביי"ע). ובעת השבירה נפלו הכלים למקום אותו החלל הנז"ל (שהוא י' עיגולי עתיק מתחת יושר א"ק) שהוא עתה בריאה, (בי' עיגולי עתיק) ובעת התיקון נתעלו בחינת אריך ונתקן ונתפשט עד סוף האצילות ורגליו מגיעים עד עיגוליו (של א"א) שהם סובבים רגלי כל פרצופי האצילות, אכן ידוע שקודם תיקון א"א נתקן עתיק מה' ראשונות דכתר דנקודות ואמנם בתחילה יצאו י' עיגוליו ונתעגלו תחת רגלי א"ק שעד חצאי עגוליו מצד מטה מתפשטים רגלי א"ק כנזכר בענף ד' (וכשחטא אדם הראשון חזרו להיות כמו בעת השבירה ששם בי' עגולי עתיק ירדו ביי"ע), ומעיגוליו עד א"מ דא"ק נשאר מקום פנוי וחלל ששם הוא מקום ביי"ע של עתה אחר חטא אדם הראשון, (וכאן בא אל נכון צ"ע מוהרח"ו שכן יש מקום ביי"ע אמיתי אחורי עיגולי עתיק למעלה, וגם במקום החלל יש ביי"ע אחרים של האצילות), וכמו שמדייק שם במבוי"ש... ע"ש בהמשך באורך שמוכיח כמו שכתב כאן.

ביאורים לאוצרות חיים^א

בעניין האם יש זקן בא"ק

(1) פירוש ספרא דצניעותא מהאר"י ז"ל - פרק שני

ואמר אח"כ וכל זמנא דתליסר אלין משתכחין זהירין אלין כלא כלומר כל זמן שהתליסר תיקונים של הג' רישין ושל ז"א ונוקי משתכחין בשלימות דהיינו שהתחתונים מטיבין מעשיהם ומגברות כח התיקונים של מעלה אז זהירין אלין של א"ק מפני שהם כמו מיין נוקבין של א"ק. ואמר אח"כ כלא בחושבנא ר"ל אל תחשוב שאין לא"ק חשבון תליסר תיקונים כמו שיש לאחרים אלא הכל כלול בתיקון א' לרוב אחדותו הגמורה שחוט א"ס שרוי בתוכו ומייחד אותם עד שמפני כך לא נזכרו תיקונים שלו בשום מקום בתורה כמ"ש בסמוך לזה אמר שאינו כן אלא כולא בחושבנא דאלין תליסר כי יש ג"כ בא"ק הזה. ואח"כ אמר אשתכח דיקנא דמלכא וכו' כלומר ממה שאמרנו נמצינו לא [נ"ל דצ"ל למדין] דדיקנא של א"ק הנקרא מלכא עתיקא הוא יקירא מכלא. ואמר אח"כ כלא כחד איהו טמירא ויקירא כלומר כאחד שמורים ויקירים כ"כ כמו איהו דהיינו דיקנא דמלכא השיי [נ"ל דצ"ל הנז']. ואמר אח"כ ומהדיקנא אתגליא דיקנא דכהנא רבא עלאה היינו דא"א כלומר ב' רישין עלאין [נ"ל דצ"ל תתאין] שבו דאלו דיקנא של רישא דל"א לא אתגליא כדפי' בריש פי' ס"ד לפי שהוא מכלל א"ק עצמו שהרי הוא המלכות של א"ק כנודע.

(2) ספר יפה שעה על עץ חיים - שער טנת"א פרק א - אות ג

ודע כי האור הזה איננו דבק ונוגע בפנים עצמן אבל חופף וסוכך עליהם כו' ואע"פ שרז"ל לקמן במ"ב כתב ז"ל ואחר כך הוציא שערות הזקן הנמשכין מס"ג עצמו. אלמא אורות אח"פ זקן קרי להו שהוא סוד זקן [עיי'ן חסדי דוד אות ט' דס"ג הפנימיים שהוא טעמים דס"ג הוציא ב' אורות לחוץ היינו אורות הזקן וג"כ הוציא תחילה אורות אח"פ עד טבורו. ומ"ש בשער השבירה וז"ל ושערות הדיקנא הם מאח"פ כו' פי' דמשם הוא מתחיל לצמוח אבל באמת הם שני בחי'. ש"ש]. ואנו רואים בעינינו כי הזקן גדל וצומח בלחיים. ואין לך דבקות גדול מזו. ומ"מ עיקר הזקן אינו אלא מאורות מוחא סתימא דבגו רישא כאשר הרחיב רז"ל ביאורה בשער א"א יע"ש. ויש בה י"ג תיקוני דיקנא קדישא. וכנראה שגם פה בדיקנא קדישא דא"ק איתנהו לאותם התיקונים שהרי לעיל בשער אח"פ פ"ב כתב רז"ל שאורות החוטם נמשך ויוצא לחוץ דרך ההוא אורחא שבשפה העליונה שהוא תיקון הג'. ושארורות הפה נמשך ויוצא לחוץ דרך ההוא אורחא שבשפה התחתונה. שהוא תיקון ה'. מכל זאת מתבאר בהדיא היות י"ג תיקוני דיקנא קדישא גם בא"ק. מ"מ אורות האזן הוא נמשך דרך הדיקנא עד שבולת הזקן ואינו עצמות הדיקנא. לכך אינו דבק ונוגע בפנים עצמן. ודיקנא קדישא דא"ק אם רז"ל לא הורצה לדבר אן יתמי דיתמי מה נעניה בתריה אלא רחמין למבעי. ועיי'ן מ"ש רז"ל בשער מ"ד ומ"ן פ"א בדיקנא קדישא דא"א מעיקרא

^א סיכומים ממה שנלע"ד בשיעורים שלי.

מאיזו בחי' נתקנה. ומהו פי' ממותרי מוחא. ובמקום גבוה כזה באמת אמרו שתיקותיך יפה מדבוריך ודי בזה:

(3) ספר לשם שבו ואחלמה - ספר הדע"ה חלק א - דרוש א סימן ד

וכן עד"ז בהאימא שבא"ק כי הרי הוא מזכיר וכולל אותה בהמ"ס ומשם למטה הכל בכללא חדא והוא במ"ש וס"ג דיליה מאוזן ולמטה [שהוא בחי' המ"ס. כמו שיתבאר בסמוך] עד טבורו. וכן מסיק גם אח"כ ואמר ושערות דיקנא הם מאח"פ שבהם כלולים או"א. וכ"ז הוא כי בא"ק אינו מחלק הרב בין הע"ב וס"ג השרשים שבו להע"ב וס"ג העיקרים שבו אלא שכולל אותם בכללא חדא משום שהם כולם נעלמים והם באחדות גדול ונחשבים בא"ק שהם מתחילים מן הרישין ונמשכים עד החזה והטבור ר"ל אבא עד החזה ואימא עד הטבור. ומה שאינו מזכיר הרב באבא את מקומו למטה שהוא עד החזה וכמו שמזכיר את המקום דלמטה אשר באימא ואמר שהיא עד טבורו.

בענין מותרי מוחא יוצאים השערות

(1) ספר פתחי שערים נתיב אבי"ע - פתח כה

מקיף השני הזה שנכנס תחלה בכלי וחזר ממנו, נעשה בסוד שערות על הגלגלתא של הפרצוף כמ"ש בכ"מ, שהשערות הם מותרי מוחא שהיינו כל הדרכים של פעולות פרטיות שבפרצוף נסדרים הם במוחין, כמו שאנו רואים שהמוח בו מסדר האדם כל הדרכים וכל מה שמסדר שם הוא בחכמה בשביל איזה תכלית נכבד שיודע שיהיה לו מזה, ואלו הכחות הם עולים ומתראים אח"כ בשערות שלו, שכל שער הוא מורה על כח פרטי שהוא כלול במוח, וכמ"ש שכל שער ושער יש לו גומא בפ"ע והוא מעיין א' של חכמה, ולכן ע"י השערות ניכר אדם בטבעו ומדותיו וכל דרכיו כמ"ש בזוהר פרשת יתרו ובתיקון ע' על פסוק ואתה תחזה וגו', ולכן נקרא שער, שכל א' כולל שער א' בחכמה עליונה:

(3) בית עולמים - דף קלד ע"א - ד"ה תיקונא

תיקונא תשיעאה כו' עד חסד לאברהם. הוא השערות שבין ב' המזלות והם שערין זעירין דמתערבין והם בטלים לאותם השערות דתליין ולא נפקין דא מן דא והם תליין בשיקולא ונמצא שכאן ב' מיני שערות נכללים בכללא חדא והוא תיקון א'. ואמר ר' אבא שהם נקי מצולות ים דנפקין ממותרי מוחא כידוע שמו"ס נקי ים סוד ים החכמה וכמ"ש ומלאה הארץ דעה כו' כמים לים מכסים ונקי ים כמ"ש הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה בוצד"ק כידוע וידוע כי מו"ס מתגלה בב' מזלות אלו והם נקי ים והענין כי מזל עליון בו מתגלה יו"ד עילאה דאתערט בקוטרא דאורא כמ"ש ונפיק חסד עילאה יו"ד דאור כו' כמ"ש"ל בכ"מ וכן מזל תחתון הוא סוד מ"ס סתומה מ' דאפרס"מון דמינה תליא אימא וכבר כתבנו שבמזל תחתון נתגלה מ' דאלקים והוא אימא דרביעא על בנין בכרסיא ד' סמכין דילה הרי שבב' מזלות בהם הארת י"מ דאורא ומו"ס כמ"ש שהארת יוד דאורא הוא במזל עליון והארת מו"ס במזל תחתון ולכן אלו השערות שבין ב' מזלות אלו נקראים מצולות ים ר"ל כמו מצולה שהוא באמצע הים במקום שהוא יותר עמוק כמו כן אלו

השערות הם באמצע בין אלו ב' המזלות כמבואר ור' אבא מפרש ע"ש שהם מותרי מו"ס ודריש מצולות מלשון צללו כעופרת כו' ר"ל מהסיגים שנתפרשו ונצטללו למטה והטעם שאלו נק' מותרי מו"ס אף שכל שערות הדיקנא הם מותרי מוחא מ"מ התיקונים עילאין מדרגתם יותר גדולה ומכ"ש ב' המזלות הנ"ל שהם מקבלים עיקר הארת מו"ס משא"כ אלו השערות שהם מתערבין ותלין בין ב' המזלות אינם חשובים כ"כ ובהם הארה מועטת ממו"ס ולכן נק' מותרי מוחא ולזה הטעם בכאן אין מתכפיין העונות שהם יותר גדולים כמ"ש רז"ל שעונות הם זדונות חטאים אלו השגגות ולכן תיקון זה שאין הארתו כ"כ גדולה אין בכוחו כי אם לכפות חטאים בלבד והוא מ"ש מיכה ותשליך במצולות ים כל חטאתם.

שער העקודים

א – ענין המקיפים בחינת חיה ובחינת יחידה

אוצרות חיים דף ג' ע"א: ... מה שאין כן בבחינת האורות כי האור הגדול שלא יוכל הכלי להגבילו ולקבלו בתוכו **ישאר בחוץ** בסוד אור מקיף... ע"כ. וצריך להבין באיזה אור מקיף מדבר כאן הרב שכן יש אור מקיף דחיה ואור מקיף דיחידה?

עץ חיים ב' דף ק"א ע"ד: **שער המקיפים:** ענין המקיפים של האצילות דע כי ראשונה יצא מן א"ס אור גדול ונחלק לבי חלקים א' יצא ונכנס בסוד אור פנימי ומה שלא היה יכול להכנס ולהצמצם מרוב גדלו נשאר בחוץ בסוד אור מקיף כמבואר בדרוש א"ק, וזה האור המקיף הוא מקיף לכל האצילות כולו כי הלא גם הכתר שהוא עתיק וא"א כנודע הם מתפשטים בכל האצילות כמבואר אצלנו והנה אור מקיף זה הוא בסוד **אור ישר** מלמעלה למטה.

ואמנם **אור שנכנס בסוד אור פנימי** גם הוא אין יכולת בכתר לסבול את כולו ולכן חלק א' ממנו נשאר עומד בפנים של הכתר וחלק א' ממנו יצא ממטה למעלה אחר שנכנס ונתפשט בתוכו חוזר לעלות **ויוצא דרך השערות** ואלו הם סוד בחינת השערות אשר בראש שהם צינורות והמשכות של זה האור היוצא ובצאתו מן השערות בסופי קצוותיהן שהם סופי צנורותיהן אז הוא בחינת **אור מקיף** עלה ממטה למעלה ונקרא **אור חוזר**, הרי נתבאר ב' מיני אורות מקיפין א' אור ישר וא' אור חוזר, אלא שהאור הישר הוא כולל לכל אצילות כולו ומקיף כולו, אמנם אור המקיף החוזר הוא מקיף אל פרטי הכתר לבדו ולא אל שאר האצילות... ע"כ. וראה גם **בע"ח ב' דף צ' ע"ד**.

משמע לכאורה שמה שכתב באוצרות הוא אור מקיף הישר שכן לא כתב בפירוש שנכנס ויצא.

שיטת הרמ"ז המובאת בהגהות בסוף אוצרות חיים אות ל"ח: קול הרמ"ז קשה שהרי כלל גדול הוא בידינו בכל הדרושים וכוונות שהחיצוניות הוא גרוע מאד מהפנימיות כנודע. אך הענין הוא עמ"ש בספר **אדם ישר ענף ד'** שבמצאיות העולמות נתרחק המקיף דיושר מהפנימי בצירוף העולמות כולם ע"ש, (עיין ע"ח א' דף י"ג ע"ד – י"ד ע"א) ואם כן ניזל בתר טעמא ונאמר כי במקום שהמקיף דבוק בכלי כגון באורות אלו דאח"פ אז צריך שהחיצוניות יהיה מעולה כדי שיתדבק בו המקיף המעולה אך בשאר הבחינות שהמקיף רחוק מהכלי בודאי שהפנימיות יהיה יותר מעולה מהחיצוניות, ועד"ז בכל הבחינות הראשונות דכל הפרצופים שבכולם המקיף דבוק עם הפנימי כי הריחוק אינו אלא מהחזה ולמטה שמשם מתחיל פרצוף התחתון ממנו העומד בין המקיף לפנימי... ע"ש.

משמע שהוא מבין שכאן מדובר **במקיף דיחידה**. להבין איך בראשין אור המקיף קרוב ובז"ת אור המקיף רחוק מבואר במבוי"ש דלהלן.

מבוי"ש דף י"ג ע"ג: שלש שורות מעל הציור: ... הנה השלשה ראשונות דיושר נשאר למעלה כנגד העיגולים שלו, ופירוש כי עשרה עגולים שלו עביים באורך ג' ראשונות דיושר ומתעגלים עשרה עגולים סביבות ג' ראשונות שבו כזה (ציור שם) והז' תחתונות דיושר דעתיק הם תוך חלל העיגולים ואז יצא האריך וכל י"ס שבו והלבישו לז' תחתונות דיושר דעתיק... ע"כ.

משמע שכל העיגולים יוצאים כנגד ג"ר. ועל הז"ת מלביש פרצוף הבא, ומהג"ר שלו יוצאים יי עיגולים שלו. וצריך להבין ע"פ מה שכתב בע"ח א' דף י"ג ע"ד שיש בין עיגול לעגול **אור מקיף דיושר** משמע שכל אור מקיף דיושר הוא כנגד הג"ר בלבד, ועל הז"ת יש הלבשה של הפרצוף הבא. ועל כן אור מקיף דיושר רחוק מהז"ת וחיצוניות הכלי בז"ת גרוע מפנימיות הכלי, מה שאין כן כנגד הג"ר שצריך חצוניות כלי מעולה.

שיטת הרש"ש ורבי שאול

אוצרות חיים דף ג' ע"א אות ח: ... ועיין בהגהת השמש זיע"א לעיל בע"ח דף ט"ז ע"א שמש [ב] שכתב שם וז"ל: **שזה המקיף הוא בחינת חיה** ועיין סוף פרק ב' משע' העקודים במ"ב עכ"ל. ועיין עוד בשער **הקדמות דף צ"ב ע"א** שכתב **שאור המקיף נקרא נשמה לנשמה** שהוא חיה והוא בחינת אבא. וכ"כ שער **העקודים פרק ה' במ"ק דף כ"ח ע"א ד"ה והנה באדם יעו"ש**. ועיין **תו"ח דף צ"ד ע"א ודף פ"ו ע"א יעו"ש** באורך. **ואור פנימי** שהיא **הנשמה הפנימית** היא בחינת **אימא** כנודע. ועיין **להרמ"ז ז"ל באות ל"ח** שנראה שהבין שזו מקיף יחידה יעו"ש, וממה שהשיב על דבריו הרב יוס"ד ז"ל בכת"י... הנה מדלא השיב על דבריו נמי שזה הוא מקיף חיה, משמע דגם הרב יוס"ד ז"ל ס"ל שזה המקיף יחידה. **וליתא אלא הוא מקיף חיה כמ"ש... ע"ש**. ונביא קצת מן המקורות שכתב רבי שאול.

שער ההקדמות דף צ"ב ע"א: דע כי בכל בחינה ובחינה מכל ד' עולמות אבי"ע יש ד' בחינות **הא'** היא בחינת הכלים. **הב'** בחינת נר"ן פנימים. **הג'** בחינת **נשמה לנשמה הנקראת חיה** והיא אור מקיף. **הד'** בחינת **יחידה** והיא **א"א** הנעשה אור מקיף אל המקיף הנז' הנקרא חיה... ע"ש

שער העקודים ע"ח א' דף כ"ח ע"א ד"ה והנה באדם: והנה באדם יש לו חיות פנימי שהוא נר"ן ולא היה מספיק זה האור להאיר בחומר הגופני שלו ולכן צריך שיהיה לו ג"כ **נשמה לנשמה** מקיף מבחוץ כי בהיות הנשמה שבפנים בחינת אימא **והנשמה לנשמה** מקיף אותה מבחוץ בחינת **אבא** ששניהם הם בחינת או"א דלא מתפרשין לעלמין, הנה האו"פ דאמא מרוב חשקו להדבק בשל אבא מכה ויוצא בחוזק ועובר דרך הגוף החומרי ומאיר בחוץ ושם נדבק באבא וכן להיפך אור אבא עובר ונוקב ונכנס מבפנים ושם נדבק באימא וע"י זה הגוף מתקיים שמאירין בו מכל צדדיו. והנה מקיף זה הוא נשמה לנשמה הנקרא חיה... ע"כ. וע"ש.

תו"ח דף פ"ו ע"א: ... שהציציות הם בחינת מקיף התחתון וחוזר דרך השערות הנקרא חיה מבחינת נפש שבה עכ"ל. כבר כתבנו שהחיה נקרא אור חוזר בערך היחידה אבל באמת הוא שגם החיה הוא אור ישר בערך התחתון ממנה... ע"ש.

ע"ח א' דף י"ז ע"ד: ועתה נבאר הענין כי הבל האוזן נחלק לבי' אזניים, והענין הוא כי הלא יש בינה ותבונה כנודע לכן און ימנית הבל שלו הוא שורש נשמת בינה והבל און שמאלית שורש נשמת תבונה... ע"ש. זה נלע"ד לומר שאור המקיף האוזן ימין הוא עליון בחינת או"א עילאין, ואוזן שמאל או"פ שורש ישו"ת. כך נלע"ד להוסיף וא"ש את"ם. עיין עוד **בהגהות הרמ"ז בסוף אוצרות דף ס"ז ע"ב אות ל"ט**.

ב – בענין שיש ליסוד ב' בחינות

אוצרות חיים דף ג' ע"ג: שורה ח"י... וכבר נודע כי היסוד אינו מכלל הקצוות כי אינן רק חמשה חסדים מחסד ועד הוד אך היסוד אינו לוקח חסד אחד פרטי לעצמו רק שנכללים כל הה' קצוות בו...

כדי להבין ממה נבנה היסוד האם יש לו חסד הבא לו מן הדעת או שמה רק מהכללות שנכללים בו הה' חסדים בלבד?

מבו"ש דף ס"ב ע"ג: שורה ל"א... אמנם יסוד ומלכות פירוש היסוד והעטרה אין להם חסד כמו הה' כי אין החסדים אלא ה' וכן הגבורות למלכות שמתפשטים בחג"ת נ"ה שלה כמו החסדים בזכר. **אמנם יסוד ומלכות יורד להם מהדעת כללות הארת הה' אל היסוד וכן לעטרה יורד כללות ג"כ להיות בהם הכנה לקבל החסדים עצמן...** ע"ש באורך.

הגהת האש"ל באוצרות שם אות י"ג: ד"ה אך היסוד אינו לוקח חסד אחד פרטי וכו' עיין להרב יוס"ד ז"ל שכתב וז"ל: פרטי, **דומיא דכל חסד וחסד** מהחמשה כי אין מציאות כי אם חמשה, אבל אין הכי נמי **יש לחלקו חסד** שכלול מהחמשה חסדים. **ואחר כך** החמשה קצוות נותנים לו כל אחד הארה ממנו ומחלקו ואז היסוד נכלל מהם **גם כן** מלבד התכללות של חלקו... ע"כ. אם כן ברור שיש ליסוד ב' בחינות (1) מה שבא לו מהדעת כללות (2) ועוד שנכללים כל הה' חסדים ע"י ששולחים אליו חד רשימו.

שעה"כ דף פ"ה ע"א: ד"ה שבוע שני... והנה אע"פ שנתבאר כי בדעת דז"א יש ה"ח וה"ג צריך שתדע כי הנה הדעת הוא הנשמה המתפשטת בכל הגוף ואם כן **מוכרח הוא שבדעת יהיו ז' בחינות חסדים** המתפשטים בז"ת הנקרא גוף, וכנגדם הם ז' גבורות... (לנוקי')

ועוד נלע"ד להוכיח זה מדברי הרב עצמו **בשער הנקודים אוצרות דף ח' ע"ג** בענין הז' מלכים כשמלך החסד ונשבר ירדו אחר כך ה' אורות ועמהם **רשימו דחסד** פירוש כי נודע שכל החמשה ספירות מחסד ועד הוד כל אחד מהם נותן **חד רשימו זיליה ביסוד** כי לסיבה זו נקרא היסוד כל דכליל כולחו ה' ספירות ועל כן כל אחד מוריד חד רשימו אל היסוד... וכן על דרך זה עד שירדו **ב' אורות וה' רשימין בכלי היסוד**... ע"כ. הרי שבפירוש מכאן שיש את **האור** ששייך ליסוד שכן אמר **ב' אורות** של יסוד ומלכות, ועוד ירדו ה' **רשימין** הרי **ב' בחינות היסוד**. **כתוב בפירוש בדברי הרב**. אך אפשר שהיות שהם אורות **טנת"א דב"ן ונת"א דס"ג** ואינם חסדים ועל כן אין ללמוד מזה על החסדים. או אפשר שגם באורות יש דין כמו בחסדים שכן כתב שיש לכל אור רשימו אחד ליסוד, אם כן זה כמו בחסדים... והיעב"א. ע"כ מה שנלע"ד וא"ש את"ם.

ג – כלי המלכות אספקלריא דלא נהרא מגרמא כלום

אוצרות דף ד' סע"ג: ... והמלכות בכלי היסוד ונשאר הכלי של המלכות בלתי אור כלל ולכן נקרא הכלי ההוא של המלכות **אספקלריא דלא נהרא**...

אצרות דף ח' סע"ג: ... וכשבא אור המלכות לא בא אלא הוא לבדו ועכ"ז לא יכול הכלי לסובלו ונשבר גם הוא וירד וטעם הדבר הוא מ"ש לעיל בעקודים כאשר חזרו האורות שנית להכנס בכלי שלהם לא נכנסו ממש בכליהם רק בכתר נכנס אור החכמה וכו' ובכלי דיסוד נכנס אור המלכות ונשאר כלי המלכות ריקן אשר לסיבה זו נקראת המלכות אספקלריא דלא נהרא וכו' ונקי המי עניה ודלה דלית לה מגרמה כלום כי האור שנכנס אח"כ בכלי של המלכות אינו שלה רק אור חדש מזווג או"א כמבואר אצלנו...

שעה"ק דף י"ז ע"ב: ... ובזה יובן מה שאמרו בזוה"ק והתיקונים בהרבה מקומות כי המלכות בקראת אספקלריא דלא נהרא מגרמא כלום והוא לשתי סיבות, האחד הוא כי האור העקרי שבה נסתלק ממנה ונשאר בכלי היסוד ולזה אמר דלית לה מגרמא, ולא עוד שאפילו בחי אור רשימו לא הניח בה כמו שהניחו שאר האורות בכלים שלהם בעת הסתלקותם כנז' לעיל, ולא נשאר בה אור כלל מעצמה רק אור חדש שהוא אות ד' הנז' שנמשך מזווג דכר ונוקבא שבבינה והבן היטב. ע"ש.

שער הנקודים

א – בענין הויה של שם בן ד' אותיות בצירוי עינין וניקודים

אוצרות חיים דף ה' ע"ב: ... ובזה תבין מה שנמצא בספר התיקונים תיקון ע' דף קכ"ו [ע"ב] שמצייר צורת הויה של שם בן ד' אותיות בצירוי עינין וניקודים בסוד "וגבותם מלאות עיניים" [יחזקאל א' י"ח] ע"כ.

ע"ח א' דף ל"ד ע"ב: כתוב כנ"ל באוצרות ומצייר שם הוי"ה עם כ"ד נקודות כזה: יי גי נקודות, ה' ט' נקודות, ו' גי נקודות, ה' ט' נקודות, ועל כל נקודה גי תגין ס"ה, כ"ד נקודות וע"ב תגין. ויש הגהה שם בכתב יד "ביה"ו יש מ"ה תגין ובה' יש ז"ך תגין". ע"כ. ועיין גם במב"ש דף ב' ע"א שמצייר בצורה אחרת וקצת שינוי לשון.

ספר הליקוטים דף ב' סע"ב: דע כי בעולם התווה עולם הנקודות כל כלי היה מחזיק בתוכו אור על חד תרין כמו הכלי כי כל כלי הוא כ"ד וכל אור הוא מ"ח הרי ע"ב שלם, וכשנשבר הכלי שהוא שליש תחתון של ע"ב האור שהוא ב' שלישים חזר למעלה, וששה פעמים כ"ד הם קד"ם כמנין רבוע שם ב"ן, וז"פ כ"ד הם קס"ח שהוא חס"ד בא"ת ב"ש² אמנם ו"פ מ"ח הם גימ' רפ"ח וקודם השבירה היה הכלי והמלוי הכל חסדים משם ע"ב והיינו ע"ב דהויות וא"כ שליש ע"ב שהוא הכלי נתפזר וירד והב' חלקים שהוא האור שבתוכו עלה ונגזו במעי הבינה... ע"כ. ע"ש.

מכאן נוכל להבין איך ציור ההוי"ה המורה על הנקודות היא כ"ד עינין המורים על הכלים השבורים ולכן הם מופרדים והתגין מורים על האור שהוא על הכלים והאור הוא ע"ב. כך נלע"ד.

² מה שאמר קס"ח הוא חס"ד באתב"ש למעשה הכל מתחלף באתב"ש אך בפועל אין הבדל אלא שאות קי מתחלפת באות ד' אך ח' וס' באתב"ש מתחלפות ביניהם ועל כן אין שינוי כלל ניכר בהם.

ויקהל משה לרבינו משה מפראג בפירוש מאמר אדם דאצילות עמ' ל"ח: ... והנה כשתמשוך הקוין בשם הזה מנקודה לנקודה הרי י"ח כי ליו"ד יש ב' קוויים, לה' ז' קוויים ולוי"ו ב' ולה' אחרונה ז' הרי ח"י שהם ח"י משכתין וכבר אמרנו שכל קו שבכאן יהא סודו אלף והם ח"י אלפי"ן עלמין שמטייל הקב"ה בהו והם גנוזין וכמוסין כי כל קו הנמשך הוא סוד הטיול וכל זה תמצא בזוהר חדש בדרוש ח"י עלמין פרי וירא, והנה השם הנ"ל הוא כולו כמו עינים וסימנך מצות ה' ברה מאירת עינים ר"ל התורה והמצות נתהוו מסוד הויה שהוא כולו בסוד נקודות ועינים. ע"ש באורך ותשמח.

שתי בחינות בעינים

אוצרות חיים דף ה' ע"ב: שורה 2... וזה יורה היות כוח ממשיי בהסתכלות העינים והנה מבחי' הסתכלות הזה של העינים יצאו הנקודים... ע"כ. נלע"ד הכוונה כלים דנקודים.

שעה"ק דף כ"א ע"א: 12 שורות מלמטה... ואח"כ יצאו מנקבי העינים דא"ק עוד י"ס אחרות ונקראים עולם הנקודים ואין בחינתם עניין הבל היוצא כמו ג' בחי' האחרות כי אור של הנקודות קטן מן האור הטעמים,⁷ אבל אעפ"כ יש קצת כח הסתכלות בעינים וכמו שאנו רואים בחוש הראות בענין בת היענה... וזה יורה היות כח מורגש ממשיי בענין הסתכלות שבעינים ומכח הזה יצאו י"ס הנז' הנקראים עולם הנקודים.⁷ וזהו סוד שמצינו בספר התיקונים תיקון ע' ענין שם ההוי"ה המצטיירת בציור נקודים עגולים כדמיון עינים בכל אות ואות בסוד פס' " וגבותם מלאות עינים." ע"ש.

שעה"ק דף ל"ו ע"א: משמע משם שהסתכלות העין היא בחינת י' חכמה ע"ש. **אוצרות חיים דף ה' ע"ב:** ראה אש"ל אות ב' שמביא רשימת מקורות עיין בכולם ומסכם: והמורם מכל המקומות כי עצמות אור העין הוא גדול מאוד מאורות אח"פ כי אור העינים הוא חיה דע"ב דס"ג. ואורות אח"ף הם נר"ן דע"ב דס"ג. ולפי שאור העין גדול מאוד לכן מהסתכלות לבד נעשה כלים לעולם הנקודים משא"כ באורות אח"ף. ועוד יש בחינה שנית שהם חיצוניות דב"ן ונת"א דס"ג שיצאו מדרך העינים והם למטה מאורות אח"פ ועל זאת הבחינה דורש הרב בהמשך אני ישנה אני שניה... ע"ש.

צריך להבין שהסתכלות העין היא מע"ב דס"ג ולכן שייך הבל בהן. וההסתכלות היא חלק קטן מההבל עשירית ממנו כך כתב הדב"ש דף כ"ט ע"א. ועיין שם. ומדבריו נבין, אחר שהרב לימד אותנו שהנקודים יצאו דרך העינים צריך לתת טעם למה יצאו דווקא מהעינים שהרי העינים הם חכמה י' דהוי"ה ולכן דורש אני ישנה ואני שניה. הרב עושה ערכים ומצא שהנקודים הם בחינת ה' ראשונה וה' אחרונה שרומזים לחכמה, ואז יש קשר בין העין שהיא חכמה ובין אורות הנקודים היוצאים מן העין הרי הוכיח שגם הנקודים יש להם שייכות לחכמה ומצא מין את מינו. עיין עוד שם שמסביר שהעינים הם נו"ה וזה מסיבת נ"ה

⁷ עד כאן בחינה ראשונה נת"א דס"ג ונת"א דב"ן, שהם אורות הנקודים ובחינתם קטנה מאורות אח"ף, ומכאן מדבר על הבחי' השניה והיא הסתכלות העינים שבחינתה גבוהה מאורות אח"ף ומהם נעשו כלים דנקודים.

⁷ כאן מדבר על כלים דנקודים שנעשו מכח הסתכלות באורות אח"ף.

דז"ת דעתיק (ג"ט קע"ר פ"ח) שעושים עיניים ואוזנים. ומזה נמשך גם כן שיצאו מהעינים אורות הנקודים שגם הם מנייה שמצא מין את מינו.

ב' הוראות לתגין

אוצרות חיים דף ט' ע"ב ... וכבר נתבאר לעיל כי הז"מ לקחו האור שלהם מן הגוף של א"ק מתחת שיבולת הזקן ולא מלמעלה ונמצא שהם חסרים בחי' ג' אורות העליונים שהם אח"פ כי לכן נשברו הפנים והאחוריים שלהם. **ואלו הם בחינת ג' תגין שיש על כל אות ואות מאלו הז' כי אלו מורים על הסתלקות האור והעדרו מן הכלים**¹ שהם האותיות ונשאר האור למעלה מהם ולא בתוכם כדרך צורת התגין שעל האותיות... ע"כ. ע"ש.

מכאן משמע בעיקר שהיות התגין ג' מורה על העדר ג' אורות אח"פ. **בהמשך הרב אומר** ... אבל אותיות בד"ק חי"ה הם אחוריים של או"א שירדו, וכבר נתבאר לעיל כי או"א לקחו ב' אורות של ח"פ, ולא חסר מהם רק אור האוזן, אשר על כן לא ירדו מהם הפנים רק האחוריים **וכנגד אותו האור שחסר מהם לכן אנו מתייגים תג אחד על כל אות מהם**... ע"כ. ע"ש. התגין של בד"ק חי"ה מורים רק על חסרון אור האוזן, ואין להם את ההוראה של אור שמאירים בכלים שבורים. מפני שאחוריים של או"א לא ירדו לבי"ע ולא נשברו, ואין להם את ההוראה השניה רק הוראה אחת מה שחסר מהם.

אוצרות חיים דף ט' ע"ג ... אבל התגין אין להם שום תנועה ושום הברה בעת קריאת האותיות... **אבל התגין הם מורים על זמן היות האורות על גבי האותיות מחוץ להם שאז אין לאותיות שום נדנד ותנועה כי רוחניותם נסתלקה מתוכם**, אמנם עומדים עליהם מרחוק להאיר להם הארה מועטת כדמיון התגין העומדים זקופים על האותיות ולא בתוכם... ע"כ. ע"ש.

אוצרות דף כ"ז ע"א ... והנה כמו שגוף האדם בעה"ז שנקבר בקבר נאמר בו, "ונפשו עליו תאבל" ונשאר אותה הבחינה של הרוחניות על עצמותיו הנקרא בזוהר הבלא דגרמי כנ"ל, כדי שיהיה לו איזה חיות כדי שיוכלו להתקיים עד זמן התחיה. כי אם לא היה נשאר בהם שום לחלוחית לא היו קמים בתחית המתים... ע"כ. ע"ש.

הרי שנוכל לומר שיש בתגין שתי הוראות.

א- שהם מורים על חסרון ג' אורות אח"פ, שלא קבלו אותם למעלה בשיבולת הזקן. אלא קבלו אורות ח"פ בלבד, למטה משיבולת הזקן. כנ"ל.

ב- להורות על הנצוצות, **בחינת הרוחניות** שנשארת על הכלים שירדו בבי"ע, וכן הרוחניות שעל הקבר בסוד ונפשו עליו תאבל, וסוד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ, והיית כגן רוח וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. כנ"ל.

הנפקא מינה בין שתי הוראות הן :

¹ אולי הרב כאן רומז על שתי הוראות התגין שהם מורים על הסתלקות האור והעדרו... הסתלקות האור הוא הסתלקות האור שהיה בכלים נתי"א דס"ג וטנת"א דב"ן. ומה שכתב העדרו הכוונה להוראת הג' תגין שהכלים היו ג' אורות נעדרים שלא היו בהם אורות אח"פ.

- א) להורות על חיסרון ג' אורות, צריך ג' תגין, אך אין הבדל אם יהיו למטה או בצד או כל סימן אחר, והעיקר שיהיו שלושה.
- ב) אך לפי ההוראה שהם חיות, צריך דווקא שיהיו למעלה, אך אין צורך שיהיו ג'.
- ג) ועוד צריך להבין שהתגין מורים על האורות החסרים, שהם אח"פ. אך האור שנשאר על הכלים, שהם האותיות, הם רפ"ח ניצוצין. ואין קשר בין אורות של שתי הוראות התגין.

סיכום: אם כן התגין כמו שהם **מורים על שתי ההוראות כאחד**, ולא רק על אחת מהם. ועל כן הם, גם **שלושה**, וגם **על** האותיות. אך התגין של בד"ק חי"ה מורין רק על חסרון אור האוזן, ואין להם את ההוראה של אור שמאירים בכלים. מפני שאחוריים של או"א לא ירדו לבי"ע, ולא נשברו ואין להם את ההוראה השניה, רק הוראה אחת מה שחסר מהם.

לאחר זמן ראיתי פירוש **הרב בית לחם יהודה א' דף כ"ו ע"ב**:... כי הם מורים על הסתלכות האורות והחיות מן הכלים. פי' כי עמידת התגין **על גבי האותיות** היא הוראה **ליציאת האורות** מתוך הכלים, ומה שהיו ג' תגין היא הוראה **אחרת** לרמוז **שהיו חסרים מג' אורות אח"פ** שלמעלה בשיבולת הזקן... ע"ש. וברוך שכיוונתי.

מה בין תגין לטעמים

בשער הנקודים אוצרות דף ט' ע"ב... זהו הטעם אשר הס"ת יש בו כתיבת **אותיות ותגין**, וחסר ממנו **טעמים ונקודות**... וע"י מה שהשי"ץ קורא הפרשה בס"ת **בטעמים ונקודות** הוא נתקן מה שחסר ממנו... ועל פי זה נבין מה שאמר רבי יוחנן בסוף **מס' מגילה**: "אמר רבי יוחנן כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר (יחזקאל כ' כ"ה)... וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם..." וכאן נשאלת השאלה על מי הכוונה **לא יחיו בהם**: נלע"ד לומר על פי הנ"ל שהכוונה **על האותיות עצמם**, שהם לא יחיו בהם. והכוונה לא יתוקנו בקריאה כזאת. מפני שהאותיות בספר תורה הם דמיון גחלים עוממות ורומזים על ירידת המלכים לבריאה, אשר צריכים לחזור ולחיות, ע"י אורות העליונים שהם **נקודות וטעמים**, ואז יחיו ויתוקנו. ואם קוראים בלא טעמים הרי שרק הביאנו את הנקודות וחסר הטעמים, שהם שם מ"ה החדש, וזה מדויק **לא יחיו בהם**, בנקודות בלבד, וצריך **גם הטעמים**. ראה **תחילת ספר דרך עץ חיים לרמח"ל**: "**ותורה אור**..." הנה בדקדוק גדול נמשלה לאש ובהשוואה מדוקדקת, כי כאשר תראה הגחלת שאינה מלובה, השלהבת היא בתוכה כמוסה וסגורה, אשר בהפיח בה אז תתפשט ותתלהב ותצא מתרחבת והולכת, ובשלהבת ההיא נראים כמה מיני גוונים, מה שלא נראה בתחילה בגחלת, והכל מן הגחלת יוצא.... כן התורה הזאת אשר לפנינו כי כל מלותיה ואותיותיה כמו גחלת הן. אשר בהצית אותן... אז תתלהב מכל אות שלהבת גדולה, ממולאה בכמה גוונים, הן הידיעות העומדות צפונות בתוך האות ההיא... ע"כ. ע"ש. הרי איך, הקורא בלא נעימה, גורם שלא יהיה תיקון לאותיות הרומזים לז' מלכים, ובלא הטעמים לא יתוקנו ולא יחיו בהם. על כן צריך להשתדל לקרא גם בטעמים ולגמור התיקון של המלכים, וע"י **כך יחזרו ויחיו**, ונגאל בקרוב גאולה שלמה, אמן.

הרשימין מהקצוות ליסוד

אוצרות חיים דף ח' ע"ג: פרק ה' הרב אומר... אח"כ יצאו הו' אורות אחרים בכלי החסד וגם הוא לא יכול לסובלם ונשבר וירד, וכבר נתבאר כי ז' אורות הם אלא שנו"ה נחשבים לא' כי ב' פלגי גופא הו... ובהמשך בכניסת האורות ליסוד הרב אומר... וכן על דרך זה עד שירדו ב' אורות וה' רשימין בכלי היסוד... ולפי זה מבואר שמה שמחשיב הרב נו"ה לא' שהם ב' פלגי גופא הוא דווקא על האורות אך הרשימין הוא מחשיב אותם כב' רשימין ודו"ק. כך נלע"ד.

האורות של הנקודים יצאו בבחינת פרצוף

אדרא רבא דף קל"ה ע"א:.... וכולהו עלמין אתחרבו, מאי טעמא? משום דאדם לא אתתקן, דתקונא דאדם בדיוקניה כליל כולא, ויכיל כולא לאתישבא ביה. ובגין דתקונא דא דאדם לא אשתכח, לא יכילו למיקם ולאיתישבא ואתבטלו...

יין הרקח אות כ"ח:... מפני מה מתו הכלים ותירץ משום דאדם לא אתתקן, פירוש עדיין לא נתקנו המלכים בבחינת תלת קוים שהוא פרצוף אדם אלא עדיין היו קטנים בחינת מלכויות לבד כמ"ש רז"ל **בשער השבירה פרק ח' יעו"ש**. והאורות שהיו נכנסים בכלים כל אור היה כלול פרצוף שלם כמ"שרז"ל **שער השבירה פרק ה'**, **ובשער ל"ד פרק ב' כלל ט'** יעו"שב ואם כן הכלים היו קטנים מן האור אחד מעשרה ולא היו יכולים לסבול האור בתוכם ולכך נשברו. (יפ"ש) **הנה צריך לעיין בכל המקורות הנ"ל בעיון ובאורך ואולי אינו כמו שכתבתי לקמן וצ"ע למה לא הביא שעה"ק כדלהלן.**

שעה"ק דף ל"ח ע"ג:.... דע כי טרם שנאצלו עולם האצילות נאצלו הי' ספירות בבחינת עשר נקודות בלבד כלולות מבחינת **עצמות** ו**כלים** כהדין קמצא דלבושיה מיניה ואז היה חילוק בין הג' ראשונות לז' תחתונות והוא כי הג' ראשונות היו יכולות לקבל **האור והעצמות** שלהם אבל השבעה תחתונות לא היו יכולות לקבל **האור** שלהם לפי שהאור היורד מלמעלה היה שיעור מספיק לצורך פרצוף אחד שלם ואמנם עתה שהיו נקודות קטנות בלבד ולא היו בבחינת פרצוף שלם לא היה בהם יכולת לקבל האור רב ההוא ולכן נשברו הכלים ההם כנודע ואמנם עכ"ז בכל העשר נקודות היה בהם חסרון כמו שנבאר בדרך קצרה והעניין הוא כי הנה אז קודם התיקון לא היתה אהבה בין הי' ספירות אלא בחי' יראה... ע"כ ע"ש באורך.

משמע מכאן שהאור של הז"א יצא כפרצוף שלם קטן ממלכויות ומתאים לכלים שכן האור הוא תמיד מתוקן ואינו צריך תיקון ויצא בבחינת פרצוף. רק הכלים

¹ כאן הכוונה לניצוצות שכן בהמשך הוא כותב ש הג' ראשונות היו יכולות לקבל האור והעצמות שלהם אבל השבעה תחתונות לא היו יכולות לקבל האור שלהם לפי שהאור היורד מלמעלה היה שיעור מספיק לצורך פרצוף אחד שלם.. הרי בג"ר יש אור ועצמות ובו"ת אמר שלא היו יכולים לקבל האור. והכלים יחד עם הניצוצות נשברו והאור בשלמותו נשאר למעלה, הניצוצות רפ"ח ירדו עם הכלים ואבדו נשאר באצילו ונתקנו בבחינת ג' קוים. עיין לקמן.

שלא היתה בהם אהבה לא יצאו בבחינת קוים ופרצוף ונשברו. ומה שנשבר הם הכלים והניצוצות שהיו בכלים בבחינת חד סמכא נשברו וירדו רפ"ח מהם על הכלים להחיות חיות מה עד התחיה, והאבד"ו עלו בהתארכות או"א וא"א באצילות יחד עם האורות.

אוצרות חיים דף ט"ו ע"ד ד"ה ואחר: ... ואחר שנשברו הנקודים ניתוסף בהם תיקון אחר והוא כי גם השבעה תחתונות האורות שלהם נתלבשו דרך קוי הכח"ב כנז"ל... ע"כ ע"ש. **מה שכתב** כאן שניתוסף תיקון אחר באורות אינו סותר למה שכתבנו לעיל שבאורות אין צריך תיקון שכן היו בבחינת קוים לעולם, אלא שכאן מה שכתב האורות שנתקנו בבחינת קוים הוא הניצוצות שהיו בכלים היו שם בבחינת חד סמכא.

ה - בענין אח' באח' ופנים בפנים

אוצרות חיים דף ח' ע"ד: ונבאר עתה ענין ב' אחוריים של או"א שגם הם נפלו ונשברו כנ"ל. ותחלה צריך שנבאר **הקדמת ענין פב"פ ואב"א**. והענין הוא במה שנתבאר לקמן, כי מקום הקליפות והחיצונים הם אחורי נוקבא דז"א ושם הם נדבקים, ואמנם גם באחורי הדכורא ז"א יש קצת אחיזה. והנה טרם ברוא אלקים אדם על הארץ, היה כח בחיצונים לינק שפע מהקדושה בסוד **ואדם אין לעבוד את האדמה**¹ ואחד מעבודת האדמה הוא כיסוח וקיצוץ הקוצים מן הכרם אשר לזה צריך מצוות מעשיות. אבל כאשר נאצלו זו"ן אשר עדיין לא היה נברא בעולם אדה"ר התחתון לכן **יצאו זו"ן אב"א** מפני פחד החיצונים שלא ינקו² שאם היו עומדים פב"פ היה לקליפות מקום להתאחו במקום אחיזתם שהם האחוריים ולינק משם כי מן הפנים אינם יכולים לינק, ולכן **הוצרכו להיות מתדבקים אב"א** כדי שלא יוכלו החיצונים ליכנס שם ולינק.

וכאשר **נברא אדה"ר ועשה מצוות מעשיות החזירים פב"פ** ואז לא היה פחד מן הקליפות כי כבר חפר ועזק וסקל וכתר קוצים מן הכרם. והנה בהיותם אב"א אין לזו"ן רק אחור א' בלבד לשניהם וכותל א' לבד מפסיק בין שניהם ושניהם משתמשים בכותל אחד חציו לז"א וחציו לנוק'. וכאשר האדם החזירים פב"פ ע"י מצוות ומעשים טובים אז נגמר ונשלם אחור א' שלם לזה ואחור א' שלם לזה ויכולים לחזור פב"פ... ע"כ. ע"ש. הרב ממשיך ומלמדינו איך ע"י מעשים טובים, **אדם גורם יחוד עליון ויורדים טיפין עילאין למטה והם בחינת חו"ג**.

¹ כאן פירוש "אדם אין לעבוד את האדמה" שונה ממה שאמר הרש"ש **בנה"ש דף ה' ע"ג** שם הכוונה היתה, שאין מי שיעלה מ"ן לברר את הבירורים ואז היה שם סליק ברעותא. אך כאן הוא להחזיר את זו"ן פב"פ וזה ע"י עבודת כיסוח הקוצים מן הכרם.

² טעם נוסף להיותם נבראים אב"א ראה **אוצרות דף נ"א ע"ב** והוא לפי שרחל היא נוק' דז"א עיקרית והנה היא אספקלרייא דלא נהרא מגרמא כנודע ואינה נתקנת רק על ידי ז"א בעלה ולולא שמתחילה היתה עצם מעצמו ובשר מבשרו בתכלית הדיבוק והקישור הנז' לא היה חושש אחר כך לתקנה ולהאיר לה כל הצורך לה... ע"ש.

³ טיפין אלו הם המוחין דז"א והחוי"ג הם עיקר הטיפה ומן חו"ב דז"א אין יוצא רק הארה בעלמא שמכים החסדים המגולים בהם ומוציאים הארתם לחוץ. עיין **אש"ל דף ח' ע"ד אות ג'** וכן **אש"ל דף י"ב ע"א אות י"ג**. שהחוי"ב הם מכוסים בנה"י דאימא והחסדים המגולים אחר שממתקים את הגבורות וגורמים לחסדים של החגי"ת להתפשט עד לחב"ד ושם לבקוע את הנה"י דאימא הסותמים הארתם הם יורדים למקומם

וזה לשון הרב: והנה בבוא חו"ג אלו ברישא דז"א כדין איהו נקיט החסדים ואשתלים אחר דידיה ואיהי נקטה גבוראן ואשתלים אחר דידה וכדין אתהדרו אנפין באנפין. ע"כ. **ומהם מן החסדים נעשה השלמת חצי כותל לז"א ומן הגבורות נעשה השלמת חצי כותל לנוק',** ובהמשך עושה הרב ערכין בענין השלמה זו שבבחינה אחת היא נקראת פב"פ ומבחינה אחרת היא בחינת אב"א.

ע"ח ב' דף ס"ו ע"ג: שורה ראשונה... ואז בהיותן אב"א הוציאה הנוקבא וילדה לנשמה דאדם וחווה, וזכור כלל זה בכל מקום אשר נאמר כי אדם וחווה ע"י זיווג דאב"א יצאו אין הכוונה כפשוטו כי אי אפשר לעולם להזדווג כי אם פב"פ אך הכוונה לומר כי לא יכלו לעמוד זו"ן פב"פ במקומם למטה להזדווג ולהוציא אדם וחווה והוצרכו לעלות למעלה **בחק או"א כנ"ל**²² ונזדווגו שם פב"פ ע"י מ"ן דבינה שהעלתן המלכות. וכאשר חזרו במקומן וירדו למטה הוכרחו להיות אב"א **ואז יצאו נשמת אדם וחווה בהיותן זו"ן אב"א...** ונמצא ודאי שאין שום זיווג אלא בהיותן פב"פ אבל מה שאנו קוראין אותו זיווג אב"א ר"ל שאם היו אז יורדין למקומן למטה לא היו יכולין לעמוד אלא אב"א כי על כן עלו למעלה כדי שיוכלו להיות פב"פ.

ונחזור לענין כי אדם וחווה יצאו ע"י זיווג פנים בפנים למעלה אשר זיווג זה נקרא אב"א, ואמנם אם היו זו"ן יכולים להזדווג במקומן למטה בפב"פ היו אדם ואשתו יוצאין מתוקנים בתכלית התיקון וכל העולמות היו שלמים והנה אחר שברא הקב"ה לאדם וחווה, אלו לא היה חוטא אחר שנסרו הקב"ה כדי שיזדווג עם אשתו פב"פ היה יכול ע"י תפילותיו ומע"ט להכניע הקלי' והיה מחזיר לזו"ן פב"פ במקומן למטה והיו מתבררים המ"ן דנוקבא לגמרי והיו הסיגים מובדלים ומופרדין מן הקדושה והיו מתים לגמרי ומתבטלין מן העולם וכל הנשמות הקדושות היו יוצאין מתוך הקלי'... ע"כ. ע"ש. משמע מכאן שאדה"ר נברא בהיות זו"ן אב"א, ואחר כך ע"י עבודתו של האדם צריך להחזיר את זו"ן פב"פ.

ו – בענין המ"ן

אוצרות חיים דף ט' ע"ד פרק ז': שורה היו... ובעוד שאלו הז"מ היו בתוך הבינה היו מעלים מ"ן וגורמין זיווג או"א ונמשכו המוחין לאו"א וחזרו אז פב"פ כנ"ל, ונזדווגו יחד להוציא ז"מ אלו... ע"כ. ע"ש.

לכאורה קשה אמר שהשבעה מלכים האלו מעלים מ"ן וגורמים זיווג או"א, ונמשכו המוחין לאו"א וחזרו אז²³ פב"פ כנ"ל ונזדווגו יחד להוציא ז"מ... לפי מה שידוע לנו בדרך כלל, שהפרצוף התחתון מעלה מ"ן, וגורם זיווג עליון. כמ"ש הרב באוצרות דף ח' ע"ד: ... וטעם הדבר כי האדם התחתון ע"י מעשיו גורם זיווג עליון ויורדים טיפין עילאין למטה שהם בחי' מוחין דז"א והם בחינת החו"ג... ע"ש. משמע שהמוחין נמשכים מלמעלה. ואם

ובוקעים את הנה"י דאימא בנ"ה ומשם הם שולחים הארת או"ח לחו"ב דנוק'. ע"ש וכן בע"ח ב' דף ט' אע"ב.

²² עיין על זה באורך שם לעיל ע"ח ב' בדף ס"ו ע"ב

²³ או"א

כן היה לו לומר גם כאן. " ובעוד שאלו הז"מ היו בתוך הבינה היו מעלים מ"ן וגורמין זיווג א"א ונמשכו המוחין לאו"א וחזרו אז פב"פ".

תשובה: נלע"ד מה שכתב הרב וגורמים זיווג לאו"א אמת ויציב. והדבר יובן בעיון באיפה שלימה אות א': שכתב שיש כמה מיני מ"ן ארבעה במספר. ולפני שירדו המלכים למטה בעולם הבריאה, העלאת מ"ן ומי שגרם הזיווג, הם בחינת הגבורות שביסוד אימא, ההוא רוחא דשדי בגווא, או הבנים, הז' מלכים שהם הענפים של הגבורות אלו, ועל פי זה מובן, כאן עדיין לא היתה ירידה למלכים, ועל כן המ"ן הועיל במקומו לעורר לאו"א להזדווג. מעין שפע חיצון ממה שיש כבר לאו"א. ואין כאן המשכה מא"א, ע"י הז"מ לא נגרם זיווג עליון, אלא רק לאו"א. וזיווג עליון נגרם רק ע"י אדם אחרי שירדו המלכים. ע"כ נלע"ד וע"ש באורך ובעיון.

אך עדיין קשה שכן רבי שאול אומר שם שהבנים מעוררים הזיווג וע"ז נמשך מוחין קדישין מלמעלה ומזדווגין או"א... ע"ש. שאלתי את מו"ר הרב מרדכי עטי"ה שליט"א, ואמר לי שמה שיש הדגשה כאן על המילה, גורמים זיווג לאו"א. אך באמת הזיווג יהיה אחרי שאו"א יקבלו מוחין מא"א, וזה מה שאמר רבי שאול, שהבנים מעוררים הזיווג וע"י זה נמשך מוחין ומזדווגים, וכך הסדר תמיד. וכן אי אפשר לומר שהבנים גורמים זיווג א"א מפני שהם ב' מדרגות.

שער הברודים

מה הבחינות העולות לע"ב ס"ג דא"ק

מבו"ש דף י"א ע"ד שורה ובי':... והנה עליית האורות למעלה בבינה הם בחינת המ"ן האמנם להיות כי התיקון הזה אינו אל השבעה מלכים לבד כי כל עשרה נקודות נפגמו עם שאין בחינת חסרונם שוה כנז' בח"ב ולכן כל העשרה נקודות צריכים תיקון וכולם צריכין לעלות למעלה בסוד מיין נוקבין במקום עליון בשורשם אשר יצאו... ע"כ. ע"ש. וזה הלשון כמו האוצרות חיים.

אוצרות חיים דף ט"ז ע"ב:... והנה בזיווג הזה צריך שיתוקנו כל הי"ס מן הכתר ועד המלכות כי אפילו הג"ר אינם מתוקנות ולכן בחינת העלאת מ"ן אלו היה עד למעלה בע"ב ס"ג דא"ק כמ"ש בע"ה... ע"כ. ע"ש.

גם ממבו"ש וגם מאוצרות משמע שהכל צריך לעלות לתיקון לע"ב ס"ג דא"ק.

אוצרות שם באש"ל אות ז':... וזה היפך ממ"ש הרב בשע' מ"ד ומ"ן, שאין מתברר שום מדרגה אלא במדרגה שעל גביו בלבד יעו"ש... אם כן מוכרחים אנן לומר כי מ"ש הרב בפרקין שכל הבירורים עלו לע"ס העליונים דא"ק איירי בבירורים שמתבררים מכל הי"ס חלקים השייכים והמתיחסים לתיקון עתיק כמ"ש מו"ר הקדוש הרש"ש זיע"א בהקדמתו נה"ש דף ה' ע"ב ד"ה ונחזור... ע"ש.

רבי שאול מקשה על דברי הרב שיש קושיא שכן כאן כתוב שכולם עולים, ובמקום אחר כתוב שעולים רק למדרגה שעליה. ומתרץ שהם י"ס חלקים השייכים לעתיק. וצריך להבין מהיכן יודע רבי שאול שהם דווקא החלקים השייכים לעתיק?

נה"ש דף ח"י ע"א: שורה וכפי שיעור הביורורים העולים מבי"ע כך נבררים ועולים מאחוריים דאוי"א שהם אותם החלקים שבהם מלובשים... וכן עדי"ז מא"א לעתיק כי כל הי' נקודות צריכים תיקון כי כולם יצאו חסרים ובלתי מתוקנים... ע"ש. הרש"ש שם משפט זה דווקא כשדבר על בירורי עתיק, מכאן נראה שרבי שאול תירץ לעיל דאיירי בבירורים שמתבררים מכל הי"ס חלקים השייכים והמתחסיים לתיקון עתיק. זה ממו"ר הרה"ג רבי מרדכי עטיה שליט"א.

שער עתיק

כתר הזקן

אוצרות דף י"ט ע"א: ד"ה ולכן נקרא ע"ק כי הוא בחינת **כתר הזקן** שבכל הי"ס אשר ממנו נעשו עתיק ואריך...

צריך להבין מהו **כתר הזקן** ולמה נקרא כך?

אוצרות דף י"ח ע"ד: ... והנה עתיק לוקח משם מ"ה בחינת הכתר שלו שהם הטעמים, ומשם ב"ן לוקח חמשה ראשונות דכתר שלו שהם ג"כ טעמים... ועוד לוקח ג' ראשונות דחכמה דב"ן וד' ראשונות דבינה דב"ן וז' כתרים של ז"ת דב"ן... ועל זה כתב רבי שאול **באות ג'... ועוד לוקח ג' ראשונות דחכמה דב"ן וד' ראשונות דבינה דב"ן וז' כתרים של ז"ת דב"ן**, כל אלו שלקח הם מאותן ה"ט"ס דב"ן דכל פרצוף שיצאו מחדש אשר לא היתה בהם שבירה כמ"ש הרש"ש בהקדמתו הנפלאה (נה"ש דף ז' סע"ב)

נה"ש דף ז' ע"ב: והנה עתיק נתקן ונעשה מ"ס דכתר דמ"ה ומבירור חצי עליון דכתר דב"ן וניתוספו לו מחדש חצי תחתון דכתר וט"ס אחרות להשלים י"ס לכתר דב"ן. וגם לקח... כל אלו מאותם ה"ט"ס דב"ן דכל פרצוף שיצאו מחדש אשר לא היתה בהם שבירה... וא"א ונוקי נתקנו ונעשו מ"ס דחכמה דמ"ה ומחצי תחתון דכתר דב"ן וניתוספו לו עוד חצי עליון דכתר דב"ן וט"ס אחרות להשלים י"ס דכתר דב"ן... משמע מהרש"ש שמה שכתב בשער עתיק שמכתר דב"ן נעשה עתיק מחצי העליון, וא"א מחצי התחתון. הכוונה לכתר דב"ן שיצא ביציאת המלכים שהיה כלול י"ס כמ"ש שעי' הנקודים. והתוספת מהחדש. ומעתה נבין מה שכתב ורמז הרב בשע' עתיק פרק א'... ולכן נקרא ע"ק כי הוא בחינת **כתר הזקן** שבכל הי"ס אשר ממנו נעשו עתיק ואריך... **הכתר הזקן** הכוונה על הכתר שיצא בנקודים, והיות שכבר יצא ראשון לפני בריאת העולם, לפני כששת אלפים שנה, הרי הוא הזקן ביותר באצילות. וממנו נעשו נוקי דעתיק ודא"א והוא נקרא ע"ק.

שער או"א

אוצרות דף כ"ג ע"ד: 6 שורות מלמטה... וכמ"ש במקומו בעניין ז"א שלסיבת היות ב' יסודות דאוי"א גרם שיצאו ממנו לחוץ בחינת יעקב ולאח ורחל המלבישים את ז"א כן היה העניין באריך... ע"כ. ע"ש.

לכאורה היה לו לומר היות יסוד דאימא מגיע עד החזה גרם ליציאת לאה במקום הסיתום ורחל במקום הגילוי, ואין כאן צורך להביא עניין יציאת יעקב שכן רוצה להביא דוגמה מה שהיה באו"א שנחלקו לד' פרצופים בגלל הסיתום והגילוי, ויעקב אין כנגדו בסיתום בפנים.

אך נראה לומר שהביא את יעקב שיוצא במקום הגילוי ובמקום הסיתום לא יוצא פרצוף מיסוד דאבא מהסיבה שהביא הרב כדי שלא יסתיר פני ז"א, אך אה"נ יש משמעות גם ביסוד דאבא לסיתום. ע"כ נלע"ד.

בענין הדדים

אוצרות חיים דף ל"ד ע"ב:... הרב מלמד אותנו שהלידה של זו"ן היתה ע"י שהבינה עלו הנ"ה שלה לת"ת שלה בסוד וראיתם על האבנים וע"י זה יש ב' תועליות. (1) לצורך הלידה שהאורות המרובים שם דוחקים את העובר ומוציאים אותו לחוץ. (2) לצורך המוחין דז"א שנכנסים בו מלובשים באלו הנ"ה שהתרוקנו מאורות אימא. ואומר הרב שנעשה עוד **תועלת שלישיית** כי אז ניתוסף הארה גדולה בחזה ובולטים אותם האורות לחוץ ונעשים במקום החזה כעין ב' דדים ונבקעים ומהם יוצא החלב להניק את העובר... ע"ש באורך.

שע' מאמ"ר דף נ"ב ע"ג למטה: הרב מלמד אותנו איך יש באיש ובאשה ב' דדים במקום החזה דווקא, שהם נעשים מעליית הנ"ה דא"א שעולים לבטן אימא וכל אחד כלול מנ"ה וע"כ יש דדים גם באיש וגם באשה, והיותם בחזה הוא שאנחנו רומזים לכל האצילות יחד ולכן הם בחזה ולא בבטן. ע"ש באורך ובעיון. ע"י עוד **ע"ח ב' דף כ"ג ע"א** סדר ההלבשה ז"א את א"א וכתב שם ששני פרקים עליונים דנ"ה דא"א נשארו שם ונעשים דדים לאו"א, ע"ש.

דברי שלום דף ל"ח סע"ד - ל"ט רע"א:... ומכח אלו האורות בקעו ונתהוו בחי הדדים באו"א אך באבא הם קטנים בלי חלב, דכל אלו האורות הם לשעה. אך באימא נתגדלו ונתמלאו מחלב, הטעם הוא מכח **אורך הזמן** שנשתהה שם העובר **וגם** עליית נה"י דאימא למעלה, **וגם** מאותו דם הלידה שלא נתברר בימי העיבור עלה למעלה ונעשה **חלב**... ע"ש.

מה שצריך לשים לב הוא, שמה שכתב שנעשים ב' דדים בולטים בלידה שכתב באוצרות, הוא אחרי שיש כבר דדים במקום ע"י עליית נ"ה דא"א בעיבור א' דז"א, וכמו שכתב בשע' מאמ"ר. ולכן מדויק להבין שיש באיש ובאשה דדים במקום החזה, וזה ע"י עליית נ"ה דא"א. אך מה יש **רק לאשה חלב** מפני שמה שעולה בלידה הם נ"ה דאימא, ומריבוי האור בולטים יותר הדדים ויוצא חלב **רק באשה** להניק את העובר. ע"ש היטב.

אופן הסתכלות ז"א בנוק'

נלע"ד שמה שאמר שז"א מסתכל בנוק' צריך להבין שהוא כמו שכתב הרב **בשעה"כ** **בברכת המפיל דף נ"ה ע"ד**:... והנה נמצא כי בהיותה באחור היא טפילה אליו וצריכה

אליו שיאיר בה והוא פותח עיניו להשגיח ולהביט בה **אבל אינו מביט אלא במקום החזה שבו ומשם נוקב אור עיניו ויוצא לאחור ומאיר בה**, כפי מה שהיה באצילות עצמו ובהיות הוא מביט בה גם א"א מביט ומשגיח ומסתכל בז"א כנז'... ע"ש.

הכאת קוצא דשערי דז"א בנוק'

נלע"ד שמה שאמר הרב שקוצא דשערי דז"א מכה בראש נוק' ומוציא הארת המוחין ברחל לעשות בחינת תפילין דרחל, צריך להבין שזה על פי מה שכתב הרב **באוצרות חיים דף נ"א ע"ג: מובא בשע' מאמ"ר דף נ"ו ע"ג: ...** אך הענין בתכלית הקיצור הוא שהנה **אחורי רישא דז"א יש חד קוצא דשערי** ונמשך דרך האחור ומסתיים עד החזה כנגדו מן האחור כנ"ל ושם הוא **מכה בגופא דז"א** עצמו באחוריו מבי' הצדדים ונכנסת ההארה ההיא בתוכו בכח ההכאה ובוקעת **ויוצאת מגופא דז"א דרך פנים** שלו ומשם מכה באחורי רישא דיעקב ונמשכת עד מצחו ופניוושם נעשים בחי' תפילין דראש דיעקב ומכח ההכאה גדולה חוזר האור לאחוריו ומוציא קשר תפילין דראש דיעקב הנז' והוא בחי' דור המדבר הנז' שכן לאה היא בחי' קשר תפילה דראש דז"א ואח"כ **עוד חוזר האור** לאחור ונכנס תוך גופא דז"א ויוצא ממנו **דרך האחור ושם יוצא עד מצח הפנים דרחל נוק' דז"א ונעשה שם בחינת תפילין דראש דרחל** הנקרא תפלה דיד דז"א והבן זה איך בערך רחל הנקרא ראש ובערך ז"א נקרא יד... ע"ש. עיין עוד **עו"ת דף ל"א ע"ב: ...** ע"ש באורך.

דרוש לסיום אוצרות חיים נאמר ביום ב' סיון תשס"ג לע"נ אבי מורי יעקב ז'ק בן מאירה

פרק אחרון של אוצרות הוא פרק אחרון של שער האונאה. וצריך לתת את הדעת למה מסיים דווקא בפרק זה שהוא לכאורה לא סיום טוב. שם מובא ענין מכירת יוסף, והבנת הפרש שיש בין גזלן וגנב, ומסביר הרב שגזילה הוא במקום החסדים המגולים שכן גזילה בגלוי, וגנבה במקום החסדים המכוסים, שכן גנב בסתר. ומבאר הרב הטעם שאמר יוסף "כי גנב גונבתי מארץ העברים..". לשון גניבה, שעיקר הפגם במכירה, הנרגש הוא של השליש המכוסה, שכן החסדים המגולים, תדיר יש בהם יניקה לקלי, **וכל הפגם הוא יניקת הקלי במקום המכוסה.** והוא בחינת גנבה. והכל נקרא על שמה. על ידי המכירה ושהורד למצרים היה פגם גדול. דאעילו ברית קיימא בגו סט"א כי נאחזו בערלה שהם הקלי ביסוד העליון ח"ו.

ולקשר הדברים ליום הזה ולזמננו, והוא כי בירידת יוסף למצרים, על ידי זה יש כסוי ברית קיימא בערלה, והוא בחינת אחיזת הקלי באות ברית קודש. אך בדבר הזה יש הצלה פורטה, שעל ידי זה המאציל מחזיר את החסדים למעלה בדעת ז"א, וכנזכר **בפרק ב' שאין החסדים יורדים למקומם כל עוד שיש ערלה**, ואז החיצונים יונקים רק מהלבושים של החסדים, שהם אחוריים דאהיה גימ' ד"ם, וכמו שכתב הרב **בדרוש ב' דפסח**, אם כן ירידת יוסף למצרים היא התחלת השיעבוד. אך לא היה למצרים אחיזה בחסדים עצמם שכן עלו למעלה מפני הערלה. ומקביל הדבר למה שאומר הרב בדרוש א' דפסח שחזר ז"א

בסוד ג' כלילן בג'. ובספירת העומר, אחר שיצאו ממצרים, התחילו החסדים להתפשט בגוף יחד עם הלבושים, וזה ענין הבלעת הדמים וקבלת המוחין שאנו מכוונים בספירת העומר. וזה אחר שיצאו ממצרים ואין יותר סכנה של אחיזת פרעה ומצרים. וכאמור שהיציאה היתה בזכות שתי מצוות מצוות **דם מילה** ומצוות **דם פסח**, כאמור " ואומר לך בדמייך חיי, ואומר לך בדמייך חיים" ששניהם היו במסירות נפש. ואז היה הסרת הערלה שחפפה על העטרה מאז ירידת יוסף למצריים. ואנו נמצאים בסיום ספירת העומר לפני שבועות, שאז ז"א גדל עד תכלית ויש זווג, וזכינו אז למעמד קבלת התורה בסיני. גם שייך שבגאולה האחרונה שלנו שתהיה ע"י גילוי שמו יתברך ולימוד הזוהר והקבלה צריך לזה מסירות נפש ללימוד הזה. וזה יהיה דוגמת דם פסח ודם מילה, לתקן את היסוד, ולהסיר את הערלה, וגם את ערלת הלב. ובזה נזכה לגאולה שלמה וביאת גואל בקרוב, אמן.

ועוד על פרק זה דווקא המסיים, נוכל להבין על פי מה שכתוב בשורה הראשונה בתחילת אוצרות, "**הקדמה אחת כוללת מן הא"ס עד ז"א**..". באמת כשאנו רואים את הסדר בעץ חיים. יש בו ז' היכלות, ויש בו חמשים שערים. וסוף **היכל ז"א** הוא **שער ההונאה**, וזהו מה שכתב בתחילת אוצרות שהוא עד ז"א, **לאפוקי שני היכלות האחרונים של עץ חיים שהם היכל נוק' דז"א והיכל אבי"ע**, שמהם אין באוצרות חיים. וזה מובן על פי מה שהוכיח מו"ר הרה"ג **רבי מרדכי עטיה שליט"א**, שמשפט זה בתחילת אוצרות, אינו שייך לספר, אלא זו תוספת מאוחרת. וראה גם בסוף היכל ז"א בעץ חיים, יש דרוש מסכם של היפה שעה על כל דרושי ז"א, והוא מפסיק בין היכל להיכל.